

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును. 30955

Vol. 11
సంపుటము 11

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ ద్వితీయ ౨.

No. 129
నందిక ౧౨౯

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

ఇప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందినవి. పంపభాష చుటి చూచి కొనిన మోహముగ అంగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

అమృతాంజనము మాన్యును, బాంబులపొట్ల బాంబులు,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
కణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఘును.
పగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును దుద్దగానే చెమట కట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి మృదువైన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతములలో కూడా వాడుచున్నారు.

దక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియంజనం నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచితగుణము!

గొప్ప రైస్ మిల్లు తాటరి

త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు తాటరి.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్ర మే.

20,000 టిక్కెట్టు.

గవర్నమెంటువారికి తెలియబడినవివాదాల తాటరిములముగా విక్రయించుచున్నాను.

లాటరీ మేనుబడు ఆ స్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము
తాలూకా కొమరిపాలెంలో నాతాలూకు య 2 సెం. 68 భూమిన్నీ, అందులో
నున్న 20 అ. + 1 అ. పైజాగల కార్మిక్ బోయిలరు, 11" + 19" + 30" గల
మార్నల్ డ్రాఫ్ట్ వ్యా కాంపాండు ఇంజను, 8 పెల్లెట్లు, 2 కోనలు, 4 హల్లులు,
ఎలివేటర్లు, జలైర్లు, పంపులు, పుల్లీలు, పీటికి సంబంధించిన ఇంజనరులు, గోడోన్లు,
కలిగియుండి మంచివర్గం ఆర్థులలో నున్న రైస్ మిల్లున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—పడరు మిల్లు కోణ 1 కి 12 గంటల చొ॥
పనిచేసేయెడల 600 స్థూల ఛాన్సం ఓయ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కికినాడ కాలనగలుకు చేరియుండి భాస్కరముపంటకు సుప్రసిద్ధ
మైన అనేక గ్రామముల సమీపముగా ఉండడమే కాకుండా, అనపర్తి రైల్వేస్టేషనుకు
8 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్రవోలు రైల్వేస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి
యున్నది. పడవలమీదనున్న రైల్వేమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా
పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకులూ పంపుటకుగాని పడరు పట్టణములనుండి సరకులూ
75 మైళ్లదూరముగాని కొన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతర
పున చూచుటకు క్రికెట్ కృష్ణారెడ్డిగారి లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేయుం
టిని. వారివలన పంపించుమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టిక్కెట్టు వలయువారు పడరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి
వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మనియార్డ
రుద్వారా సామ్యుపంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు యావత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలపుతేది ఆంధ్ర
పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తగుపెద్దమునుమ్యలయెడుట లాటరీ
కలిపియొక్కబడును. నమూనైన సామ్యులో ఖర్చులు పోను మిగిలినసామ్యు రామచంద్ర
పురము కోఆపరేటివు బాంకింగ్ డిపాజిటుచేయుటను.

గెలుపుసాందినవారికి చెంబునే పోట్లద్వారా తెలియజరుపబడును. పైని
ఉచహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 కోజులలో వారి
స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు నానల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. పడరు దస్తా
వేజు కిజిస్టరీ కాలనుందు సమయములకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమక్రమం
యివ్వబడును.

పైన నుచహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలిసీదగు కోరువారు కొత్తూరి
కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. పడరుపైన
కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు
యితే మంచితగుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని
మరతులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొత్తూరి కృష్ణారెడ్డిగారు
లాటరీ మేనేజరు,
కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,
—
కొమరిపాలెం.

గుంటూరు మండల ప్రధమ వైశ్య మహాసభ

రెంటు చింతల పల్నాడు తాలూకా

ఈసభ యీ వత్సరమున సెప్టెంబరు 10-11-12 తారీఖులందు జరుగబోవుచున్నది గాన వైశ్య సోదరులు విచ్చేయుటకు ప్రార్థనలు.

(1640)

నవలలు సరస్వతీ గ్రంథమండలి నవలలు

(ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

తల్లావజ్ఞుల శివశంకరశాస్త్రి,

అద్దేపల్లి లక్ష్మణస్వామి,

నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు రెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలికోడెండు, ప్రవేశదుము 0.4.0 యిచ్చి చందాదారు లగువారికి పోస్టేజిగాక చందాదారులకు రు 1.0.0; ఇతరులకు రు 1.8.0.

నూతనముగ వెలువడినవి:

రెయినాల్లు విరచిత మగు

ఫాస్టు

సుప్రసిద్ధాంగ్ల నవలారచయిత

రెండుభాగములు

తెలిగించినది: శ్రీయత వెదురుమూడి శేషగిరిరావు.

అధికారగర్వము—అద్భుతరహస్యగోపనము—అభేద్యదుర్గావాసుల దురంతదురాచారములు—అతిభయంకర హత్యావిధానము—దారుణవిషనిర్మాణము—కాంతాకాంచన తీరస్థగణము—విఫలప్రేమాభి రాములగు యువతీ యువకుల కల్యాణము మున్నగు చిత్రరంజకము లగు చమత్కారకల్పనలతో నొప్పుచున్నది. (1586)

మొదటిభాగము: 350 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0.0 ఇతరులకు రు 1.8.0

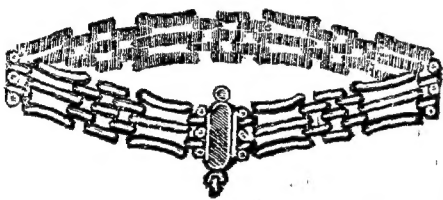
రెండవభాగము: 317 పుటలు—చందాదారులకు రు 1.0.0 ఇతరులకు రు 1.8.0

నవ్వుకము

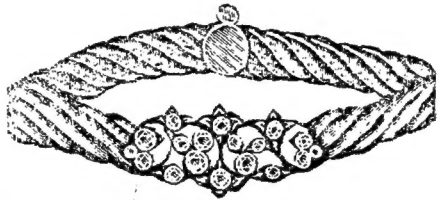
కత్తిలేదు

మోసములేదు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించ తగినవి.

పురుషుల చేతి గా

లు సులు.

(ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు ఆనేక సుందరమైన మాదిరిలలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు, తయారు చేయబడును. చేదారం మజారి రు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పువ్వురాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, నీమకమలములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సాము చెల్లించవలసి యుండును. సవరము బంగారు, నీమ వెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పుటలుగల చిత్రమైన క్యాలెండరు 1.కి ధర రు 1

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ధరలు తగ్గించబడినవి!

ధరలు తగ్గించబడినవి!!

B.S.A

దక్షిణఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లుగాను, ఇంపోర్టరులుగాను నియమించి యుండుటచే

అడిసన్ అండు కో., లిమిటెడ్. వారు (మాడల్ కి—ఏ) బి. ఎస్. ఏ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ లవలైరులు, బ్రూక్స్ బి 90/2 కిలోప్లేటెడ్ స్ప్రింగు కాడల్తో సహా 1-9-1924 తేదీనుండి రు 200/లు చొప్పున విక్రయించబడునని మిక్కిలిసంతోషముతో తెలుపుచున్నారు.

ఇప్పుడే కొనుడు—ప్రతిసైకిలును చక్కగానున్నది.

ADDISSON Co., Ltd., Madras.

నరసాపురీ తాలూకాభివృద్ధి సంఘము

సరసాపురం, కృష్ణాజిల్లా.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ల బహుమతిపరీక్ష

ఈ పరీక్ష విషయమైన సంగతులు ఆంధ్రనాగేశ్వరి కల్లరకు కరతలామకమే గనుక విశేషకరింప నవసరములేదు. గత రెండుసంవత్సరములలోను యీపరీక్ష జరుపుటకు వీలులేనప్పటికి వచ్చే 1925 వ సం॥రం ఏప్రిల్ మాసములో తిరుగాయథాప్రకారము పరీక్ష పెట్టుటకు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయము చేసి యీక్రింది పతనీయగ్రంథ ములను యేర్పరచియున్నారు గాన ఆంధ్రనాగేశ్వరి కల్లరకు ఏజెంటివారైన సరియే ఎంత వయస్సున్నను సరియే యీపరీక్షవల్ల గలరు గొప్పలాభములను పొది యీసంఘమును ప్రోత్సహింప వేడుచున్నాము.

పరీక్షాభాగములు

ఈ పరీక్ష ఆవశ్యక విచ్చిక్షాభాగము లని రెండువిభాగములుగలది. ఆవశ్యక విషయములన్నిటిలో ప్రతివారును పరీక్ష నీయవలెను. విచ్చిక్షాభాగములలో యివ్వమైన రెంటిలోనే పరీక్ష చేయవలెను. ఆవశ్యకభాగములు

1 సాహిత్యము (ఎ) వచనము (బి) పద్యకావ్యము (సి) వ్యాసరచనము. 2 గణితము. 3 ఆరోగ్యశాస్త్రము, లేక ప్రభుమచిత్వ, లేక శిశుసంరక్షణ (ఏదో ఒక్కటిమాత్రము.) విచ్చిక్షాభాగములు

(1) మట్టుపని (2) సంగీతము (3) నూలవడుము (4) చిత్రలేఖనము (5) దేశచరిత్ర (6) హిందూభాష.

ఈ పరీక్షలో పూర్తిగా కృతార్థతరెందనైనను ఆవశ్యకభాగములన్నియున్న విచ్చిక్షాభాగములలో నేనైనరెండున్ను ప్యాసుకావలెను. ఒకేసంవత్సరమున యీరీతిని కృతార్థత రెండినయెడల సంఘముతరపున యోగ్యతపట్టి బంగారుపతకము లున్న మేలైన యితర బహుమతులున్ని యివ్వబడును. ఈపరీక్షకు తపాలాఫీసు ఉన్న ప్రతిగ్రామమును పరీక్షాస్థలముగా నుండవచ్చును. పతనీయగ్రంథములు

(ఎ) వచనము:—1. అబలాపురీతరత్నమాల (బంధు రు అచ్చమాంబాగారి విరచితము) లో రాణీదుర్గావతి, రాణీ రామాభాయి, వీరమతి, రాణీగోలక్షీభాయి చరిత్రములు వావిల్ల రామస్వామికాశ్రితి అండ్ సన్స్, చెన్నపురి. 2. ప్రహరావనము (ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథాలవారీచే బ్రకటింపబడినది కాకినాడ.)

(బి) పద్యకావ్యము:—1. పంచలోపాఖ్యానము, 2 భాస్కరశతకము, వావిల్ల రామాస్వామికాశ్రితి అండ్ సన్స్, చెన్నపురి.

(సి) వ్యాసరచన:—1. సైతవేదమున పులలో నుంచిన్ని 2 వివిధవిషయవల గురించిన్ని (Or al subjects.)

2. గణితము. బి. వెంకటసుబ్బయ్యగారి తము 1, 2 భాగములు (మేకొలక అండ్ కో, ట్నం, లేక కె. శీతారామయ్యగారి గణితము. పి ప్రశ్నలుండును.

3. (1) ఆరోగ్యశాస్త్రము:— జీవనము, పరిశుభ్రత (గవర్న మెంటు ఆఫ్ ఆఫీసులో దొరుకును పట్నం.

(2) ప్రభుమచిత్వ:— పి. హెచ్. నరసింహు గారిచే రచియింపబడినది. ములీపట్టుములో కె. వెంకట్ర మయ్య అండ్ సన్స్ వారివద్ద దొరుకును.

(3) శిశురక్షణ:— పిటిబిడ్డ, దాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీ పతి బి. యె. యమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే రచియింపబడినది. చెన్నపురిములో గ్రంథక షర్ద దొరుకును.

విచ్చిక్షాభాగములలో సంగీతముమాత్రము నర్సాపురము లో తప్ప యితరచోట్ల పరీక్ష జరుపబడదు.

దేశచరిత్రకథలు:— జి. యస్. సీతాపతి బి. యె. యల్. టి. గారి విరచితము.

హిందీ:— హిందీముద్రాపు స్తకము, 2. రెండవపు స్తకము, 3. బాలకథాకహాణీ 4. మిలన్ (పద్యము) 5. స్వభా ధిని (వ్యాకరణభాగముమాత్రము) ఈ పుస్తకములన్నియు హిందీ సాహిత్యసమ్యేషప్రచారకార్యాలయములలో, తిరు వల్లి శ్రేణి, చెన్నపురి ముద్రాపన దొరుకును.

తక్కిన విచ్చిక్షాభాగములవిషయమైనగని ఇంకా ఇతర సంగతులుగాని యీదినమునికి వ్రాసి వివరములు తెలిసికొన వచ్చును.

రావుసాహేబు కొప్పర్తి ఎగ్జెన్సు ప్రెసిడెంటు

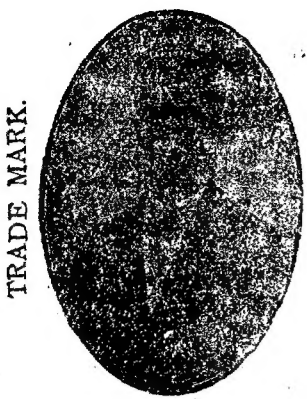
జంధ్యాల సుందర రమయ్య సెక్రటరీ

అద్దంకి బిందుమాధవరావు, సంయుక్త కార్యదర్శి.

నర్సాపురం యస్. టి. సి. యూనియన్.

ముప్పనసోమరాజు ఓండు పీఠాల్లో

వెద్దాపురము పోస్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం నుంచి మేము మనదేశము నవలంబించుచున్న పట్టు తో మాస్టర్స్ లోనే వడుగుట, కేయలు, రం గలుకేయట మున్నగు ప కలవల వివిధరకముల

వస్త్రములను రంగులతో చిత్రపిచిత్రమైన జరీసాదా అంచు లు కమ్ములతోను తయారుచేయించి విక్రయములకు విక్ర యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన 88వ ఆఖిలభారత కాం గ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులును అవిదేశీయులలోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై వివిధా అందరకు తెలిసియున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రా ముచు మాబట్టలనుగురించి పీయూవ. కాంతిహోమ గారు అమృత ఖభార పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

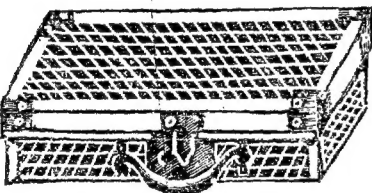
".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరెవరిక

ప్రజలుకూడ అన్ని రకములబట్టలను ప్రదర్శించిరి. ఇంకను ఎంద రో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరపు వెట్టుటకు పిలువెను. పట్టు వస్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వెద్దాపురం వర్తకు లు ముప్పనసోమరాజు పీఠాజుగారు పట్టు ఉత్పత్తి ములును ధో వతులును వర్ణగుడ్డలును కొలుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగు రకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అప్పామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టువస్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ క్క అప్రెన్సిస్ రకములను విపులముగా వ్రాయుటలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము లందును మాబట్టలు దొరకెను.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని మో సపుచున్నారగున అదిరియొక్క జాగ్రత్తకరు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాట్రేడి మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

అభివృద్ధి పట్టెలు

యజ్ఞపూర్వ చేయబడిన పేటెంటు నెం 9557/18 తలచుకొని మతిప్రయోజనకారి. తీవ్రగ్ని దీని దహింపజా యిపోయినవర్ష మియ్యభక్తమున నొక్కబొట్టయిన నిం లుడు. శీతోష్ణములతారమారుల కిది లాంగదు. భారపు తిడి కిది మృగము. విద్యుద్రావకము లనేకములు ఈ యభి వస్తు కల్పింపజాలవు. రంగుమారదు. గట్టిది. ఇన్ని మేలి గుణముల కనువుగ ఈభినిజమునకురత్న ములమవలె కాంతి మెండు కొనియున్నది.

అన్నిరకముల మా అభివృద్ధి పట్టెలు అందమైనవి, ముద్దులు గుల్మచుండెడివి, అన్నివిధముల మేలైనవి, అన్ని పేటెలకంటెను శ్రేష్ఠమైనవి.

ఇప్పుడు నాడుకలో నున్న ఇనుపపేటెలు దొంగభయ మును బాపవచ్చునేమెగాని అగ్ని ప్రమాదము నాపజాలవు. మా యభివృద్ధి పట్టెలు కాలాగ్నియందు వైచినను రూపుమారవు. అమాల్కభరణములు, పత్రములు, నోట్లు, మున్నగు నవి అగ్నిభయమునుండి భద్రపరుచుకొనుట కింతకన్న వేరుసర సమగు ఉపకరణము ఈ ప్రపంచమున లేదు.

ప్రతిదేవాలయమును, అలంకారవేదికయు, ధనాగార మును, కర్మాగారమును, వివాహశాల, ప్రదర్శనశాలను, వైద్య శాలను, రాజభవనమును, అంగడిని ఇంటిని అలంకరించుట కిదియే దక్క వేరొండు కాన్పింపదు

వెలుగు బహుసరసములు. అభివృద్ధి గుణములకు తగిన వెలుగు నియమించలేదు గాన మా యభివృద్ధిమనునకు ప్రతి స్వదేశీ కాభిమానియు తోడ్పడి దేశీయపరిశ్రమ ప్రోత్సహ మొసంగ వలెనని ప్రార్థించుచున్నాము.

పేటె 1 కి భరపు 6 నుండి 100 వరకు గలదు. వివ రములకు వ్రాసిన తెలుపబడును. అన్నిచోట్లలో ఏజెంట్లు కావలెను.

మైకావేర్లు, గుడూరు, నెల్లూరు.

హిందూదేశమున దూది బట్టలవర్తకముపై పన్నులు

(శుక్రవారము తరువాయి)

(1) ఏ వృత్తియొక్క యుత్పత్తిమీదనూ హిందూదేశంలో 100 కి 8 1/2 శాతము పన్ను వేయవచ్చును.

(2) ఆంగ్లసామ్రాజ్యమున దెక్కడకూడ పొగాకు కట్టు సారావస్త్రాలకుతప్ప యింకొకదానికి దేనికీయిట్టిపన్ను లేదు.

(3) 100 కి 81 2 చొప్పునపన్ను వేయడముకంటె 2 కోట్లు ఆదాయం 40 కోట్లుపెట్టుబడిమీద వస్త్రోది(హిందూ దేశంలో పిల్లలన్నిటిమీద) దీనినిబట్టి హిందూ దేశపు పత్తి వర్తకమీద 100 కి 5 పన్ను పడుతోందన్నమాట.

(4) ఈ 100 కి 8 1/2 చొప్పున వేసేపన్ను బట్టలఉత్పత్తిమీద పన్నున్నమాట. సంవత్సరం లాభంవచ్చినారాకపోయినా ప్రతినెలా మిల్లువాళ్లు డబ్బుకట్టాలి.

(5) తోళ్లమీదగానీ, పట్టుమీదగానీ, పూలుమీదగానీ జనముమీదగానీ పన్ను లేదు.

(6) నాగరికల ఏ దేశంలోనైనా మత్తుపదార్థాలమీద పన్నుంటుంది. ఎందుకంటే అవిసప్తాలు కలుగజేస్తాయని.

(7) మహాయుద్ధసమయంలో బ్రిటిషు ప్రభుత్వనికి డబ్బు అవసరంగా వుంటే మోటారుకార్ల దిగుమతిమీద పన్ను కాని బట్టదిగుమతులమీదలేదు. మాంచెస్టరున రక్తాన్నినిల బెట్టుడానికి హిందూదేశంలో ఎ గు మ తి ప న్ను 28 సంవత్సరాలుంచీ వసూలుచేయబడుతోంది.

8. బట్ట తయారుచేసి రంగేయడంవల్ల రాలమీద 100కి 15 చొప్పున రాబడివుంది. ఇదిగాక 100 కి 8 1/2 బట్టలమీద వేయబడుంటే రెండురెట్లు పన్నుంటుంది.

9. సాధ్యమైనంతవరకు తీసేస్తాం యీపన్నులని లార్డు హార్డింజిగారు చెప్పారు. వారికి వీటి పట్టాలు బాగుగా నచ్చి పోయాయి.

10. ఆర్థికసభ్యుడుగా వున్న సర్ జేమ్సు వెస్ట్ లాండ్ గారు 1894 లో "హిందూదేశంలో రక్షణీయమైనవృత్తి ఏదన్నా వుంటే అది బట్టలవ్యాపారమే" అని నిజమైనవృత్తి. ప్రభుత్వప్రత్య నష్టాలమాలాన దీనికి కొంచెం హాని కలుగ చేయాలన్నాచ్చింది" అని చెప్పారు. అంతే కాకుండా "ఎంతో డబ్బు అవసరమై ప్రాణంమీదకొనేతప్ప ఏ ప్రభుత్వంనూడా రక్షణీయమైన యీ హిందూదేశ వ్యాపారమీదవృత్తిపన్ను వేయజాలదు" అనినూడా చెప్పారు.

11. తతిమ్యా వృత్తులలో పోల్చిచూస్తే యీ వృత్తి ఎంత నష్టస్థితిలో ఉందో యీ క్రిందిపట్టుక తెలుపుతుంది.

వృత్తులు	దిగుమతి	ఎగుమతి	తేడా
	పన్ను	పన్ను	
దూదిబట్టలు	100 కి 11	8 1/2	7 1/2
పట్టుబట్టలు	80		80
జనుము	15		15
పూలుబట్టలు	15		15
తోళ్లు	15		15
బూట్సులు-చెప్పులు	15		15
కలప	15		15
కాగితం	15		15

12. ప్రత్యేకంగా ఒక్కవృత్తికే యీపన్నులు నష్టం కలిగిస్తున్నాయి. ఈదేశం మొత్తంమీద యీవిషయంలో చాలా అసంతృప్తి కలిగింది. యిట్టి పన్నులు ప్రత్యేకంగా యింకో ఏవృత్తిమీదన్నా వేస్తే యింత అసంతృప్తి కలిగిస్తుందో అని సంజానంగావుంది ప్రజలు దీనిగుర్చి ఎందు కింతగోల పెట్టుతున్నారో దీని పుట్టుపూర్వోత్తరాలచే తెలుస్తోంది. ఈలా పన్ను వేసేపద్ధతికి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు పూర్తిగా వ్యతిరేకులుగానే యున్నారు. వీరికి సహాయంగా దేశంలోజనులంతా వెనుకవున్నారు. కాని ఏంప్రయోజనంహోముగవర్న మెంటువారి మాటకు తిరుగులేదు. వారు దేశంలో కష్టనష్టాలు లక్ష్య పెట్టరు. అట్లాంటప్పుడు పన్ను వేస్తే ఘోషపుట్టించుకుంటావుంటుందా."

1784 లో యంగ్ పిట్టగారు సీమదేశంలో బట్టమీద పన్ను వేయాలని ఒకగట్టిప్రయత్న చేశారు. దూదిబట్టలనుకూడా వీటి మీద ఆదా తీర్మానముకొన్నారు. 3 పిల్లింగులకు 1 పెన్సి చొప్పున 3 పిల్లింగులు దాటితే 2 పెన్సిలు పన్ను వేద్దామని ప్రయత్నం. ఈపన్ను లాంకషైరులో పుట్టించిన కల్లోలంతో దాన్ని మరుసటి సంవత్సరం రద్దుచేయక తప్పిందికాదు.

ఈదేశములో పన్ను తీసేయించడానికి యింతకన్న మంచివాదన లేలేము. "ఈపూరి కాపూరింతో ఆపూరి కీపూరింతో" నీమలో దూదిమీద పన్ను వేసికొరకపోతే యిండియా లోనూపనికిరాదు. ఈబరువు యిండియా 28 సంవత్సరాలనుంచీ మోస్తోంది.

జపాను పోటీ

దూదిపై పన్నులు తీసేయటానికి శతవృత్తితరపున రుజువులాలంటే యిదివరకు చాలా ఏండ్లనుంచీ హిందూదేశము ప్రత్యేకంగా తనకుఅట్టే పెట్టుకొన్నచోట్లను జపానుదూకడంను గుర్చి చెప్పాల్సివుస్తుంది. హిందూదేశం నేత వృత్తితో పోలి నేజపానోనేతవృత్తి చాల బాల్యదశలో నుంది. కాని జపాను మిల్లులలో మనదేశముమిల్లులలోను సమానంగానే దూది ఖర్చువుతోంది. మొన్న ప్రచురింపబడినసంఖ్యలు చూస్తే జపానులో 50 లక్షల కడుపు 60 వేల మగ్గులు ఉన్నాయి. హిందూదేశములో 80 లక్షల కడుపు 145 వేల మగ్గులు వున్నాయి. మనదేశం లో వున్న కడుపు మగ్గులలో సంగంలేకపోయినా మనదేశం లో సమానంగా దూదితయారుచేస్తారంటే దానిని బట్టి ఆనూలు ఎంతమోటుగా వుంటుందో గ్రహింపవచ్చును. కాని యిట్లా జరగడంలేదు. ఈదేశంలో సమానంగా (ఎక్కువగా కాకపోయినా) నూలు తీస్తారంటే జపానే ఒప్పకొంటుంది యిందుకు కారణం లేమిటంటే జపానులో రోజుకి 22 గంటలు పని జరుగుతుంది. ఈదేశంలోనో వారానికి 60 గంటలే పని జరుగుతుంది. ఆక్కడ 2 జతలగా పని జరుగుతుంది; అలాంటి దానికి మనదేశంవ్యతిరేకము ఒక్కజతలేపనిచేయాలి. (జతఅనగా కొంతమందిపనివారిడ్ర సంఘములు. ఒక సంఘము 11 గంటలు యింకోసంఘము 11 గంటలు యిలా 22 గంటలకు రోజుకు జపానులో పనిచేస్తారు. యిక్కడ ఒకసంఘము రోజుకి ఘనూరు 9 గంటలు పనిచేస్తారు)

హిందూదేశంలో ఈపన్నులు లాంకషైరులో పోటీలే కుండావుండేగట్టివుద్దేశంతో పెట్టబడ్డాయి. కాని లాంకషైర్ బట్టలకు యిక్కడిబట్టలకు ఎప్పుడూపోటీలేదు. హిందూదేశంను నిజమైనపోటీదారుడు జపాను. లాంకషైరు కాదు.

హిందూదేశంనూలు 1889 లో బొంబాయినుంచి జపానుకు 60 వేల బెల్లుఎగుమతయ్యాయి. తరువాత అరవై యేళ్లకు 2 వేల బెల్లుఎగుమతయ్యాయి. 1900 నుంచి అసలు జపాను వెయ్యి బెల్లుగూడా కొందోలేదో. బట్టలవిషయంలో సంఖ్య లింకాగం డెపనిలేట్టున్నాయి. 1888 లో 5 లక్షల గజాలగుడ్డ జపాను యీదేశంనుంచి కొన్నది. 1900 నుంచి 20 ఏళ్ళలోగా ఒక్క గుడ్డబంగీగూడా కొనలేదు.

యిదివరకు చీనా హిందూదేశంనూలుగుడ్డ దిట్టంగాకొనేది. యిప్పుడావర్తకంబరువంతా జపానుకు చిక్కింది. 1890 లో బొంబాయినుంచి చీనాకు 800 బెల్లుకన్న మేచ్చు ఎగుమతయ్యాయి 1928 లో 50 వేలబెల్లు ఎగుమతియ్యాయి 1888 లో చీనా బొంబాయిమిల్లుగుడ్డ 150 లక్షలగజాలుకొంది. 1928 లో 2 వేలగజాల గుడ్డకొంది. ఈప్రకారంగానే తూర్పు ఆఫ్రికాకూడా యిండియాకు మారమొంది. జపానువారు తమప్రాబల్యము కెనియాలోను ఉగండాలోను చూపుచున్నారు. వారి భాగ్యం పండింది. యిండియా బర్రోలకు తూర్పు ఆఫ్రికాకు మధ్యవర్తకం 1920 లో 100 కి 63 మొత్తముమీదవుంది. యిప్పుడో 100 కి 24.

జపానుకు 1920 లో 100 కి 8, 1920 లో 103 కి 49. 1924 లో 100 కి 56. దీనినిబట్టి చూస్తే జపాను అభివృద్ధి తెలుస్తుంది. కాని యిండియా పడిపోయింది. 1890 లో 10 వేల గజాల గుడ్డ జపానునుండి దిగుమతయింది. 1928-24 లో 1220 లక్షల గజాలు గుడ్డ దిగుమతయింది. దీనినిబట్టి చూస్తే జపానుకు యిండియా, చీనా, తూర్పు ఆఫ్రికాలు ఆఫేట ఫలా వైపోయాయి. అందులో యిండియా పంటకల్లం అయిపోయింది. జపాను తెలివితేటలుగా యిండియాసరుకు రాకుండ ఎగుమతి పన్ను లేసేసింది. కాని యిండియాకు యిండియా మాదితో చేసిన బట్టలే జోరుగా దిగుమతి చేస్తోంది.

జపాను యిట్లా ఎలా చేస్తోందని ప్రశ్న. దీనికి జపాను లేలికే. యిండియా ఆమెరికాలనుంచి తయారు కావలసినసరుకు తీసుకురావటానికి జపానుసరుకు యీదేశాలకు తీసుకుపోవడానికి మధ్య డబ్బు పుచ్చుకు పనిచేసే ఓడలున్నాయి. జపాను నాకా యంత్ర సంఘమువారికి కప్పము ఏడాదికి 60 లక్షల యెన్నులు (జపాను నాణెం) వస్తాయి. ఇంతకప్పం యిస్తే జపాను మిల్లువర్తకులకు ధర తగ్గదా అంటే యుద్ధానికి 10 ఏండ్ల ముందర ప్రతియేటా యీసంఘానికి నక్ష్యము వచ్చింది. ఈకప్పం అనన్యం భరించేసింది. ఏడాదికి 100 కి 10 లాభం వచ్చేట్లుగూడా చేసినది.

ఇంతే కాకుండా జపాను నేతవర్తకానికి ప్రభుత్వ సహాయం వుంది. పరదేశములలో తయారై వచ్చే వాటికి పన్ను వేయడం మూలాన జపాను ప్రభుత్వము జపాను వర్తకానికి సహాయం చేస్తోంది. దీనిమూలంగా యిండియాలో జపాను ఆమ్మగరలకు యిండియా ఆమ్మగరం. ఎందుకంటే జపాను ధరలకు అమ్మి వే యిండియాకు గిట్టుబాటు కాదు. యిండియా పన్ను వుత్పత్తి వారి. జపాను కక్కరలేదు.

1915 లో యిండియా స్టేటు తక్కువ గానికి (డిస్కంట్) లేఖలో హిందూదేశ వర్తకానికి సరియైన సహాయము ప్రభుత్వము చేయకపోతే యిండియా పరదేశాలన్నిటికి తక్కువ కళ్లం ఆవుతుందని లాగ్లర్ హిందూ ప్రభుత్వంవారు వ్రాసారు. ఇది నిజమే. ఇండియా బాగు కోరే ప్రతివాడూ ప్రభుత్వం వారు నేతవృత్తికి సహాయం చేయడానికి స్వాగతమిస్తారు. వృత్తులు సరియైన పరిస్థితులు చూపితే సహాయము చేస్తా మన్న ములు తరిమ్యా వృత్తులకు నేతవృత్తి విషయములో ముఖ్యంగా ప్రభుత్వము ఆలోచించవలెను.

ప్రస్తుతం హిందూదేశం నేతవృత్తి రక్షణవిధానం కోరుతున్నది. ఆ ప్రకారమే ప్రతినిధులు (ఫిస్కల్) ఆర్థిక సంఘమువారియెదుట సాక్షులయ్యారు. ఇప్పుడు చేయాలింది బట్టిమీద పన్ను ఎగుమతిపన్ను తీసేయాల్సిందని కోరడమే. ఈ పన్నుల ఫలితాలు చూపాలంటే బొంబాయి మిల్లులు 1923 లో 100 లక్షలు రూపాయలు పన్ను కట్టాయి. ఈ సంవత్సరము యీ పన్నులతో సహా వచ్చిన నష్టం 117 లక్షలు. ఉత్పత్తిమీద పన్ను లేకుంటే నష్టము ఒక లక్ష కాదు. ఈ నష్టం చెప్పిన సంగతి మానే ఒక్కొక్క నేతమిల్లు యీ పన్ను మూలాన ఎంతలో చెబు దింటుందో తెలుస్తుంది. వర్తకం తగ్గలో ఉన్న రృథు, ఆర్థిక దుస్థితి మరీ తేటతెల్లమవుతుంది. ఒకప్పుడు మిల్లు మూసేయల్సివుంది.

మిల్లుకు 100 కి 1, 2 వస్తుంపచ్చినా పనికి లోటుండదు కాని 100 కి 10 వాటితే మిల్లులు పుల తేరవడమే కష్టం.

అందువలన ఎగుమతి పన్నులు ఒకప్పుడు మిల్లులు మూసేయడాని, వేలకొలిపి పనివాండ్రకు పనిలేకపోవు తును, బాధ్యత వహించాల్సివుంది. ఒకటి రెండు మిల్లులు మూసేసినా పనివాండ్రకు అందుమూలాన ప్రభుత్వాదాయానికి కలిగే నష్టం తక్కువగా వివరించ వలసరంలేదు. అట్టి పరిస్థితులలో ఈ పన్నులమూలాన మిల్లులు మూసేసే నష్టం రాకుండా చేసుకో వాల్సివుందంటే చాలు. ప్రభుత్వము యీ పన్నులమీద పట్టు పట్టినంతకాలం యిండియా నేతవృత్తికి వృద్ధి జేందటాని, గాని, జపాను తనదేశంపరదేశంధరకురాకుండా చేయటమే కాకుండా యీ దేశమును ముంచివేయడానికి వీలున్నంత ధరకూ హిందూదేశము నేతపరుకు వ్యాపించడానికిగాని, వీలు లేదు. అట్లా ఆకపడాకూడదు.

ఇదియే యిండియా నేతవృత్తి సంగతి. ఇదియే యిదివర కప్పుడూ లేని ఆర్థిక అన్యాయము తీసివేయడానికి తగిన కారణము చూపించేదిన్నీ ఆవుతోంది. 1912 లో "ఆవుట్ లోక్" పత్రికలో ఒకరిట్లా వ్రాసేయున్నారు:

"సాంతవృత్తులపై యంత ఘోరమైన పన్ను విధించిన పరదేశముగాని అంగ్ల రాజ్యభాగముగాని లేదు. ఏదేశమందైనా ఇట్టి ఆర్థిక మాలిన్యముయొక్క ఫలితమేమంటే తనయొక్క వృత్తులను తానే నశిపెయ్యుట అవుతోంది."

ప్రభుత్వమువారిలో ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు

హిందూదేశ ప్రభుత్వ వర్తకశాఖకు కలకత్తా దిగుమతి వ్యాపారసంఘమువారు వ్రాసిన జాబుకు నకలు:—

"1924 లో 8 ఫిబ్రవరి తారీఖున బొంబాయి మిల్లు సంఘమువారు మీకు లేఖ వ్రాసేయున్నారు. అందులో యిండియాలో తయారయ్యే గుడ్డలమీద పన్ను తీసేయాల్సిందనిన్నీ, మిల్లు ప్రోత్సహించ దిగుమతిపన్ను తగ్గించాల్సిందనిన్నీ యిండియా కలెటరు తయారై దిగుమతియ్యే గుడ్డలకు పన్ను హెచ్చు చేయాల్సిందనిన్నీ ఆజాబులో వ్రాశారు.

చూడమీద పన్నెందుకు తీసేయాలో ఆకారణం మా సంఘానికి కనపడలేదు. ఇండియా కాటన్ మిల్లు యిండస్ట్రీకి రక్షణ ఉండాలి అనే ఆభిప్రాయంతో మా సంఘము పూర్తిగా వ్యతిరేకిస్తోంది. ఇండియాకు కావలసినంత ముడిపత్తి దొరకు తుండంగా, చాకగా పనిచేసేవాళ్లుండంగా, చాలావరకు కావలసినంత పెట్టుబడి ఉండంగా, యిన్ని స్వభావసిద్ధంగా రక్షిస్తోంటే వేరేరక్షణ ఎందుకో అర్థంకాకుండా వుంది. యిండియా పోటీదారుడు దూరాన్నించి దూది తెప్పించుకోవాలిం ప్రయంగా పనివాళ్ల నేర్పరచి సరుకు తయారు చేయించాలి.

6000 మైళ్ల దూరానికి బోటుమీద తీసికట్టాలి. ఇట్టి సందర్భాల్లో గూడా తన్ను తాను రక్షించుకోలేకపోతే రక్షణ యేం కావాలో మా సంఘానికి బోధపడలేదు.

యింకో విషయం. బీదగావుండి బట్టకొనేవాడికి యిందులో వున్న భాగం నిర్లక్ష్యంగా చేయగూడదు. ఉప్పుపన్ను వృద్ధిచేసేటప్పుడు భారతసభాసభ్యులు బీదవాళ్ల సౌకర్యా లను రక్షించటంకోసం ఆత్రంగావున్నారు. అట్లాగే, బీదగా వుండి కొనుక్కొనేవాడు తనదోవతీ, బట్ట, చొక్కాలకోసం ఎక్కువబట్టు యియ్యకుండా వుండేటట్లు గూడా అసభ్యులు చూడాలి, అలా చూడకపోతే తాము ప్రాతినిధ్యం పొందిన జనంకోసం పాటుబడ్డంలేదనిన్నీ ప్రత్యేకం ఒకభాగం వాళ్ల సౌకర్యాలే చూస్తున్నారని అనుకోవాలిస్తుంది.

యింట్లం పూర్వం కోజిలో దిగుమతియ్యే బట్టలమీద పన్ను యిండియాలో తయారయ్యే బట్టలమీద పన్ను సమానం గానే వున్నాయి. ఈపన్నులు ఆదాయవసరాన్ని బట్టి చేశారు. తర్వాత యిది రక్షణసభ్యులొకీ దిగింది. ఆదాయం రావాలంటే అగలు సన్నె ఆద్యే ఉత్పత్తిమీద పన్నువల్ల రాబట్టకూడదు గనుక యీపన్నులు సరిగానే వున్నాయి. ఆపధవాన్ని బట్టి 100 కి 3 కి పన్ను యిండియా దూది గుడ్డమీద తీసేస్తే అది బట్ట తయారుచేసేవాళ్లకు ఎక్కువ లాభంగాను కొనుక్కొనేవాడికి నష్టంగాను ఉంటుంది.

ఇట్లు హెచ్. హెచ్. హేవుడ్, కార్యదర్శి.

యిండియా ప్రభుత్వవాణిజ్యశాఖకు బొంబాయి మిల్లు అసోసియేషన్ వారు వ్రేదాన్ని విమర్శిస్తూ పంపిన లేఖకు నకలు:—

"దూది పన్నులవిషయంలో 8 ఫిబ్రవరి తేదీన నేను మీకు వ్రాసిన లేఖనుగూర్చి, కలకత్తా దిగుమతి వర్తక సంఘము వారు 26 మార్చి తేదీన మీకు పంపిన లేఖనుగూర్చి (ఈలేఖ నకలు మాకు సంగతి తెలుసుకొనే నిమిత్తం పంపబడ్డది.) వ్రాయటానికి నేను నియమింపబడ్డాను.

ఇండియన్ కాటన్ మిల్లు యిండస్ట్రీ రక్షణాభిప్రాయ ముతో తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తూ, దూది సరుకులమీద పన్ను తీసే యడానికి కారణం కనిపించదని కలకత్తా దిగుమతి వర్తక సంఘ మువారు వ్రాశారు. అవును. ఏదిగుమతి వర్తకసంఘమువారికైనా యిండియా పుత్పత్తిమీద పన్ను తీసేయడానికి కారణం కనుపించకపోవచ్చు. అది ఊహనీయమే. ఈ, లేక, ఏ అంగ్ల సామ్రాజ్య భాగంయొక్క ఆర్థికచరిత్రలోనూ పుత్పత్తిమీద పన్ను వుండాలిందనే దాన్ని సౌకర్యాల వాంఛించే మనిషివృ థున్న సమర్థించడానికి ప్రయత్నం చేయడు.

ఇంగ్లాండులో బట్ట ఉత్పత్తిమీద పన్ను వేయడానికి ఒక్కప్రయత్నమే జరిగింది. దాన్ని యజమానులు పనివాండ్రు మొత్తంగా నిరసించారు. ఏదాదిలోగానే ఆపన్ను తీసేశారు. ఇది 1874 లో జరిగింది. ఇట్లాంటి పనియొకప్పుడూ యింగ్లాండులో చేయరు. ఈసంగతే తమరు గమనించాల్సిందని మా సంఘమువారు రికార్డు చేయకున్నారు. లాంకమైక్లవృత్తి తగని దనిన్నీ మాకు కలిగిస్తుందనిన్నీ తీసేసిన పన్ను అట్లాంటి వృత్తి మీదనే యిండియా పరాధీన యెంతమాత్రాన సకారణంగా వేయబడజాలదు. అంగ్ల సామ్రాజ్యమం దంతటనూ యిలాంటి పన్నులే వున్నా, లేదా యిండియాలో అన్ని వృత్తులమీదా సమానమైనపన్ను వున్నా యీదేశంలోని దూదిమిల్లులు యిలాంటిపన్ను వద్దనేందుకు కారణముండదు.

ఈవృత్తినే ప్రత్యేకించి ప్రత్యేకంగా లాంకుపైరు వర్తకంతో పోటీపెస్తుందని ప్రత్యేకంగా భారమైనపన్ను వేయండను గూర్చి విచారించవలసిందనే మా సంఘం కోరేది. అప్పుడు 100కి 3 కి పన్ను ఆదాయంకోసం గాదు తూకం సరిగా వుండేందుకు వేస్తున్నట్లు స్పష్టంగా చెప్పేశారు. మాంచెస్టరు గుడ్డలలో హిందూదేశం గుడ్డలు సమానంగా వుండవని రుజువైంది. అండుకు సందేహం లేదు. అందుకని తూకం సరిగా వుంచాలంటం తప్పవేరు పెట్టడం. యిండియాలో అపూర్వమైనట్టియు, ప్రాముఖ్యమైనట్టియు, దేశీయమైనట్టియు యీవృత్తిని గుండేయడానికి పన్ను యింకావుంది. ఈపన్నువల్ల వచ్చే ఆదాయం 2 కోట్లు ఆర్థికంగా వుండాలని 28 ఏండ్లకు యిప్పుడు మా సంఘం తెలిసికొంది. ఇట్టి దుష్పహమైనపన్ను వేయడానికి ప్రకారణం ప్రభుత్వం చెప్పడం చాల విచారంగా వుంది.

"చాకగా పనివాండ్రు, కావలసినంత ముడిపత్తి స్వయం మొదలైనవాటితో స్వభావసిద్ధమగు రక్షణ ఉంటుండంగా

వేరేరక్షణ కావాలంటం మా కర్థంగావడంలేదు అని కలకత్తా దిగుమతి వర్తకసంఘమువారు వ్రాశారు. సాధారణ దిగుమతి వ్యాపార సందర్భాల్లో మీరు ప్రత్యేకరక్షణ మనసరమని యెన్నడునూ హిందూదేశ నేతవృత్తి గోలపెట్టలేదు. దూది పన్నులు తీసేయమంటం రక్షణ చేయాల్సిందని విజ్ఞాపనచేయడంకాదు. తరిమ్యాదేశాల్లోకి మల్లేనే సమానమైన అదరణము యీవృత్తికి గూడా చూపాల్సిందని కోరడానికి వ్యాధ్యమైన ప్రయత్నం మాత్రమే అగును.

కలకత్తావాకి ఆక్షేపణ, వాళ్లు వ్రాసిన లేఖలో చివర భాగంయొక్క పారబాటునుబట్టి తుడిచిపారేయుటకు వీలుగా నుంది. నా క్లండులో దిగుమతిపన్నులు దూదిపన్నులు యింట్లా నికే పూర్వం ఆదాయంకోసం వేశారన్నార. కాని వర్తకతూకం సరిగా వుండేందుకు వేశారన్నమాట ఓగర్దిదితము. అదిగాక 100 కి 3 కి పన్ను తీసేయడం మిల్లులకు లాభం, కొనేవాడికి నష్టం అని అనుభవంవల్ల తెలుస్తోందని వ్రాశారు. 1895 లో యీపన్నే సీ మర్చి తీసేయకుండటం చూస్తే ఆ అనుభవం ఎల్లా కలిగిందో తెలుస్తుంది.

ఇట్లు టి. మెలోనీ, కార్యదర్శి.

(953) వెల్లింగ్టన్ సినిమా

80.8.24 శనివారమునుండి 5 9-25 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 (పరిచినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు 2-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డియన్ సినిమాతో

"ది బీస్టు ఆఫ్ వారడైన్"

క్రూరమైన అడవిమృగములు ధీరుడైన విల్లియం డెస్మాండ్ & ఎలీక్ నెడ్జివిక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి. న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

ఇ పీరియల్ సినిమా హైరోడు, తిరువళ్ళక్కేణి

80.8.24 లేది శనివారమునుండి 5.9.24 లేది శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6-15 (పరిచినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80 శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 2-15 కూడ గలదు.

స క్కు బాయి (1565)

గాంధీదైవజుడు

ధర్మవ్యాధ్యమైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపిన, చూడకయే సరియైన భావిఫలితమును వ్రాసిపంపె. కవరుకు కూడ మీకే పంపివేసెను. ప్రశ్న (వ్రాయు: కవరుమీద వ్రాయవలెను జాతీయయొక్క నకలు పంపి ఫలము మాసవారిగ వ్రాసిపంపుదును. 5 ప్రశ్నలకు రు 1 పై ప్రతిప్రశ్నకు, 0.4-0 సంలి ఫలమువ్రాయ, 2.0.0 విలస. అంజనేయస్వామిశ్లోకమాలయము తిరు త్తణి-విత్తూరు డిస్ట్రిక్టు.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ మద్యురింప మిల్లులో తయారగుచున్న బనీ నులు, హిందూదేశపుమిల్లుల బులోనున్నూ, ఖద్దరు నూలులో నున్నూ, హిందువుల పర్మిషుచేతనున్నూ, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వగైరాభారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుసరస మైనధరలకు, భాగ్యవంతులకు, బీదసాధులకు, వీలుగా యింట్లా లాగుననూ, విదేశపు ధరలంటే వీలైనంత చాకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలకేలు) మొత్తపు చేరమునకు, కంట్లాట్టులకు చాలా వ్యాపారవీర్లు కల్లుకేసినాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యీక్రింది విలసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ తీసుండా ఖరీదులపట్టి పు పెడము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్లు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0.0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజరీమిల్లు, రెవెన్యూ, డక్షిణఇండియా. (1458)

నోటి ను

సేలంజిల్లా హోమరుత్తూరు తాలూకా చెన్నత్తూరు గ్రామంలో యుండే తొరపల్లిగోరి కొండని కొమారుడు మునిగాడు, 1. కనువుగట్ట గ్రామంలో యుండే తొరపల్లిగోరి పావనికొమారుడు చిన్న బుడ్డగాడు అనే మునిగాడు, 2. మేము యిద్దరంచేరి యిందు చిన్న సకలమైనవారికి తెలియపరచడం ఏమనగా-

హోమరుత్తూరు తాలూకా తొరపల్లి గ్రామములో యుండిన గోరి పావనికొమారుడు గోరి కొండడు అనువాడు 28-6-1924 తేదీన సంతానము లేక చనిపోయెను. మేము యిద్దరమున్ను అతనికి కిచ్చట్ట ప్రకారమైన వారసులము. గనుక అతనిభార్య తిమ్మి అతనిసోత్తులను ఆధారం భోగ్యం క్రయం మొదలగు పరాధీనములను చేయుటకు ఏయొక్క స్వతంత్రమున్ను లేదు. అట్లుచేసినను చెల్లదు అను సంగతులను యిందువలన తెలియపరచినాము.

31-7-1924. మునిగాడు.

చిన్న బుడ్డగాడు అనే మునిగాడు.

వైద్యుని విలువనీ, వైద్యుని సామర్థ్యమును గురించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రం

అన్నజాతులవారు ఏమనునందెనను శ్రీ పురుషులు కాలక్యత్యసమలేక తిసుకొనటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుపుకొనుడు.

82 మాసములకు దర్బా 1-కిర్రు 10-0

ఉత్తరము వాసిన క్యాటలాగు ఉడిలియుగా సంపదనును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బాడ్వే, మద్రాసు

ఈ 80 సంల రమలనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మక కలిగి వేండికి సహజముగాను పూచీయివ్వబడును.

సావిత్రము 1893

ఈరకముగా జలకు మజారి జత 1-కిర్రు 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన వాటికి ఆ రద్దీచ్చిన త్వరలోచేసి యివ్వబడును.

అన్నిరకముల వేండి, బంగారముగలు, యితరసామానులు గల క్యాటలాగునును

గునపక తరం వ్రాసిన ఇవా ముగ పంపబడును.

వికంసి చీబిల్ దాన్ అందు సన్ను,

మాన్యుభక్త్యురింగు బ్యాంకులో, దేవాలపెట్టె నెం 255, 112 నెనాబజారుకోడ్డు, మద్రాసు.

వెల సినా 1-కిర్రు వేలకు ముందు రు 4-0

ఈనూనెన కలకురాచిన వెలు ఈపి సరియను. చర్మమునకు కెండ్రుకలకు హాని యుండక కెండ్రుకలు పెరుగును.

అమ్మతాంబనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి

గుల్బర్గాలో మతకలహములు

విచారణసంఘమువారి విచారణ

80 వ తేదీని యెరల విచారణజరిగినది. పూజారి మూరపున మరల విచారణచేసిరి. ప్రభుత్వస్వాయతాదులును ముద్దాయిలు స్వాయతాదులునుగూడ వచ్చిరి.

“పూర్ణిమనాడును ఆమావాస్యనాడును మాత్రమే నేను దేవాలయమున నిద్రింతును. తక్కినరోజులలో యింటియందనే పండుకొందును. అపుడపుడు రాత్రి 9 1/2 కు పూజజరుగును. దోపిడిజరిగిననాడు నేను నిద్రపోలేదు. దేవాలయము వద్దనున్న చెట్టుక్రింద నిలచియుంటిని. ఆనాడు నాకు నరసింహరావుగారచట కనబడలేదు. ఆరాత్రి తాళమువేసి తాళముచెవులను చనికత్తెయగు మాలవ్య కిచ్చితిని” అని పూజారి తెలిపెను. దేవాలయమువద్దనే విచారణజరుగవలెనని నాయకుగారు కోరిరి.

పిమ్మట సంతకపు అనువర్తకుడు సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను భోజనముచేయుచుండుగా కేకలువినబడెను. వెంటనే నేను యింటికివచ్చి నెక్కిచూచితిని. మాయిల్లు దేవాలయమున కెదుటనేయున్నది. విగ్రహమును దేవాలయమునుండి చేతుల మీద అంచలించెలుగాదాటింది పగలగొట్టిరి. చెట్టుచెమకనున్న నాగరను మూర్తీనుగూడ పగలగొట్టిరి. మరగమ్మ విగ్రహమును పగలగొట్టి వారు బ ప వ న్న గు డి కి వెళ్లి దానిని గూడ పాడుచేసిరి. నాకపుడు హిందువులవలన నడట కనబడలేదు. హుస్సేనుబీ అనుశ్రీ నాయులు రెండుమాడునెలల క్రితముండెను గాని నాకును 7 వముద్దాయి వమ్ముదీనుకును విరోధమేమియును లేదు. నేను పంచాయతీకి వెళ్లి యీసంగతులను పోలీసువానికి తెలిపితిని. హుస్సేనుబీ మొదట నాబంధుగురాలు. ఆమె మహమ్మదీయమతమున చేరినదిగాని అపుడపుడు మాయింటికి వచ్చుచుండును. ఆమెకును వమ్ముదీనుకును సంబంధము న్నదని నేనెరుగను” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

పిమ్మట మితాయి దుకాణదారు సదానందప్ప సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను బజారుకువెళ్లుచు ఆదారినిరాగా నరసింహరావుగారి యింటికిడను వచ్చునదికి తుపాకికాల్చివధ్వని వినిపడెను నరసింహరావుగారు దాబాపై నిలచియుండిరి. నేను మితాయి పల్లెమును నెత్తిమీదపెట్టుకొని దేవాలయము ప్రక్కనున్న శత్రుముదాబా నెక్కితిని. నేనపు డపుడు కల్లు దుకాణమువద్దగూడ మితాయి నమ్ముచుండును. విగ్రహమును రొడ్డుమీద పడవేసి తన్నుచుండగా నేను చూచితిని” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

పిమ్మట మూల్య అనశ్రీ సాక్ష్యమిచ్చెను. నాయకులసభ

“80 వతేదీ సాయంకాలము పోలీసుఅధికారుల ఏర్పాటు ప్రకారము గుల్బర్గా మహాబూజుకబ్బులో హిందూ మహమ్మదీయ నాయకుల సభ జరిగినది. హిందువుల పక్షమున బారిష్టరు రామచంద్రనాయకుగారు నైజాముగారికి వందనములర్పించి కొన్ని సూచనలను చేసిరి. దేవాలయములకు మరాఠుత్తుచేయుట మాత్రమేనా లేక విగ్రహప్రతిష్ఠకగు వ్యయమునుగూడ దొరతనమువారు భరించెదరా? ప్రతిష్ఠలకునవ్వయమే చాలఅధికముగా నుండును. తొందరపడి వెంటనే ఈరామత్తులకు ప్రారంభించిన లాభములేదు. ప్రజలు యింగులలో నాలోచించుటకు వ్యవధినియ్యవలెను. ప్రతిష్ఠకు ముహూర్త నిర్ణయముచేయుటకు పండితులను మత్త్యరువులను అడుగవలసియున్నది. అదిగాక యిప్పుడే మరాఠుత్తుచేసినచో కలిగిన కష్టము విచారణసంఘమువారు చూచుటకు నీలందెదు. దేవాలయము వద్దనే విచారణజరుగవలెనని నేను కోరితిని. దేవాలయములకు ఛాయాపటములను తీయుట కనుమతినికొరగా నిరాకరించిరి. ఛాయాపటములను తీయుటకును ప్లానులను వ్రాయుటకును ఈమతి నిచ్చినచో ఆపని ముగియగానే మరాఠుత్తులను ప్రారంభింపవచ్చును” అని నాయకుగారు తెలిపిరి.

“హిందువులు కోరినప్రకార హంతయును జరిప దునగాని మరాఠుత్తులు వెంటనే జరుగవలెను. కమిషనువారిద్వారా దేవాలయములను చూచిరిగాన కలిగిన నష్టమునుగురించియే మానూరు” అని పోలీసుడైరెక్టరు జనరలు తెలిపెను. మరాఠుత్తుల వెంటనేజరుగవలెనని నైజాముగారుజ్ఞాపించిరి గాని నామిషను మన నాలశ్యముజరుగగూడదు. శుద్ధిప్రతిష్ఠాకార్యములు తిని వారెజరుగవచ్చును. “అని ఒక మహమ్మదీయ స్వాయతాది తెలిపెను. ఈవిషయమున డైరెక్టరు జనరలుకు సలహా చెప్పగా కొక ఉపసంఘమును నియమించిరి.

81 వ తేదీ విచారణ

81 వ తేదీని చందప్ప అనువర్తకుడు సాక్ష్యమిచ్చెను. “నేను లింగాయతుడను నాయిల్లు దేవాలయమునకు రెండు గజ

వంగరాష్ట్ర సనసభ

దే బంధు దాసుగారు

“ఇకముందు భారతసంయుక్త స్వతంత్రరాష్ట్ర పరిపాలన మేర్పడవలెను. కొన్ని అధికారములను మాత్రము భారత ప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగా నుభవకొనవలెను. ఆంగ్ల భారతదేశములకు సమాధానము కనుమరవలెననిన మొదట అన్ని రాష్ట్రములకును సంగ్రాహక స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలెను. ఇండియా ప్రభుత్వమునకు కొంత పరిశీలనాధికార మియ్యవలెను. రాజప్రతినిధి ప్రస్తుతము బ్రిటిషు దేశీయుడే యుండవచ్చును. అతని కాగ్యసంఘసభ్యులలో కొందరు బ్రిటిషువానులు కొందరు భారతీయులునుగూడ నుండవలెను. భా త్ప్రభుత్వముపై భారతశాసనసభకు కొంతఅధికార ముండవలెను. నానానాయక సభలో ఆ అధికారపరిమితిని నిర్ణయింపవలెను. బ్రిటిషు భారతదేశముల కట్టిబడంబడిక జరిగినచో దేశరక్షణయునకు గూడ నందులోనే ఏర్పాటుచేయుండును. భారతదేశములోని బ్రిటిషువారి ఆస్తులను కాపాడుటకు కొంతకాలమువరకు బ్రిటిషువే న నీదేశముననుండుటకు వారుకోరుట సహజముగాని దేశరక్షణ మొనర్చుకొనినచో స్వరాజ్యమిచ్చెద మందురే మేమే దేశ రక్షణయున కేర్పాటుచేసెదము. అందువలన మొదట కొంతకాలము ప్రబలమగు కలవరము కొట్టాలిట ప్రాణనష్టము మున్నగు నవి దేశమున కలుగవచ్చును. అందులకుమేము వెనుదీయము. అన్ని దేశములకును యిట్టిస్థితి క్రొత్తలో తలపింపియే యున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వ చట్టము ప్రకారము మరిరెండేండ్లకు వరకు శా స న స భ ల ని ని క లు జ రు గు ను. అందులకు నియోజకులను భానుగా నిర్ణయించుటయందే మేమిక దీక్షగా పనిచేసెదము. ఈసారి ఎట్టిలోపమును కలుగనీయము. మధ్య, వంగరాష్ట్రములలో జరిగినరీతినే అన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ జరుగవలెను. తత్ప్రతిమతాసనసభల నన్ని రాష్ట్రములలోను గూడ రూపునూపెదము. మార్పుల శీఘ్రముగా జరుగవలెనని రేపే నేను కోరెదముగాని నేను ఆరాజకుడనుగాను. నియమబద్ధమున విధానమునే నేనుకోరెదను. ఆరీతిగానే మేము నెగ్గితిమి. మేము నియమాతిక్రమణ మొనరింపలేదు గావుననే బ్రిటిషు మోక్షాగ్నివాసుగూడ మిన మండవలసి వచ్చినది.

సనస్థి శాసనోల్లంఘనమిపు డనవసరము. కృత్రిములుగ సంస్కరణములను నేను రూపుమాప గలిగితిని. ఇకమిడలుముందు నియోజకులను పిమ్మట శీఘ్రమునందరిని నిర్ణయించుటయే చూపని దేశీయులందఱు వైకంఠ్యముగా స్వరాజ్యమును కోరవలెను. పిమ్మట నేనావిషయమున ఆంగ్ల దేశీయుడని అధికారులకు నిజము నెరిగింపజలసియుండును. త్వరలో స్వరాజ్యము నొసంగనిచో స్వరాజ్యపక్షమువారు తలపెట్టిన శాంతియుత విధానమునకుగూడ సరోధముకలుగును.

నేను ఆరాజకులకు పరమనిరోధిని. నియమబద్ధ విధానమును గాఢముగా కోరెదముగాని యీసత్యమును దొరలనము వారు గ్రహింపజాలరు.

వంగరాష్ట్రమున నిపుడు ఆరాజకోద్యమము చాల ప్రబలముగానున్నది. దానినింకను దొరతనమువారు సరిగా గుర్తించలేదు. అది యింకను తీవ్రముగా ప్రబలించున్నది. దాని నడండుచు చాలకష్టమగును. స్వరాజ్యపక్షమువారి శాంతివిధానము సఫలమైనచో నపుడేరాజ్యమును దొరతనమునా రెండులను గూడ నడంపజాలరు. నా తెన్నుకెక్కినశాసనములను చేసినను ఆరాజకుల నడంపజాలరు గాన త్వరలో సమాధానపములు చాల ముఖ్యము. లేనిచో ప్రజలకున క్షయము పూర్తిగా తొలగిను. దేశమున చాలభగార స్త్రీయులు జుగురు. శాంతివిధానము విఫలమైనచో మిగులును ఆరాజకు నిష్ప్రభుధానిమొదలగునవి అని దాసుగారు నుడిచిరి. (అ. పే.)

ముల దూరమున నున్నది. నరసింహరావుగారు పిల్లి ఆరుగబూచ నుండగా నేను చూచితినిగాని మరెవరను హిందువులు నాకు కనబడలేదు. నా దుకాణము రాత్రి 9-10 గంటలకు మాయలదును. ముల్లవ పిల్లిలో నిలువబడియున్నది.” అని సాక్షి చెప్పెను.

ఛాయాపటములను తీయుట కనుమతి నియమింపని కా యనగాను కోరిరి. ముగునాడుగూడదని సంగతియగును.

పిమ్మట సదాశివప్ప సాక్ష్యమిచ్చెను. (అ. పే.)

చివరనోజువిచారణ

కేంద్రప్రభుత్వమునందు మార్పులు

పాపము హృదయమును కరి సాత్త్వికము చేయదు

(అ. పై. శ్లోకము సర్గము.)

జాతి పాతినిధ్యము

సాక్షి యిది మరియొక విషయ మని చెప్పెను.

ಜೊಪ್ಪಿ, ಡಾಲ್ಗೆ, ಗಾರಲ ವಿಚಾರಣಾ

అంతట జోషీ దాల్ని గారలు విచారించబడిరి.

నియోజకాధికారాభివృద్ధి

జంబాయి రాజధాని సంఘమువారు నియోజకాధికారి
రము కెమ్మేయవలె ననియు, కాననభలపర్వతసంఘము
కెమ్మేయవలె ననియు, పేట కార్నియల నియోజకాధికారియు

సనసభలకును¹ ఎన్నికల దారు లోకటిగనే యుండవలె నని తొరు నెడ్డు, రెండు కేంద్రకాసనసభ లుండువిధానప్రయోజనముగూడ వేరుమూలమును బట్టి యుండవలెను. కాని స్టేటుకౌన్సిలు ఆ సెంట్రీయంత ప్రాతినిధ్యమును గల్గియుండ వచ్చును. ప్రత్యేక సంఘములప్రాతినిధ్యమును మాత్రమే పహించి యుండ నక్కర లేదు.

రాజ్య తీనిధియధికారము

ప్రశ్న. లక్ష్యగతి.

ಪೊನ್ನೆ ಗಾರು ಪೆಪ್ಪಿರಿ.

బోధి గారు:—ఉదవచ్చును.

సైనిక బలమును బంప తిరస్కరించుట సాధ్యమైనపుటి
జరుగగూడదని అంగీకరించెను.

సేతు కన్పిలు నిర్మాణము

పోషి గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అట్లేనయెడల ప్రజా
 ప్రయోజనము సలహా యిచ్చుమాత్రముగ జేసినను సరైన
 పరిష్కారము

సభలు సభ్యులనెన్నుకొనగోరెదరా యని జిన్నా గారు సూచించినది.

జోషీగారు అప్రత్యక్షమగునెన్నిక లిప్తము లేదనిరి.
అంతట సగ్గెవానికూనీ-ప్రతి స్మితుగారు జోషీగారు

உரி (சகி) உயிதி.

ప్ర: మీరు మీ విజ్ఞప్తిలో ప్రజాప్రతినిధులు ప్రతి
వ్యంధములకు గడుగువలసి వచ్చుచున్నదని తెలుసుకొని ఆ కేసును
మరియు ప్రభుత్వము లేదా బడ్జెట్ వోట్లు తీసికొని

నపుడు మీరు అసెంబ్లీలో నుండిరిగదా, కష్టము డిష్టాండు మొత్తమునంతను త్రోసివేయవలెనని మీరు వోటుజేసితిరా?

జోషిగారు:—కష్టము డిష్టాండు అక్కరలేదని వోటుజేయలేదు.

సర్ హెన్రీ:—ఆడిమాండును త్రోసివేసినవారు మరి యొక ప్రత్యామ్నాయము లేక అట్లుజేసిరెందరా?

జోషిగారు:—నేనట్లు జెప్పటలేదు. బొంబాయి రాజధానిసంఘము యేపత్తునునకుగాని చెందినదిగాదని యీసందర్భమున వివరింపగోరెదను. ఎప్పటికైనను ప్రతిష్ఠాంధముజేసినగాని యేపనియగాదని భారతసాసనభాగ్యుల కొకభావముగలదు. నాకు స్వయముగ కష్టము డిష్టాండును త్రోసివేయవలెనని యిష్టములేదు. కారణము అప్పుడే ఇంగ్లాండులో పైకివచ్చిన కార్మికప్రభుత్వ సానభూతిని కొల్పోవుట మాజీప్రభుత్వము లేదు. కార్మికప్రభుత్వముగూడ యేపనియను జేయవలెననియేదలనను బట్టియు త్రోసివేసిన వాటిలో జేరదేవాడనే.

సర్ ఆర్థర్:—కార్మికప్రభుత్వమువారివలన ఆశాభంగముగల్గెనా?

జోషిగారు:—ఇంకను లేదు. (నవ్వు)

సర్ హెన్రీ:—ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి మార్గము రాష్ట్రములందు స్వాతంత్ర్యమిచ్చినను కేంద్రప్రభుత్వము తమకుగల నేతృత్వఅధికారములను విస్తారముగ చలాయించవచ్చుననియు అందులన వానిగల స్వాతంత్ర్యము తగ్గిపోవుననియు జెప్పిరి. ఒక దృష్టాంతమును జెప్పి యేదైన నిబంధనను మార్చవలెనేమోచెప్పెదరా?

డాక్టర్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిబంధనలు మారవలెనని చెప్పలేదనియు, భారత ప్రభుత్వమువారు అనేకసార్లు జోక్యముగలుగజేసికొని జెప్పియుండుట తార్కాణముగ గుప్తగారి మద్దతిపాన నిషేధపుల్లను గ్రామపంచాయత్యుల బిల్లును (బొంబాయి) జెప్పిరి. ఈరెండును రాజప్రతినిధి యంగీకారమును బదియకపోయెను.

సర్ హెన్రీ:—(సాక్షినిజూచి) కాని రాష్ట్రముల కాసనసభయందు యేబిల్లుగాని సంవత్సరము బట్టి కాటంకముగ నుండునుండ ప్రభుత్వమువారు జూడవలెనని మీరు జెయునుగదా. రాష్ట్రములలో ప్రత్యేకముగ విభజించుట సాధ్యమగునా?

డాక్టర్ గారు:—కొన్నివిషయములందు ఒకదానినిబట్టి యంతోకదాని పడవచ్చును కాని ఎక్స్జెక్యూటివ్ విషయముననట్టిదిమాత్ర మేమియును లేదు.

డాక్టర్ గారు పరంజి:—అది కష్టముమీది కడ్డమురాదా?

డాక్టర్ గారు:—రాదనుకొందును.

జిన్నాగారు:—రాష్ట్రములలోనిబిల్లు కేంద్రప్రభుత్వవిషయమునకు అడ్డమువచ్చునా రాదాయని విషయమున రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకును భారతప్రభుత్వములకును భేదాభిప్రాయ మేర్పడునెడల న్యాయమును దీర్చువా రెవరుండవలెనని తలంచెదరు?

డాక్టర్ గారు:—ఈ తగాదా సంబంధ మేమియునులేని మరియొక్క స్వతంత్రాధికారి గావలయును.

నై నిక శా ఖ

అధ్యక్షాదు:—కాబట్టి నిబంధనను మార్చగోరెదరా?

డాక్టర్ గారు:—అవును. ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి తగినంత స్వాతంత్ర్యమిచ్చుట కట్లు జేయగోరెదను.

డాక్టర్ గారు పరంజి:—ప్రజాతంత్రాభివృద్ధి కలిపియుండుట తప్ప గావున ద్వంద్వవిధానము తగదనియే గాదా వాదము?

డాక్టర్ గారు:—అవును అంతే. అంతట సర్ శివస్వామిగారు జోషిగారిని విచారించిరి. సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు నిన్నకదామల సంఖ్య కేక్కునవలయునై నియోజకవర్గముల భేదంపపలెననియు, అయితే కావలసియున్నయెడల కేంద్రప్రభుత్వమునందు స్థానములసంఖ్య నెక్కుజేయవచ్చు ననియు, రాజప్రతినిధి మిలిటరీ, జేకరతుల, విదేశీయ రాజకీయశాఖలకు కావలసిన డబ్బును అసెంబ్లీవోటుజేసి యాయకున్న సర్దిపై జేసికొను అధికారమును రాజప్రతినిధి గల్గియుండవచ్చుననియు, యాకాసీపు డబ్బుమొత్తమును అప్పుడు మార్పుచుండవచ్చుననియు, యిప్పుడు పైనికనిర్మాణ మున్నట్లు భారతీయులకు తృప్తిరముగ లేదనియు, అందుకనియే గారతీయులను పైన్యమునం దన్ని శాఖలలోను శిక్షితులగావించి భారతదేశము 21 యేండ్లలో స్వరక్షితము జేయవలెననియు జెప్పిరి.

సర్ శివస్వామిగారు:—మివిధానము ప్రకారము న్యా

యక్రమశాఖలు కేంద్రప్రభుత్వమునందు మంత్రి చేతులలోనుండును. పైన్యము రాజప్రతినిధి చేతులలో నుండును. అప్పుడునిది లు మిలిటరీ అధికారుల కుండునుబంధము యిప్పుడున్నట్లే యుండునని తలంచెదరా?

జోషిగారు:—సరిగా చెప్పట కష్టము. అంతయు చాల వరకు వల్లెత్తుటై నాధారపడియుండును. కాని మొత్తముమీద కష్టములేమియు నుండవనుకొనెదను.

సర్ శివస్వామి:—ఏదైన అక్రమము గల్గినపుడు దాని నణచుటకై మిలిటరీ అధికారులు సివిలు అధికారులకు సహాయమువకు వచ్చెనని తలంచెదరా?

జోషిగారు:—మిలిటరీ అధికారులు శిక్షణమునందు సుప్రసిద్ధిబడసిరి.

సర్ ఆర్థర్:—భారతప్రభుత్వము పుట్టిననాటి నుండియు, సంఖ్యాబలమిగల్గి నిరంకుశముగ నుండెనందురా?

జోషిగారు:—ఉన్నతీయంతే

సర్ ఆర్థర్:—మిలిటరీగూడ విషయముగాదుగదా?

జోషిగారు:—అవును. నిజముగా పోల్చాడెదను (నవ్వు)

బొంబాయిలో నియోజకాధికారము కార్మికులకుగూడ నిచ్చునెడల, దానినిబొందినవారు చాలమంది తమవోటును యొక్క మైన వారికేయిచ్చెదరు. అంతోకేవలం వలన ఆహోట్టు యిటునటుపోవునను భయములేదు. అంతోకేవలం గూడ రాజకీయవిషయములందు చేయవలసినవిగలదు. కావున వాస్తవవాదేవులను భయములేదు.

సాక్షి సర్ శివగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఇంగ్లాండులో కార్మికపక్షమునకు ప్రతినిధులు అపక్షమువారే యెప్పుడునుండుట లేదని చెప్పెను.

ఇంతటితో జోషి డాక్టర్ గారు విచారణముగి నెను.

నక్సన్ దంతచూరము

పండ్లనొప్పలు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాము దీనిలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛ మూలకల తైలముతోను దేవద్రవ్యములతోను చేయబడినది
1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి.ఎస్. స్వామినాథశాస్త్రి,
1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగా తా విక్రపిది రియల్టీ కేసీ ను, దాం.

ఆమలాపురం నబార్డినేటు

జిడ్డికోర్టులో

అ 1924 సం॥రం యిన్ సాల్ వెన్ సీ

పిటీషను నె 5 రు

దానిరి సుబ్బయ్య-ముణ్ణాడు.

యె డి రి

పేరి సుబ్బన్నవగయరా-ముణ్ణాదతల

పదరు ముణ్ణాడు తన్ను యిన్ సాల్వేంటుగా డిక్లెరు చేయుమని కోరుతూ యాకోర్టులో 18-3-1924 లేదని పిటీషను దాఖలుచేసుకొని యున్నాడు. పదరు పిటీషను 12-9-1924 లేదకి వాయిదా వేయబడ్డది. అందువిషయమై యెవరికైనా ఆక్షేపాలు వున్నయెడల పదరు 12-9-1924 లేదని యా కోర్టువారియెదుట మనవిచేసుకో వలసినది.

ఆమలాపురం నబార్డినేటు జడ్జి పుత్తరువు ప్రకారము.

నో టీ సు

కాకినాడ డిల్ మునసబుకోర్టులో O. S 868/23 సం బరున వాది బమ్మ కామందు సాల్ కాకినాడ. ప్రతివాదులు I కె. వి. మార్కండేయప్ప అనే మార్కండేయప్ప 2 యా సుబ్బయ్యగారు సాల్ బాపూ పయిని ప్రతివాదులతోలాకు వివాదాల్ అనే పేరుగల తెనుగువోడ మరమ్మతులు వగయ రాలకు వాది పెట్టినపెట్టుబడిసామ్యు, వాదికిరావలసినకమీషను, వడ్డీవగయరాలు లెక్కలు తేల్పించి సామ్యు నిర్ధారణచేయించి వాదికి ఇప్పించవలయుననే మొదలయిన సంగతులతో చేసిన దావా. తే 5-9-24 దకి వాయిదా లియ్యబడినది గనుక ప్రతి వాడు డి ఫెన్సు చేసుకోవలసి యున్నయెడల వాయిదాకోలా పగలు X 11 లకు కాకినాడ డిల్ మునసబుకోర్టుకు హాజరు అయి గ్రంథం జరుపుకొనవలయును.

జె. భాస్కరరామమూర్తి.

వాది ప్లీడరు

గాంధీమహాత్ముడు

బొంబాయిలో నిరంతరకృషి

మహాత్ముడు చాల నీరసశీలిలోనేయున్న ను బొంబాయి లో చాలసభలలో నుపన్యసించెను. మహాత్మునకు స్వాగతము నగుటకు ఆరుబహిరంగసభలుజరిగినవి. చాలసభలలో మహాత్ముడు ఘోషాభివ్యక్తితో ఉపన్యసించెను. తనమనోభిప్రాయము ను ఘోషముగా తెలిపెను. రాష్ట్రీయప్రతిభవారు రాష్ట్రముల ను మూలబట్టుట కోచనీయును. మీరు గొప్పవారినిగౌరవించుట కు వాన్ కోర్సునులను జరుపగోరినచో వారి ఉపదేశముల ప్రకారము నడుమకొనవలెను. దాదాభాయినాథోజీగారు మామిన త్యాగమును దేశసేవానిరతిని మియగూడ మాపవలెను. దేశీయలలో కొట్కొలిచిప్రజలు తిండిలేక మాడుచున్నారని నా కోశీగారు తెలిపియుండిరి. అదియంతయును యధార్థమని నే నుగూడ గ్రహింపగలిగితిని. తిండిలేక వృత్తినొందుచున్న దేశీయలకు సహాయపడుట కు తమసాధనము నూలువడ్డకుటయేగాన దినమున కొక అరగంటయైన నూలువడ్డకవలెనని మహాత్ముడు నుడిచెను.

పార్టీరాజకీయసభలోగూడ మహాత్ముడి విషయమునే నొక్కిబోధించెను. “అధికకా ప్రు వే త్త లు నా వా ద ము ను స మ ర్థిం ప క పో వ చ్చు ను గాని నానలహా ననుసరిండుటవలన దేశముననుటలు చాల లభించుననుట కెట్టి సంతోషమును లేదు. మన దేశీయులలో నొక్కొకనికి దామా డాను 18 క్ష గజముల గుడ్డకావలెను. ఇప్పుడు దామా డాను 9 క్ష గజము కొక్కొకనికి లభించుచున్నది. అని నాకు గురు తుల్యులన సర్ దిన్నావాచాగారు తెలిపిరి. మిరందరను నేనుకోరిన రీతిని నూలువడ్డకనచో తక్కిన నాల్గుగజములను గూడ భర్తీకాగలదు. ధనికులు అగ్రవర్ణములవారును రాట్టమును చేతపట్టినచో బీదలు అంత్యవర్ణముల వారును గూడ వారి ననుకరింతురు అని మహాత్ముడాసభలో నుడిచెను. (అ. ప్రె.)

మచిలీపట్నం డిల్ మునసబుకోర్టు

SC 130 - 1924

ఉదయగిరి జగన్నాథరావు:— వాది

అందు

దానిరి శేషగిరిరావు:— ప్రతివాది

ఈ నెంబరు ప్రతివాదిపయ్య వాది ఖాతానుబట్టి రు 55-12-0 లకుదావాతెచ్చి ప్రతివాదికి ఎన్నిసార్లు సవస్థ చేయించినను సర్వకానందున పత్రికలో ప్రచురపచ్చుటకు గాను కోర్టువారివల్ల పుత్తరువులు కాబడినవి. అందుకు 18-9-24 వాయిదా వేసినారు. ఆక్షేపాలువున్న వారు సవరు కోర్టువారియెదుట హాజరయి వాయిదాకోల్పి 10 ఘంటలకు చెప్పుకోవలెను. లేనియెడల ఆకోజున యకస్వాప్తిగా డిక్రీ యివ్వబడునని యిందుమూలముగా తెలుసుకొనవలెను.

ఎం. వి. రామానుజరావు

వాదితరపు ప్లీడరు

నో టీ సు

బందరుసబుకోర్టులో OS 1/1924

బి టీ కె

వాది:— శ్రీ రాజా శ్రీమన్నారాయణ అప్పారావు

బహదరు జమీందారుగారు.

అందు

ప్రతివాదులు:— మాదపాటి సూర్యనారాయణరావు

వగయరాలు

పయన తెలియజేసిన వాదిగారు బెజనాడ సబుకోర్టులో అఫిడవిట్ నెం 40/1920 బరున దాఖలుచేసియున్న నుబాబు సబుకోర్టుకు ప్రాన్యపరుకాబడి OS 1/24 గా ఫయిలయి యున్నదనిన్ని అందులో 11, 12, 13 ప్రతివాదులతోలాకు పాటి లిక్వీడరసినోరావు, యా శ్రీరాములు అనే రామారావు యీ లిక్వీడరానోరావుగార్లు ప్రతివాదికోటియు పుచ్చుకొని తక్కించుకొనుచున్నంగున సబ్జెక్టుగాడే సరినుండే స్వర్ణ కావడినదనిన్ని దావా 22-9-24 లేదకి వాయిదావేయకొని న్నదనిన్ని పదరు ప్రతివాదులు ఆదాన కు ఆక్షేపాలు వుంటే ఆకోజున పగలు 11 గంటలకు బందరు సబుకోర్టులో తె య జేసుకొనవచ్చుననిన్ని తేలియెడల వారిని ఎక్స్ఎన్జి కేసి తీర్మానము చేయబడుననిన్ని ప్రకటించడమైనది.

బంధు

టి. వెంకటేశ్వరయ్య, వాదిగారిప్లీడరు.

బాగాశాసనసభ

స్థానిక వార్తలు

తమిళరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘము

సప్టి మెంటరీ గ్రాంటులు శాస్త్రము చేయబడినది

రంగూను, ఆగస్టు 30:— బాగాశాసన సభాసమాజే శముయొక్క కడపటి దినమున సేతు అధికార వ్యవహారములకు వినియోగింపబడెను. సప్టిమెంటరీ గ్రాంటులక్రింద మొత్తము 37 లక్షల రూపాయలకు పైగా శాంక్షను చేయబడినది. వీటిలో అడవులకింద 5 క్ష లక్షలకు, స్వామ్యత్ర ప్రజాయ త్ర కాళిలకు చెందితికిని సంబంధించిన సివిలు మర్చిక్రింద 2 క్ష లక్షలకు, స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే అప్పులు అడ్వాన్సుల క్రింద 10 లక్షలకు ఉన్నవి. జాతీయ పాఠశాలల నిర్మాణమునకును భరణములకును కొన్ని సౌకర్యములు కలిగించుటచేత విద్యా శాఖ క్రింద రు 2,10,000 - గ్రాంటుచేయబడినది.

తక్కిన దొంగిల యనులలోను కాలనీలలోను ఆధిక సంఖ్యాకులు పాలగొనినయెడల వెంట్రిట్రీపు సామ్రాజ్య పద ర్శనలోని బర్మా భాగమునను రాష్ట్రీయ నిధులలోనుండి రు 5 లక్షలు అడ్వాన్సు చేయవలసినదని అబహిశాఖమంత్రి ఒక తీర్మానము నుపపాదించెను. జాతీయవాదపరమయములనుబట్టి చూచిన బర్మాభాగము మిక్కిలి జయము గాంచిన పని ఉపపాదనకు చెప్పెను.

బర్మానుగూర్చి ప్రకటించిన దానికి అంతసొమ్ము చెచ్చిం పనక్కరలేదను ఆభిప్రాయముతో జాతీయపక్షమువారు తీర్మానము నడ్డుపెట్టిరి. కొంతసేపు చర్చ జరిగినపిమ్మట వోట్లు తీసికొనగా 3 వోట్లు రిక్కువై తీర్మానము ఓడిపోయెను.

సీనవ ఆర్థికసభ్యుడు బర్మాకాలవలశాసనమును, లాంకు రివిన్యూ శాసనమును, రంగూను డెవలప్మెంటు ట్రస్టు శాసన మును సవరించుటకు వెంటవెంటనే మూడు చట్టములను ప్రవేశ పెట్టెను. నిరర్థకతరముగా అంగీకరింపబడిన మొదటిచట్టము, ప్రస్తుతము గ్రామకాలవలనుగురించిన మురికికొలవలను గురించిన ముడివిషయము కమిషనరు లనుభవించుచున్న ప్రకటనాధికారమును కలెక్టరుల కొనగొనుచున్నది. బర్మాలాంధరి విన్యా శాసనములో గల రెండు లోపములను తీసివేయవలసిన దని అడుగుచున్న రెండవచట్టమును జాతీయపక్షమువారు రడ్డుపెట్టిరి. దానిని వెంటనే విచారించ వలసినదని తిరిగి అడుగగా తీర్మానము అధ్యక్షుని వోటువలన ఓడింపబడినది. రంగూను డెవలప్మెంటు ట్రస్టు బోర్డులో బర్మాప్రాతీనిధ్యము నెక్కువజేయు వలసినదని అడుగుచున్న మూడవచట్టమును గూర్చి చర్చించుట కొంత యుత్సాహమును గలుగజేసెను. ట్రస్టీల సంఖ్యను 14 నుండి 18 జేయవలసిన దనియూ చట్టము నూచించుచుండెను. బోర్డులో ప్రస్తుతము బర్మీయులు ముగ్గురుమాత్రమే యున్నారనియు చట్టము ఆమోదించబడిన బర్మీయులైదుగురైన కావచ్చుననియు ఉపపాదనకు చెప్పెను. సంఖ్య యెక్కువ చేయబడినను బర్మీయుల సంఖ్య యెక్కువననే నమ్మకము లేదని జాతీయపక్ష నాయకు డాక్ సవరణ నుపపాదించెను. కాని ఆరని సవరణ ఓడిపోయెను. అనలు తీర్మాన మంగీకరింపబడినది అంటితో సభముగి నెను. (అ. ప్రె.)

జిల్లీ సనాతనధర్మసభ

జిల్లీలో శ్రీ యింద్రప్రస్థ సనాతనధర్మమండలిసభ జరిగినది. “గుల్బర్గాలో గుండాలు హిందూ దేవాలయములను పాదుచేసి హిందువులశ్రీలను బిడ్డలను బాధించుట చాలాభంగము. వారిపట్ల సానుభూతినిచూపుచు నైజాముగారు ద్రోహులనుచిరీతిని శిక్షింపగోరెదము” అను తీర్మాన మాసభలో నామోదించబడినది. (అ. ప్రె.)

తిరువాన్కూరు మహారాణివారు

రీజెంటు అధికారము

సేతు త్రివేంద్రములో రాజమందిరమున ద్వారపాలు లో అలంకారము భాసగాజరుపబడినది. భవనప్రాంగణమున రెసిడెంటు సేవయును నాయకుసేవయును పరిపక్వించియుండెను. వెనుకప్రక్కను సంస్థానమువారి ఏనుగులు బాదులుదీరి నిలచియుండెను. పెద్దరాణిగారు సకాలమున కవటికి రాగానే సైనికులందరును భజ్య కిని ప్రకటించిరి. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. సేనాధ్యక్షులు పహారాగాదు (రాకుమారుడు) వచ్చిరి. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. 21 సాయలు ఫిరంగిగండ్లు విడలబడినవి. సైనికులు గౌరవమునుచూపిరి. పిమ్మట రిజెంటుగారు సవరణముగా నవటికివచ్చిరి. మరల ఫిరంగులు మోగెను. వాస్తవము జరిగివె. దివానుగారు స్వాగతముసలిరి. హాలులోకి వెళ్లి గారు మహారాణిగారును మహారాజుగారును బహుళాకరించిరి. (అ. ప్రె.)

రాకపోకలు:—డాక్టర్ విసెంటుమ్మగారును, ఏ. రంగనాథమొదలియగుగారును మదరాసున కీయుదయమువచ్చిరి. నేమనుకడ జనులు గుంపులుగనుండిరి. తెలాంగ్ మొదలగువారు విసెంటుమ్మగారికి స్వాగతమిచ్చిరి. వారిని పుచ్చమాలాలక్ష్మి తుల గావించిరి.

నిన్న జి. ఏ. నళేశుగారు సిమ్లావెళ్లిరి. టి. ప్రకాశంగారు సేతు మదరాసువచ్చిరి.

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ - పాటకచ్చేరి:—రేపు (29-24 వంగళవారం) సాయంత్రం 4 గంటలకు జాట్టటవును ఆర్మీనియనువీటిలో నున్న గోక్షేహాలో పాటకచ్చేరి జరుగును.

చెంబయి వైద్యనాథ భాగవతరు-గాత్రపాలు, తిరుమనాపల్లి గోవిందసామిశ్లేగారు-ఫిడీలు. కుంభకోణం అలగనంబి పిళ్ళైగారు-మృదంగం, ఉమయ్యవరంసుందరయ్యగారు-ఘటం.

తేయాకుదిగుమతి:— “హిందూజేతమునకు తగిన సంత తేయాకుదిగుమతి యగుచున్నది. కాని మంచిరకము సేయాకుకాదు. అది ప్రజలకు జీర్ణకారిగాలేదు. ప్రజోపయోగమునకు పనికిరాదు. అట్టి తేయాకు రాకుండచేయుటకు తగినచర్యల తీసికొనవలసి యున్నదని ప్రభుత్వమునకు తెలియవచ్చినది.

యన్వైటెడ్ స్టేట్స్, కెనాడా, అష్ట్రేలియాలనుంచిదిగుమతి యగు తేయాకు యాంటిగా నుండవలయును అను నియామకమున్నది. దిగుమతియగుటకుపూర్వము తేయాకు పరీక్షింపబడును. నియామకమునకు తగినవో తేయాకును అచటికప్పుచు వారు దిగుమతి చేయనీయరు.

అదేశములమాదిరిగానే మంచి తేయాకునకు నియామకము (ప్రొండ్రు) నియమించవలసినదనియు, దిగుమతియైన తేయాకును పరీక్షించుటకు కష్టము అధికారులకు అధికారముండవలయుననియు, నియామకమున కనుగుణ్యముగ నున్న తేయాకునే వదిలిపెట్టవలయుననియు అట్లులేని తేయాకును తిరుగగొట్టుట ననియు సలహా లీయబడినవి.

ఈ సందర్భమున అట్టి నియమము లానకుకుధరపై తెచ్చు ఫలితములు విచారణీయములైయున్నవి. ఈ సమస్యను విచారించుటకుపూర్వము ప్రభుత్వము కొనువారి అభిప్రాయములను వాంఛించుచున్నది. ఈ విషయమున సుత్సాహముగల వ్యక్తులు గాని సంస్థలుగాని 15 పెట్టెల బరు లో గా ప్రభుత్వ స్థానిక స్వ పరిపాలన శాఖాకార్యదర్శికి తమఅభిప్రాయములను పంపవచ్చును. (ప్రభుత్వప్రకటన)

సంయుక్త జాతీయవాదులు:—ఈ పక్షమున చేరిన (ఎన్నుకొనబడిన) శాసనసభ్యులవట్టిక.

1. సి. వి. వరసినారాజు (విశాఖపట్నం) 2. సి. ఆర్. రెడ్డి (చిత్తూరు) 3. డాక్టర్. పి. సుబ్రహ్మణ్యన్ (దక్షిణకానరా) 4. ఏ. రంగనాథమొదలియార్ (బల్లారి) 5. యస్. నర్సయ్యూరి (విశ్వవిద్యాలయసభ్యుడు) 6. ఏ. యస్. కృష్ణారావు (కల్లూరు) 7. డాక్టర్. సి. నళేశమొదలియార్ (మదరాసు) 8. టి. ఏ. రామలింగశెట్టి (కోయంబుత్తూరు) 9. జె. ఏ. సాల్దానా. (పశ్చిమహిందూక్రైస్తవులు) 10. కె. ఉప్పిసాహెబ్ (మళయాళ మహమ్మదీయులు) 11. విశ్వనాథదాసు 12. యస్. బి. రథో (గంజాం) 13. పి. సి. వెంకటపతిరాజు (విశాఖపట్నం) 14. బి. వెంకటరత్నం (గోదావరి) 15. పి. పెద్దిరాజు 16. మాగంటి శివయ్య 17. మోతే గంగరాజు (కృష్ణా) 18. పి. శివరావు (బల్లారి) 19. జి. రామేశ్వరరావు (అనంతపురం) 20. కె. కోటిరెడ్డి (కడప) 21. సామి వెంకటాచలంశెట్టి (మదరాసు) 22. పి. వి. వెంకటరమణయ్యంగార్ 23. వి. సి. వెలిగిరిగొండర్ (కోయంబుత్తూరు) 24. యస్. ముతయ్యమొదలియార్ 25. పంతులయ్యర్ 26. మరువవం శిల్ల (కెంపూరు) 27. పి.అంజనేయులు 28. జె. కుప్పస్వామి (గుంటూరు) 29. సి. గోపాలమినన్ (చాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్) 30. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగార్ (కడ్లూర్) 31. యం. ఆర్. సేతురత్నం (తిరుచినాపల్లి) 32. యం. మూసాసేట్ (మదరాసు మహమ్మదీయులు) 33. ఏ. చిదంబరనాథార్ (మధుర) 34. టి. యం. మోయిడ్ (మళయాళ మహమ్మదీయులు) 35. డాక్టర్. యం. రామారావు (దక్షిణకానరా) 36. టి. ఆది నారాయణ శెట్టి (వెల్లూరు)
- మహమ్మదీయసమస్యలు వచ్చినప్పుడు యిందలి మహమ్మదీయసభ్యులు స్వేచ్ఛగా వర్తించును. కులసమస్యలను డాక్టరు నళేశమొదలియారుగారు సంగ్రహింతురు.
- సి. ఆర్. రెడ్డి

శ్రీమాన్ ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్గిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఈరోజులో 30 వ తేదీన జరిగిన తమిళనాడు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘ సభయందు ప్రతినిధులు నిర్ణీతమున సాడవుగల నూలుపడికి పంపకుండినవో సభ్యులు రాజకీయకలెనని గోరుచున్న 15 వ శిక్షానిబంధన అంగీకరింపబడలేదని తెలుపుట. సంతోషించుచున్నాను. అది ఆమోదించబడకుండ ప్రయత్నించి నెగ్గితిమి. మరికొన్ని నిబంధనలు గూడ ఎల్లరంగీకారమునట్లు సంస్కరింపబడినవి. రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘమునందు 110 మంది సభ్యులుమాత్రమే యుండవలెనను 5 వ నిబంధన సరిగ్ మార్చబడలేదు. ప్రస్తుతమున్న 500 సంఖ్యను తగ్గించి రాజగోపాలాచారిగారు నూచించిన సంఖ్యకు రెండింతలు సభ్యుల నుండనిచ్చినచో రాష్ట్రీయ సంఘము తగిన ప్రాతినిధ్యము గలిగి యుండుననియు ఏకొద్దిమంది అధికారము క్రిందనో యుండజాలదనియు నేను సవరణ ప్రతిపాదించితిని. నా సవరణకు 16 గురు అనుమతముగను 16 గురు ప్రతిహతులుగను ఓటు నిచ్చిరి. సి. రాజగోపాలాచారిగారు అధ్యక్షునికి గల రెండు ఓటుల అధికారముచే తనపక్షము తీర్పు జెప్పెను. కార్యనిర్వాహకసభ్యువారు సమావేశమై ఏ విషయమైనను నిశ్చయించి దానిని సభ్యులకు కాగితములద్వారా తెలిపిన జూలననియు, సభజేసి చర్చింప నవసరము లేదనియు కలుపు 18 వ నిబంధనకు గూడ మేముగీకరింపలేదు. ఈనిబంధన ఆక్షేపణీయమైనది. రాష్ట్రీయసంఘము స్వల్పముగా త్రోసివేయవలసినదిగాదు. అందుపూర్తిగా చర్చింపబడి, సమ్యక్తులు కైకొనబడుటకును, కాగితములనంపి సభ్యుల సంతకములు జేయించుటకును న్యత్యాసము గలదు. ఈవిషయము ఈరోజు సభయందే విశదమైనది. ముందువచ్చిన లేఖలనుబట్టి కార్యదర్శి దలంచినరీతిని కొన్ని అంశములు చర్చజరిగిన పిదప నిశ్చయింపబడలేదు. ఏవిషయమునుగూర్చి యొకను సంఘము విచారించనిది నిశ్చయించ గూడదునుట సామాన్యవిషయము. ఈనూతన మార్పునకు అనుమతముగ 16 గురు ప్రతిహతులుగ 10 మంది ఓట్లిచ్చిరి. నిబంధనలలో గావింపబడిన యీరెండు మార్పులకు అంగీకరింపక సవరింపవలెనని కాంగ్రెసు సభ్యులందరిని గోరుచున్నాను.

పకటన

మాక్లయింట్లయిన బెజవాడకొట్టువారు మాసేపల్లి గంగరాజు అండు సకా వారిదగ్గ గోదావరిజిల్లా కొప్పవరం గ్రామ కాపురస్తులయ్యి సత్తింగిరెడ్డిగారు వారి అవిభక్తి సోదరులు ఏలూరులో నిర్వయించిన 5800 బెల్లపుబుట్టులతాము మాక్లయింట్లకు యివ్వవలసిన బాకీకిగాను యేలూరులో మోతే నారాయణరావు మాసేపల్లి గంగరాజుగారి కొట్టుదగ్గర 2-9-24 తేది లగాయతు సరుకులుయావచ్చు అమ్ముడుబా య్యేవరకు విక్రయింపబడునని అందరికి తెలియద్రవ్యమయినది.

బెజవాడ } మంచా వెంకట్రామప్పారావు,
29.8.24, } బి. ఎ. బి. ఎల్. ప్రియ

నంద్యాల డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. P. No. 14/1924.

అర్జి దాఖలు:—1 కులంబీ, 2. మాణిపల్లి, సాకిన్ దేవమారుతాలూకా నందికొట్టుకూరు.

రెస్పాండెంటు:—సహమ్మద్ బీ సాకిన్ శివశెట్ల.

సక్వమ్ కోర్టిఫికేట్లు అట్ట 6 శెక్వక్ ప్రకారం నోటీసు సయ్యద్ కాశింమియ్యూ కొమారుడు సయ్యద్ యరం మియ్యూ ఆనునతడు నంద్యాలలో సజరీజిస్ట్రారుగా వుండి 3-8-24 తేదిన కడపలో చనిపోయినాడు. అతనికి కడప కో. ఆపరేటివు బ్యాంక్లో రు 3100-0-0 లు రావలసియున్నవి. కడప పయిక్లలో అసెసిటల్ యయిన 1 వ ఆర్జిదార్ 4/18 భాగమున్న, అసెసిటల్ బుట్టువు అయిన 2 వ ఆర్జిదార్ 6/18 భాగమున్న రావలయునని నంద్యాల డి॥ ము॥ కోర్టులో ఆర్జి పెట్టునీయున్నాడు. సవరణ అర్జి 4-9-24 తేదిన వాయిదావున్నది. అర్జిదార్ భాగవిషయములో ఎవరికైనా ఆక్షేపణ యున్నయెడల 4-9-24 తేదిన నంద్యాల డి॥ ము॥ కోర్టుకు హాజరుయికోర్టువారిలో మనవి చేసికోవలయును అని తెల్పడమైనది.

నంద్యాల } పిలిసాటి. రామచంద్రయ్య
24.8.24 } అర్జిదార్ల పక్కిన

కార్యరేషను ఎన్నికలు

వావిళ్ల వెంకటేశ్వర శాస్త్రిగారి కాంగ్రెసు

అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుట

వి. వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి కాంగ్రెసు అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుటకై మొన్న శనివారం రాయపురం డివిజన్ నివాసులు వోటర్లు బహిరంగసభ జరిపిరి. కార్యరేషను సభ్యులుగా నున్న కె. వ్యాసరావుగారు వెంకటేశ్వరశాస్త్రిగారి అధ్యక్షత్వమును బలపరుచుచు ఆంగ్లమున మాటలాడిరి.

“అసహాయాద్యమును వచ్చిన నాటినుండియు శాసనసభా బహిష్కారమునకు నేను వ్యతిరేకముగానే యుంటిని. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు స్థానికసంఘముల వశీకృతముచేసికొన నెంచిన వారి యభిప్రాయములతో నేనేకీభవించి వారికి స్వాగతముచ్చుచున్నాను. కాంగ్రెసు ఆరంభమునుండియు, జాతి మత భేదముల కైకెట్టక దేశోద్ధరణమునకే నడుముగట్టినది. అట్టి కాంగ్రెసునం దొకపక్షముగా నుండి ఆరంభమొనర్చుచు రాజకీయ సాధనముల నుపయోగించుటకు ఆంగ్రెసు మనఃపూర్వకముగ సానువు చేయుచున్నది. ౧902 లో తీర్మానానిక సంఘపట్టము వచ్చినపుడు ప్రజలంతా ఆశపడిరి. కాని స్థానికసంఘ సభ్యులాయాశలను తీర్చలేదు. అందులకువారు తగిన కృషి సలపలేదు. అందులకు మారుగ ప్రజల సౌకర్యములకు భంగకరములైన నాటిక నేకములకు చేయూతనొసగిరి. పన్నులు పెరిగినవి. ఐకమత్యముతోనుండు పక్షమును ప్రాతినిధ్యము పంపినగాని ‘కార్యరేషను’నం దేమార్చునుగానిందులకు పీలులేదు. ఏ అధ్యక్షి యైనను తాను చేయజూపు కార్యక్రమము ముందు తెలుపవలెను. పదిమందికి సంబంధించినచోట “సేనోక్తడనే నాచేత నై నం తురకు చేయుదు”నని చెప్పుట నిష్ప్రయోజనము” అని యుపన్యసించుచు కార్యరేషను పాలనకుం దనేకయుదాహరణముల చూపి ప్రజోపయోగమునకు పాటుబడ కుతూహలము పట్టుట గలవాడెట్టిమార్పులైనను ప్రజల సమ్యక్తిమీద జరుపగలరని చెప్పచు తమ యుపన్యాసమును విరమించిరి. తరువాత సభ్యులు వారిని కొన్ని ప్రశ్నలు వేసిరి. వ్యాసరావుగారు సంక్షిప్తముగా జవాబులిచ్చి సభ్యుల సుదేశముల నివృత్తిచేసిరి.

బెంగుళూరు జూబు

మాలానా మహమ్మద్ వెల్లూరిగారు

ఆగస్టు 31:—మాలానా మహమ్మద్ వెల్లూరిగారు గొప్పమహమ్మదీయమతగురువు కొన్ని దినములక్రింద మైసూరునకు వచ్చెను. మొహరరాదినములలో ఉర్రవనంపవలనని అచటి మహమ్మదీయుల కితడు బోధించుచుండెను. కాని మహమ్మదీయుల కభిప్రాయభేదములు కలిగినవి. దీనియాలమున నేమైన కల్లోలము కలుగునోమోయని యాతనిబంధించిరి. అతనిని మరి యిరువురిని జామీనిచ్చిన వలయునుననిరి. కాని యీతడు జామీనియ ననెను. మిగతావారిద్దరు (యచటిమహమ్మదీయులు)ను జామీనిచ్చిరి. వారిని విడుదలచేసిరి. కాని వెల్లూరిగారిని మాత్రము నిర్బంధములో నుంచిరి. అతనిని బెంగళూరు సెంట్రల్ జైలుకు తీసికొనివచ్చిరి.

ఈతనిని విచారణకై 28 లేదీ ప్రార్థన మైసూరు తీసికొని వెళ్లిరి. జైలునుంచి రైలుస్టేషన్ వరకు నడిపించిరి. చేతులకు ఓకెట్టుండెను. ప్రజలు బండినిత్తును తీసికొనిపొండెన్నను పోలీసువారు నిరాకరించిరి. అతనికి ఫలవరము నిచ్చుటకుగూడ పోలీసువారు నునుపలేదు. అతడు చాలాఅనాథోగ్యస్థితిలో నున్నాడు. ఈజైలులోనున్న కొలదిరోజులలోనే అతనిబరువు 112 పౌండ్లనుంచి 102కి తగ్గినది. తనన్నే హితులకును అభిమానులకును యీవిషయము నుచూతరతన కథించుచున్నది. ఇచటి మహమ్మదీయులు అతనిపక్షమునవాదించుట కొకసంఘము నేర్పరచి అందులకు నిధిని ప్రోగుచేయుదురని తెలియవచ్చుచున్నది.

సహాయప్రదర్శనములు

రసికజనమనోహరి సభవారు సోమవారమునాడు కుభద్రాపరిణయము ప్రదర్శించి ఆదాయమును మైసూరుకాంగ్రెసు సంఘమున కిచ్చురు.

సెంట్రల్ కాలేజి డ్రమెటిక్ అసోసియేషన్ వారు మంగళవారము “రోమియో అండ్ జ్యూలియట్” ఆంగ్లమున ప్రదర్శించి భావాయము వరదసహాయసంఘమున కిచ్చురు.

సహకారసంఘసభ

మైసూరు సంస్థాన సహకారసంఘసభ ఆక్టోబరునెల మొదటివారములో జరుగును. మైసూరురాజాగారి రాసభను ప్రారంభింతురు. (స్వకీయవిలేఖరి)

చెన్నపురి మహాజనసభ

సాంవత్సరికసమావేశము

న్యూతన కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ఎన్నికలు

గత శనివారపు సాయంత్రము చెన్నపురి మహాజనసభా భవనమున, సభయొక్క సాంవత్సరికసమావేశము సి. గోపాల మీనమగారి అధ్యక్షత క్రింద జరిగినపుడు నూతనవత్సరమునకు కార్యనిర్వాహకసభ్యుల నెన్నుకొనిరి.

గతవత్సరనివేదికము

ప్రథమమున ఎస్. శత్యమూర్తిగారు 1928 సంవత్సరకార్యక్రమమును గురించి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు గావించిన నివేదికము నంగీకరింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి.

సంవత్సరాంధమున ౮78 సభ్యులుగలరు. ఇందులో 40 మంది ఇతరప్రదేశములందు నివసింపువారు. ఈవత్సరమున 10 నూతనసభ్యులు జేరిరి. 198 మంది సభ్యులు సభ్యత్వము వదులుకొనిరి. వీరిలో చాలమంది, చందా నొసగకపోవుటచే సభాని బంధనల ప్రకారము రాజీనామా నిచ్చినట్లు పరిగణింపబడిరి. సంవత్సరాంతమున పట్టికయందు 185 గరు సభ్యులుండిరి. ఇందు 15 మంది ఇతరప్రదేశములందు నివసింపువారు.

ఈవత్సరమున, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు 10 మారులు సమావేశమైరి. ఇందు ఒక సమావేశమునకు న్యూనసంఖ్యాకసభ్యులు హాజరు గాకపోవుటచే నాపివేయబడెను. కార్యనిర్వాహకవర్గసభ్యులకు దామాషాయిని సభకు 9 గరు చొప్పున మాత్రము హాజరైరి. ఈవత్సరమున సభ్యుల సాధారణసమావేశములు 8 జరిగెను.

బహిరంగసభలు:— ఈవత్సరమున సీసభవారు స్వయముగాగాని ఇతరులతో తోడ్పడిగాని 10 బహిరంగసభల నేర్పాటుజేసి ప్రజాహితకార్యములందు పనిజేసిరి. రాజప్రతినిధి పన్నులచట్టమును పునరుద్ధరించినందులకుగాను, పౌరుల తీవ్రముగు నపమృతిని దెలుపుటగాను 1928 ఏప్రిలు 8-వ తేదీన టి. వి. కేవగిరి ఆయ్యగారి యధ్యక్షతక్రింద సభ నేర్పరుచుట యందు తోడ్పడిరి. ఉప్పుపన్నును ద్వీగుణ మొనర్చుట తీవ్రముగ నిరసిండుచు సీసభయందు తీర్మానము లొనర్చబడెను. జూలై 20 తేదీన గోక్షే భవనమున, డి. బి. కేశవశిల్పగారి యధ్యక్షతక్రింద ప్రెక్టోర్యుమిగతే మరయొకసభను జరుపుటలోగూడ సీసభవారు తోడ్పడిరి. ఆంధ్రతమిళ కాంగ్రెసు సంఘములతోడను మరి ఇతరసంఘములతోడను గలసి, బ్రిటిషు అధినివేతములందు భారతీయుల కొనగలడుచున్న నిరాదరణను నిరసిండుచు, టంగనీకా దక్షిణాఫ్రికా మొదలగు ప్రదేశములలోని భారతీయులకు నిర్బంధకరములగు నొనర్చబడిన ప్రేక్షాపత్తి నెన్నులను ఖండించుటగాను బహిరంగసభల నేర్పరచిరి. కన్యాపరిష్కారమునకు తీవ్రముగునపమృతిని దెలుపుచు, ప్రజలను ప్రతీకారపద్ధతుల నవలంబింప ప్రోత్సహించుటగా సీసభవారును ఆంధ్ర తమిళ స్వరాజ్యపక్షమువారును కలసి జూలై 31 తేదీన గోక్షే భవనమున బహిరంగ సభ నేర్పాటుజేసి తీర్మానముల నొనర్చిరి. బాలగంగాధర తిలకువద్దంత్రిని జరుపుటకు మరయొక బహిరంగసభ నేర్పరచిరి.

స్థానిక శాసనసభలకును భారతశాసనసభలకును ఎన్నికల సందర్భమున రెండు బహిరంగ సమావేశము లీసభవారి యొక్కయు, ఆంధ్రతమిళ స్వరాజ్యపక్షముల యొక్కయు యాజమాన్యమున జరిగెను.

చేతబంధు దాసుగారు ఈపురమునకు వచ్చినపుడు వారికి గొప్పస్వాగత మొసగుటకు తిరువల్లి క్షేత్ర సముద్రతీరమున గొప్ప బహిరంగసభ యేర్పరుపబడెను. ఆసమయమున సీసభవారు, దాసుగారికి సన్మాన పత్రము నొసంగిరి. ఈవత్సరమున, ఎ. ఆర్. దొరస్వామి ఆయ్యంగారు, సి. వెంకటరంగము నాయుడుగారు, మహాత్మాగాంధీ, లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలకు గార్ల చిత్రపటముల నొసగిరి. చేతబంధుదాసుగారి పురమునకు వచ్చినపుడు ఈ చిత్రపటములు వారిచే బహిరంగపరుపబడెను.

జూలై 20 తేదీన సమావేశమైన కమిటీ సమావేశమునందు, మద్రాసు సాంఘిక సాహిత్య సభాసభ్యులచట్టమునకు, ప్రజల తీవ్రముగు ప్రాతిపదికమును దెలుపుచు, ఈ చట్టమును శాసనముగ నొనర్పరాదని కొరకు తీర్మానింపబడెను. సమావేశమునందే, చెన్నపురిలో కార్యకసంఘముల నేర్పరుచుటకు ఎస్. మురుగేశ

మొదలియారుగారు నియమింపబడిరి. సమావేశమున, జూలై 25 తేదీన జరుగు తురుష్క గంధీయత్వముల జరుపుటలో భిలాభతు, స్వరాజ్యపక్షములకు తోడ్పడవలెనని తీర్మానింపబడెను.

సభవారిచే నివేదికము ప్రకటించుటకు సంగీకరింపబడెను.

నూతన కార్యనిర్వాహకవర్గము

నూతన వత్సరమునకు సి. గోపాలమీనమగారిధ్యక్షులుగ నేన్నుకొన బడవలెనని సత్యమూర్తిగారు ప్రతిపాదించగా టి. ఎ. రామనాథనుగారు బలపరచిరి. టి. వి. గోపాల స్వామి మొదలియారు, వి. రామదాసుపంతులు గార్లు సహాయాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

తరువాత గోపాల మీనమగారు, శత్యమూర్తిగారిని ఒక కార్యదర్శిగ నెన్నుకొనవలెనని ప్రతిపాదించిరి. గద్దెరంగయ్య నాయుడుగారు, ఎస్. ఎ. వశిష్టమూర్తుగారిని రెండవ కార్యదర్శిగ ప్రతిపాదించిరి. ప్రతిపాదనములు బలపరుపబడిన తరువాత నేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను. ఎ. ఆర్. దొరస్వామి ఆయ్యంగారుతోకాధికారిగ నెన్నుకొనబడినతరువాత జనాభ. సి. ఎ. అల్లమహాకీంసాహెబు, సి. రంగనాయకులు చెట్టిగార్లు సభకు ప్రెజ్డెంటుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కార్యనిర్వాహక సంఘమునకును, ఉపసంఘములకును సభ్యుల నెన్నుకొనినతరువాత సభ ముగిసెను.

గోదావరిజిల్లా స్థానికసంఘములు

మండలకాంగ్రెసుసంఘము వారి తీర్మానము

జిల్లా తాలూకాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీలు మున్నగు సంఘములసభ్యులస్థానములను వశపరుచుకొనవలెనని జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించినందున కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము పెద్దాపురములలో మ్యునిసిపలసంఘములసభ్యులస్థానములకు కాంగ్రెసుసభ్యులు నిలువవలసిరి. ఈనెలలోనే ఎన్నికలు జరుగును. ఈవిషయమున పనిచేయుటకు శ్రీయత బులుసు సాంబమూర్తిగారి కధికారిమయ్యబడినందున వారును మరికొందరును 30 వ తేదీ శనివారమునాడు పెద్దాపురమునకు వెళ్లి అచట కొన్నియేర్పాటులను చేసిరి. నాలుగకాలచందాను చెల్లించిన కాంగ్రెసుసభ్యుల అభిమానులసభ యీనెల 2వ తేదీ సమీప జరుగును. 31 వ తేదీని సాంబమూర్తిగారు మున్నగువారు రాజమహేంద్రవరము వచ్చిరి. 31 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రము రిక్త గంటలకు సాంబమూర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద చింతామణి నాటకకాలలో నాల్గకాలచందా చెల్లించు కాంగ్రెసు సభ్యులకి అభిమానులసభను జరుపుటకు ఇచటి కాంగ్రెసుప్రముఖులు నిశ్చయించిరి. అందరును గుఖ్యముగా నాసభకు రాబార్జితులు. అని స్వకీయవిలేఖరి నేడు రాజమహేంద్రవరమునుండి తంలివార్త సంపెను.

మధురలో హత్య

ఆగస్టునెల 27 వ తేదీ రాత్రి మధురలో రావుసాహెబు కె. వి. రామచారి, డి. ఏ. ఎం. ఎల్. సి గారి ఇంటి యెదుట పండ్లదుకాణదారుడగు సుందరరాజులనాయుడు నతని నెవరో హత్యచేసిరి. ఆసందర్భమున నటరాజశిల్పగారిని ఆతని తండ్రియగు దొరైశిల్పగారిని ఆరెస్టుచేసిరి. నటరాజశిల్పగారు కాంగ్రెసుసభ్యుడు వెనుక నాగపూరువెళ్లి సత్యాగ్రహ మొనరించెను.

(ఆ. ప్రె.)

బీజీ బండ్:—నీరేపోయిన వీర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందు గాని మూత్రముతోగాని వీర్యముస్థితిమగుచున్న యడల తక్షణం నిలిపివేయును. ముసలితనమున, నపుంసకత్వమున లోలగించి యవ్వన మొసంగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటల పురుట బలమునిచ్చి సంసార కుఖము అనుభవించునట్లు సంతోషవంతులగు జేయును. పుత్రులముల రసస్వమును సును. 20 మా॥ సీ॥ 1 కిరు 2-0-0 ౯

ఆర్యవైద్య
38 బైరూ

ప్రకటనము

శేషటిదినము "కేనాయకచతుర్థి" యగుటచే, ఆంధ్రపత్రిక ప్రచురింపబడదు.

సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది

సోమవారము

రెండవ మాసము

కాంగ్రెసు సభ్యులు నాలుకంపలసిన రెండవ మాసము సగముయినది. ఇక రెండువారములలో వాయిదా ముగియను. మొదటిప్రయత్నముగలచే, ఆంధ్రదేశ మంతకుపూర్వము జూపిన యుత్సాహము, ప్రశంసార్హమని ఎంచవచ్చును. గుజరాతుమండలము సహజముగ ప్రథమసానము నలంకరించుచున్నది. బెంగాలురాష్ట్రము రెండవ సానమును, ఆంధ్రదేశము మూడవసానమును అలంకరించుచున్నది. వంగదేశమికముందు ప్రథమసానము నలంకరించు నని, గాంధీమహాత్ము డూహించుచున్నాడు. ఉక్తామస్థినులకు ప్రసిద్ధికెక్కి, కొండాక కాలమున లిసనైపుణ్యముచే ప్రపంచమునంతను దగ్గ్రముజేందజేసిన, బెంగాలుదేశము తన అంటి సానము నాక్రమించుట సహజమే. ఉభయరాజకీయకక్షలకు చెందినవారును, ఈవిషయమై పోటీబడి పాటుబడుచో, త్వరలో నద్భుతమగు మార్పు గలుగు ననుటకు సందియములేదు. వంగదేశమునందు కిద్దరినిర్మాణముపై సభిమానము గలుగజేసిన నాయకులలో, ఆచార్య ప్రభుల చంద్రరాయగారగ్రగణ్యులు. నిరుపమానమగు నా మహామహుని కార్యదీక్ష, పలువురు వ్యాపింపజేసిన సందియముల బోగొట్టెను. ప్రభుల చంద్రుని కీతిరులు ఉచితరీతిని తోడ్పడుచో, వంగదేశమున కద్దరు నిర్మాణాభివృద్ధి కవకాశము లెన్నియో గలవు.

ఇక ఆంధ్రదేశ మన్ననో ఉద్యమారంభము నుండియు కద్దరునిర్మాణము విషయమై విశేషోత్సాహము కనుబడిచినది. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట దేశమున జడత్వము ప్రబలకున్నచో ఆంధ్రదేశ మింకెకి తన యక్కరలను ఓర్పుకొనుటయగాక హిందూదేశమున కంతకును కద్దరును సమకూర్పు గలిగిన సితియం దుండెడిది. గిలిన రాష్ట్రములలో వ్యాపించిన అనుమాన వాదోపవాదములు ఆంధ్రదేశమునగూడ గకు వ్యాపించెను. ఇతరమార్గముల వంకకు మరలి నిర్మాణ కార్యక్రమముపట్ల ప్రబలెను. కార్యోత్సాహము సన్నగిల్లెను. మహాత్ముని పిలుపు వినిపించిన పిమ్మట ఎనందు మరల ప్రబోధము గలిగెను. మాంసక్రమక్రమముగ దొలగెను. ఆంధ్రదేశము నిదురనుండి లేచి మరల శాటమును చేపట్టి

నది. ఆంధ్రకాంగ్రెసు ప్రముఖులు మహాత్ముని యాదేశమును శిరసావహించి- నూలు తయారు జేయుచు ప్రజలకు మార్గదర్శకులగుచున్నారు. ప్రతినిధి సభ్యులేగాక ఇతరులుగూడ బుద్ధిపూర్వకముగ నూలువడికి లెమధర్మమును నిర్వహించుట ప్రశంసార్హముగ నున్నది.

ఇదియొక్కరిపనిగాదు. దేశమునందన్ని పక్షములవారును అన్నిజాతులవారును కద్దరునిర్మాణమునకు తోడ్పడుట ధర్మము. భక్తియు ముక్తియు గూడ నిందు మూలమున లభించుననుటకు సందియములేదు. కార్యదీక్ష కార్యదీక్షను పురికొల్పును. ఈమారయినను ఆంధ్రసభ్యులెల్లరును తమవిధినెఱపేర్చుట యుక్తము. ఆంధ్రదేశము ఇతరమండలములను విందుటకు ప్రయత్నము నలుపవలయును. ఆంధ్రకద్దరుసంఘ కార్యదర్శిగారు తెలిపినట్లు, ఈ సందర్భమున స్త్రీ లెంతయు తోడ్పడగలరు. స్త్రీ సభ్యులు తమవిధిని నెఱవేర్చి, సహాయపడుచున్నందులకు వారినభినందింపవచ్చును. వారి సహజవైపుణ్యమును, ఓషికయు, భక్తిశ్రద్ధలను మహాత్ముని సంకల్పమునకు మిగుల ప్రోద్బల మొసంగగలవు. నిర్మాణ విషయమున పురుషులు వెనుకంజవైచినను, స్త్రీలుతప్పక పాటుబడుదురను నమ్మకము, మహాత్మునకు మొదటినుండియు గలదు. అతనినమ్మకము సార్వకమగు గాక యని కోరెదము. మొదటి వాయిదాకు పంపిననూలు, ప్రథమ ప్రయత్నఫలితమగుటచే, లోపభూయిష్టముగ నుండునని యూహింపవచ్చును. పలువురు రాటము త్రిప్పటయేకొత్త. మొదటిప్రయత్నములలోజనించెడివినువు, నిరుత్సాహమునకు కారణమగును. కాని, అభ్యాసమగు కొలదియు రాటము ద్విప్పట కాసక్తి గలుగును. ఆనంద ముదయించును. కాలము వృధయగుట కవకాశము దక్కిపోవును. రాటముపై ప్రేమ యధికమై దాని మాహాత్మ్యము గోచరించును. ఈమారు ఆంధ్రదేశమునందేమి ఇతర రాష్ట్రములందేమి సత్వరాభివృద్ధి గలుగునని నమ్మెదము. మహాత్మునిసంకల్ప మిడేరు గాక !

అధినివేశరాజ్య భారతీయుల దుస్థితి

సరోజినీదేవిగారు ఆఫ్రికా కు వెడలి గంపెడాతో ఇంటికివచ్చిరో లేదో, తెల్లవారు మరల తమ యాగడములను కొనసాగించుచున్నారు. సి. యఫ్. ఆండ్రూసుగారికి క్రిస్టఫరుగారు వ్రాసిన లేఖ జూచిన కొంతకాలముక్రింద జేసినతంతివార్తయొక్క నిజనందర్శములు గోచరించును. దక్షిణాఫ్రికాలో, గూడెములచట్టము నిలిచిపోయినదని సంతసించుటకు అవకాశములేదు. మరల నెప్పుడయినను దానిని ప్రవేశపెట్టవచ్చునని క్రిస్టఫరుగారి యుద్దేశ్యము. కాని దర్శన నగరమునకు సంబంధించిన క్రొత్తచట్టము, గూడెముల చట్టమునకు దారిజూపుచున్నది. నూతన చట్టముచు నేటాలు శాసనసభ వారామోదించిరి. ఆసియా యూరపీయను జాతు లీచట్టముక్రింద వేరుజేయబడుదురు. ప్రత్యేకపు గూడెము లేర్పఱుపబడును. హైందవ కాంగ్రెసుసభనారు, దీనిని గూర్చి విజృంభింపింపిరి. కాని, ఇకమీద విన్నపముల వలనను అరీలవలనను నినుమంతయు ప్రయోజనము లేదని, ఆండ్రూసుగారు హెచ్చరించుచున్నారు.

మరల స్త్రీవాదోనిన ప్రారంభము గావలయు నని, ఆండ్రూసుగారి యుద్దేశ్యము. కెనియాకు సంబంధించిన మరియొక యన్యాయమును, ఆండ్రూసుగారు ప్రజలదృష్టికి దెచ్చుచున్నారు. టాంగనయికా, బ్రిటీషు మాండేటుక్రింద పరిపాలింపబడుచున్నది. దీని సత్వరిపాలనమునకు, పాలకులు నానారాష్ట్ర సంఘమునకు బాధ్యులు. ఇట్టిబాధ్యత నినుమంతయపాటంకక, టాంగనయికాలోని కిల్మాంజిరో పీఠభూములను కెనియాసరము జేయవలయుననియు, దేశపరిపాలనమును కెనియాకు వప్పగింపవలయుననియు, తెల్లవారు తీర్మానించిరి. అధికసంఖ్యాకు లగు స్వీగ్రోలతోగాని, భారతీయులతోగాని, ఏ రాలో చింపలేదు. టాంగనయికాను కెనియాతో కలిపి వేయచో, భారతీయుల దుర్దేశ పూర్తియగును. ఎక్కడజూచినను, వలసదేశములందు భారతీయులకు నిలువ నీడలేకయున్నది. తెల్లవారి దురాశ కంతులేకయున్నది. దూరముజోనేల? ఇండియాలో నొకభాగముగ నెంచబడుచున్న బర్మాలోని భారతీయులదుర్దేశనుగాంచిన చాలును. బర్మాభారతీయుల దుస్థితినిగూర్చి, అనుభవజ్ఞులు పలువురు వ్రాసియున్నారు. ఆండ్రూసుగారుగూడ తమయనుభవముల నిపుడు తేటపరచిరి. వైస్రొలును కంట్రాక్టరులును గ్రామజనులకు ముందుగ నప్పలనిచ్చిపిమ్మట వారిని బర్మాకు నెటుల ఓసికొనిపోవుచున్నారో కూలీలపై నెట్టి నిర్బంధములు విధింపబడుచున్నవో ఆండ్రూసుగారు కనిపెట్టిరి. కార్మికుల నైతకదుస్థితి వర్తనాతీతము. స్త్రీలు స్వల్పసంఖ్యాకులుగ నుండుటచే నెట్టిదుర్నితి ప్రబలినదియు ఆండ్రూసుగారి కక్కడెవారికి స్వయముగ దెలిపిరి. ప్రజల నిట్టిదుస్థితినుండిప్పించవలయుననిన గ్రామపునర్నిర్మాణము వెంటనే జరుగవలయును. హిందూదేశముతనబిడ్డలను పోషింపగలిగినశక్తిని సంపాదించవలయును. భారతీయులు స్వదేశమునందును విదేశములందునుగూడ గౌరవహీనులై సంచరించుట ఎంత యవమానకరమో యూహింప వచ్చును. స్వరాజ్యసిద్ధిపలవగాని భారతీయులు తలమెత్తుకుని దిరుగజాల రని నిశ్చయమగుచో అందుకొరకై ఎంతటిత్యాగము జేసిను అధికము గానేరదు.

దాసుగారి విచిత్రాభిప్రాయములు

చిత్తరంజన దాసుగారు, ప్రతికావతినిధితో దెలిపిన యభిప్రాయములు, వింతగ నున్నవి. శాసనోల్లంఘనము లనవనరమని, దాసుగారు బలికిరి. అటులగుచో, త్వంద్వ ప్రభుత్వ ముంకిరించి, నిరంకుశాధికారము బలపడనచో సరిపోవునా? స్వరాజ్యమందువలన చేకూరునా? ప్రతిష్ఠంభనలు శాసనోల్లంఘనమునకు సులభముగ దారిజూపునని, ఇంతవరకును బలుకచుండిరి. అట్టితరి, ప్రతిష్ఠంభనలే గమ్యస్థానమని చెబుట విచిత్రము. సంస్కరణములు బూటకమనే జూపుటతో పనియంతయు ముగిసెనని దలచుట, పొరబాటు. బూటకమునువిషయమై సందియముదీరి, చాలకాలమయ్యెను. వానిసానమున స్వపరిపాలనమును సంపాదించు తెలులనియే, ప్రశ్నగలదు. దీనిని పరిష్కరించుటకే ఎల్లరును కృషిపలుపవలయును. స్వరాజ్య పక్షమువారి ఆందోళన సద్ధతి, చట్టబద్ధవిని జూపుటకు, దాసుగారు ప్రయ

త్నించెరి. ఈవద్దటి యవజయముగాంచుచున్న క్రమ పద్ధతులపై ప్రజలలో నమ్మకము దొలగుననియు, దౌర్జన్యము క్రమగు విప్లవము వ్యాపించుననియు, దాసుగారు వాక్రుచ్చిరి. సక్రమాందోశనముపై దాసుగారికింకను నమ్మకముగలదు కాబోలు. కాని, సక్రమాందోశనమును విప్లవోద్యమమును గాక కేరొక యద్యమము జనించుచుండలేదా? మహాత్ముని దౌర్జన్యరహిత అసహాయోద్యమము నకు దేశమున స్థానములేదా? పలువుర నది సం తృప్తి పరుచుటలేదా? దాసుగారి యద్యమమును మరచిపోవుట చిత్రము.

రైల్వే ప్రమాదము

పంజాబు దేశమునందు ఘోరమగు రైల్వే ప్రమాదము జరిగెను. ఇంతవరకు 105 గురు చనిపోయినట్లుల దేయించున్నది. రైల్వేలోపుల జూచిన, ప్రమాదమగు లభికమగుచున్నట్లుల గనుపించును. రైల్వేలోపాలమునకిది ఎంతమాత్రము గౌరవముగాదు. ప్రయాణికుల ప్రాణముల విషయమై సామాన్యపు జాగ్రత్త దీసికొంటిమని జెప్పినజాలదు. ఇంగ్లండులో నిట్టి ప్రమాదము లరుదుగ నుండును. అక్కడ రైల్వే అధికారుల బాధ్యతలు మెండు ప్రస్తుత ప్రమాదమునకీ "లైనుక్లియర్" తప్పుగ నిచ్చుటయే కారణమయ్యెనట. రెండు రైలుబండ్లును ఒక్కరైలుమీద డిక్కిరించును. అసమయము నిశ్చయము లేము. ప్రయాణికులు చాలమంది గాఢనిద్రయందుండిరి. అనిద్రయే దీనినిద్రయయ్యెను. పైకిజోయెడి రైలును ద్రోవర్ష అపాయమును గుర్తించి, కాలికిబుద్ధిచెప్పెనట. అదేమయ్యెనో తెలియలేదు. చనిపోవుచున్నవారి ఆక్రందనధ్వనులువర్ణనాతీతమని, వార్తలు దెలుపుచున్న చనిపోయిన వారును, గాయపడినవారును గూడమూడవతరగతి ప్రయాణికులే. ఒకటి రెండవతరగతి వారలవరును లేరని దెలియుచున్నది. రైలుగట్టలు చాలవరకు పాడయ్యెను. రైల్వే అధికారుల విచారణ నలుపుచున్నారట. ఇందుకేమియు కొడుయిండదు. విపాదము సంభవించినపిమ్మట, ఆరాటము లెన్నియైనను జరుగును. కాని, పోయిన ప్రాణముల నెవ్వరయినను చేగలరా?

శంకరకనాయకగారి ప్రసంగము

నకో శంకరకనాయకగారు పార్లమెంటు నందు సభ్యులగుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరి కృషి ఫలించిన ఫలింపవచ్చును. మాకు జేరిన ప్రత్యేక తంతివార్తయందు గల ఉపన్యాస సంగ్రహమును జూచిన నాయకుగారి దృష్టి బంకను యున్నతో ద్యోగములనుండి దాటిజోయటలు దోచుచు. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి యవసరమే వీరికింకను బోధింపకున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభలో ఎక్కుడుమంది భారతీయులను నియమింపవలయునట. శంకరకనాయకగారు ప్రభుత్వసభ్యులుగనుండి జేయగలిగిన యపకా మేదియో తెలియదు. భారతీయుల సంఖ్య యకమయినను అధికారవర్గ యంత్రమునందు వీరు భాగస్వాములయ్యెదరు. ఆయంత్ర మెటుదిరిగి వీరును అటుదిరుగుచుందురు. పరాధీనసీతిలో భారతీయు లిట్టి యద్యోగములను స్వీకరింపకుండుట క్రేయ

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

1.9.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
చందాలు 47795-2-5
ఇదివరకు 23720-12.9
ఇదివరకు
పంతులుగారికి చేరిన వసూరు
పూజానిధికి సామ్యునుబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లంబుకెట్టిపేడి, మద్రాసు

స్కరము. వెలుపలనుండుటయే యుత్తమము. అధికారవర్గ చర్యల కన్నిటికిని వీరును బాధ్యత వహింపవలసి యుండును. భారతీయులను గవర్నరులుగ నియమింపవలయునని నాయకుగారు కోరుచున్నారు. కాని సిస్టాప్రభువు గవర్నరుపదవిని వహించుటవలన నెక్కుడులాభముగలిగెనా? స్వపరిపాలనమున కివియన్నియు యీడుగావు. ఎండ మాపులవెంట బరుగిడుటవలన, దాహము తీరదు.

దేశీయవస్త్రములపై పన్ను
దేశీయ వస్త్రములపై విధింపబడుచున్న ఎక్సైజుపన్ను న్యాయవిరుద్ధమని గాంధీమహాత్ముడు సూచించుచున్నాడు. కద్దరు నిర్మాణముపై మహాత్ముని కేత యభిమానమున్నను విల్లులనిన అతని కేత విముఖతయన్నను ఎక్సైజుపన్ను బనికిరాదని చెప్పట కతనికెట్టి జంకులేదు. లాంకు మైరు వర్తకులను సంతృప్తి పరుచుట కిట్టి పన్ను విధింపబడుచున్నదనుటకు సందియములేదు. ఆరిక విచారణసంఘమువారు దీనిని రద్దుజేయవలయు నని సిఫార్సు జేసినను ప్రభుత్వమువారి కింకను బుద్ధివుట్టలేదు. ఇట్టిసలహా ఆచరణయోగ్యము గాదని వారింకను అభిప్రాయపడట విచిత్రము. మే మిది వరకు దెలిపినట్లుల మత్తుపదార్థములు మున్నగు వానిపై దప్ప నేదేశమునందును అక్కడ తయారయిన వస్తువులపై పన్ను విధించుట గనుపించదు. హిందూ దేశక్షేమము ఇంగ్లండు స్వలాభమునకు బలియగుచున్నది. విదేశ వస్త్రములపై పన్నువిధించి, దేశీయవస్త్రములపై పన్నుదొలగించుట, ఎంతయావశ్యకమో దెలుపనక్కరలేదు. మహాత్ముని యభిప్రాయముతో ప్రజలెల్ల కేకీభవించెదరనుటకు సందియములేదు. మిల్లు యజమానుల సంఘమువారు, ఎక్సైజుపన్ను యొక్క వివాదచరిత్రను చక్కగ వివరించిరి. ఇకనయినను నీ యన్యాయము దొలగునా యని, ప్రాజ్ఞు లడుగుచున్నారు.

ఇంకోకమారు

నర్సెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘ సభ్యులును, ప్రభుత్వనియమితులగులేబరుసభ్యులునుగూడోషీగారు సామ్రాజ్యశాసనసభలో బడ్జెటు నిరాకరణమున కంగీకరింపలేదు. ఇందుకు కారణమేమని యడుగగ, ఇంగ్లండులో లేబరుప్రభుత్వమువారికి కోషమువచ్చునని తాము భావించితిమని, జ్యోషీగారు సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి ఎదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు బలి

కిరి. లేబరుప్రభుత్వముపై జ్యోషీగారి కింకను నిరాశ గలుగలేదు. త్వరలో కోరినవరములు ప్రసాదించబడుననియే వీరింకను భావించుచున్నారు. కాని, జ్యోషీ గారొక్కసంగతినిమాత్రము గట్టిగదెలిపిరి. లేబరు ప్రభుత్వముగూడ, దేశమున కెట్టి యుపకారము జేయలేనిచో, యీమారు ప్రవేశపెట్టెడి బడ్జెటును నిరాకరించుటకు జ్యోషీగారుగూడ తోడ్పడెదరట. అంతవర కయినను ముందుకు రాదలచినందులకు జ్యోషీగారి నభినందింపవచ్చును. జ్యోషీగారిందుకు బూనుకొనునప్పటికి, శాసనసభ లేఅంతరించునేమో! మితవాదుల దృక్పథము విచిత్రము. సమయము దాటినపిమ్మటగాని వారు సత్యమును గ్రహింపలేరు. పిమ్మట పరితాప పడుచుందురు. ఆశాభంగమును దెలుపుచుందురు. కాని ఫలమేమి? శాస్త్రీ, జ్యోషీ మున్నగువారి కింకను లేబరు కృపాకటాక్షవీక్షణములపై ఆశ వడలలేదు.

లండను ఒడంబడిక ఖాయమగుట

లండను ఒడంబడిక తుదకు ఖాయమయినది. మొన్నటిదినము అందరును దానిపై సంతకమును జేసిరి. దీనిని జర్మనీ యంగీకరించునా లేదా యను సందియము ప్రబలియుండెను. జాతీయవాదులు మొదట ప్రతిఘటించిరి. కానితుదకు లొంగిపోయిరి. జర్మను పార్లమెంటుసభ యగు రీచ్ స్టాగు, మిత్ర మండలివారి ఏర్పాటుల సంగీకరించెను. ఇంతవరకు కాగితములపై వ్యవహారము నడిచినది. భావిపరిస్థితులు ప్రెంచివారి దృష్టిపథముపై ఆధారపడి యుండును. రూరుభాగమును వీరెంతత్వరలో వదలిపెట్టిన సంతలాభకరము. లేనియెడల, జర్మనుహృదయములలో దాగియున్నకోపాగ్ని ఎన్నటికయినను ప్రజ్వలించి ప్రపంచశాంతికి మరల భంగముకలిగింపవచ్చును. జర్మనీ త్వరలో కోల్కానుట కవకాశ మిచ్చి, ప్రాస్తు స్వార్పరత్వమును కొంతవర కయినను విడువవలయును. కాని, అట్లుల జరుగునాయని సందియము గలుగుచున్నది. భావిపరిణామ మెటులుండునో జూడవలయును.

వంగరాష్ట్రకాంగ్రెసుసంఘము

బ్రిటిషుసరుకుల బహిష్కరణము
21 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కలకత్తానగరమున నీసభ జరిగినది. బ్రిటిషు సరుకుల నన్నిటిని యభ్యిముగ బ్రిటిషు వస్త్రములను బహిష్కరింపవలెను. వంగ రాష్ట్రమున విదేశీబట్టలకుకాణములవద్ద తీవ్రముగా పికెటింగు జరుపవలెను" అనుతీర్మానమును మోత్య సయ్యదు మణిదుబ్బక్కుగారుపాదించిరి. సత్యేంద్రచంద్రమిత్రగారుసవదించిరి. ఆతీర్మానముకూడించబడెను. అవిషయమున పద్ధతులను నిర్ణయించుట కొక ఉపసంఘ మేర్పరపబడెను (ఆ. ప్రె-).

విదేశ వార్తలు

లండను ఒడంబడిక

జర్మనీ అంగీకరించుట

రిచిస్టాగులో కలకలము

లండన్, ఆగస్టు 29:—రిచిస్టాగు సభవారు డాన్ చట్టముల సంగీకరించిరి.

లండన్, ఆగస్టు 29:—డాన్ చట్టమును గూర్చి ఓటును దీసికొన్నట్లు గొప్పకలకల ముదయించెను. బ్యాంకు బిల్లుకు 259 అనుకూలముగను 172 గురు ప్రతిహేతుకములు అంగీకరించిరి ఇద్దరు ఓటులే నీయలేదు. జర్మనీ జాతీయవాదులు ఆనుకూలముగనుండి ఆలోచించిరి. ఇతర చట్టములు గూడ ఆమోదించబడెను. రైల్వే బిల్లును ఆమోదించు సమయమున ముప్పైకి కలవరమునకు మితి లేకపోయెను. తుదకు 314 అనుకూలముగను 127 ప్రతిహేతుకములు అంగీకరించిరి. 2/3 వంతు బలము చేకూరెను. జాతీయవాదులు అనుకూలముగనే ఓటునిచ్చిరి. లండను ఒడంబడికను, ఇతర చట్టములను గూడ అంగీకరించిరి. ప్రభుత్వమున సమృద్ధి ములేదని ఆతివాదులను జాతీయవాదుల తీర్మానము వీగిపోయెను. 251 మంది ప్రతిహేతుకముగను, 94 గురు అనుకూలముగ నుండిరి. 35 మంది ఓటులే లేవు లేదు.

జర్మనులయభిప్రాయము

లండన్, ఆగస్టు 29:—ప్రేక్షకుల సాక్షాత్తులు క్రిక్కిరిసియుండెను. సభ్యులందరూ డాన్ చట్టములను ఆమోదించునపుడు సమాజేతమైరి. జాతీయవాదులు ప్రవేశ బెట్టిన సవరణలన్నియు వీగిపోయెను.

రైల్వే చట్టమును ఆమోదించు సమయమున జాతీయవాదులు నిరోధము జూపెద మను ఆర్థాటమును జూపిరి. తుదకు చట్టగ చట్టచప్పుడు లేకుండ చట్టము సంగీకరించిరి. అనుకొన్న బలము కంటే 20 మంది ఎక్కువగ అనుకూలముగ ఓటులనిచ్చిరి. అప్పటికి లండను ఒడంబడిక అంగీకారము నిర్ధారణమాయెను. కమ్యూనిస్టులు చిరాకుజెందిరి. ఆకాశం గులైరి. కోపముతో కేకలువేసిరి. లూడన్ డార్బు అనుచరులు ప్రేక్షకులు కొని యాడుమండ వారిని జాగ్రత్తయని ముప్పినిజూపిరి.

బెంగాలు శాసనసభ తీర్మానము

బ్రిటిషు వత్తికాభిప్రాయము

‘డెయిలీ మెయిలు’ విలాసము

లండన్, ఆగస్టు 29:—భారతదేశ పరిస్థితులు చాల కష్టదశయందున్నవి. మనకార్యకమంత్రివర్గము దౌర్బల్యమును జూచి భారతవిప్లవకారులు మరింత ఎక్కువగ చెలరేగుచున్నారు. మాంటుఫర్డ్ విధానమును వీరు నెగ్గించెను. దానిని వినియోగించుకొని సార్థకపరుచు ఉద్దేశ్యములేదు. తమ ప్రచారమును మరింత ఉద్దేశముతో జరుపుటకును, అక్రమచర్యలను జరుపుటకును అవకాశము గలుగుటకు మాంటుఫర్డ్ విధానము భగ్నముకావలెనని గోరుచున్నారు. మామూలు సివిలు పరిపాలనము ప్రభుత్వమును అసాధ్యముగను జరుగకుండ చేయగలిగెన ప్రభుత్వమువారు లోబడి తాము ద్వేషించుచున్న హోమరులు గాని స్వాతంత్ర్యమును గాని ఇచ్చెదరని ఆశించుచున్నారు.

ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనము

‘డెయిలీ మెయిలు’ ఖండనము

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారి తీర్పును గర్హించుచు ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి ఆలివియరు ప్రభువు పంపిన ప్రకటనమును ‘డెయిలీ మెయిలు’ ఖండించుచున్నది. న్యాయపరిపాలనముతో మంత్రుల కట్టి జోక్యముండగూడదు. జోక్యమును కలుగజేసి కొనుటకు అధికారములేదు. మెకార్డి గారి తీర్పు తప్పనితోచినచో ఆలివియరు ప్రభువు మెకార్డి గారిని తొలగించవలెనని సార్వభౌమని ఆలివియరు ప్రభువు కోరవచ్చును. కాని తన అధికార రీత్యా ఆయనను మండించుట చాలతప్ప. ఈవిషయము మరింత ప్రమాదకరమైనది. ప్రతిహేతు బ్రిటిషు పక్షమువారిని భారతీయులను సమాధాన పరుచుటకును, వారి కోపమును చల్లార్చుటకును ఆలివియరు ప్రభువు తప్పక ఇట్లు ఖండించెనని ‘డెయిలీ మెయిలు’ ప్రతీక దూరుచున్నది. ఇది కార్యకమంత్రులకు ఇంకొక పరాజయమువంటిదనియు లొంగిరనుటకు చుట్టూతర మనుచున్నది.

అమెరికను స్త్రీని జంపుట

జెలికో రాజ్యములో దొంగలు చెలరేగుట

లండన్, ఆగస్టు 29:—ఒక అమెరికను స్త్రీని దొంగలు జంపిరనియు ఆమె తీరమును ముక్కలుగజేసిరనియు జెలికో రాజ్యములో సన్యాసములో సంచారము సల్పుచున్న కొందరిని ముట్టడించిరనియు తెలియుచున్నది.

వేల్పుయువరాజు

లండన్, ఆగస్టు 29:—వేల్పుయువరాజు మ్యూరార్కు జేరెను. బ్రిటిషురాయ బారిలో అమెరికా ప్రభుత్వధికారులును ఓడలో కలిసికొనిరి.

రేపటిదినము వాషింగ్టన్ నుకుబోయి అమెరికను అధ్యక్షులైన హర్డిజ్ గారిని సందర్శించెదరు. దేశమంతయు ఉత్సాహముతో వీరిరాకకై ఎదురుజూచుచున్నది.

ఇండియా సెనికోద్వోగులు

తమ జీతముల తగ్గించునుగూర్చి మొలబెట్టుచు ఉత్తరములను వ్రాయుటచే తమ విషయమును ఇంకను ఆలోచించుచున్నార మనియు పరిష్కారమైనచో నెలపు జీతముల యేర్పాటులు జూలై 1 లేదనండి అమలుజరుగుననియు తెలియచేచుబడెను.

లండన్ ఒడంబడిక

లండన్, ఆగస్టు 30:—విదేశాంగ కార్యాలయమున లండన్ ఒడంబడికను సంతకముజేసిరి.

నేటియందయమున 1 గంటకు లండను ఒడంబడిక సంతకముజేయబడెను. అక్షరక్రమానుసరణముగ ఒడంబడికను, నాలుగు అనుబంధములను సంతకముజేసిరి. బ్రిటిషు తరపున సర్ ఈర్లిక్ ముగారును డొమినియనుల తరపున హైమిషనులును ఇతరుల తరపున రాయబారులు, మంత్రులును సంతకముజేసిరి.

రిచిస్టాగు సభ

లో కార్యక్రమము అంతయు అన్యాయముగ జరిగెనని ప్రభుత్వ ప్రతినిధులు తెలుపుచున్నారు. జాతీయవాదులు మరల ఎన్నికలకు భయపడి అంగీకరించిరట. రిచిస్టాగు ప్రతిష్ఠ పోయినది. చాల హాస్యాస్పదముగ నుండెను.

లూ డెన్ డార్బు గారు ఎక్కువ ఆవేశముతో రిచిస్టాగు చర్చలో పాల్గొనిరి. ఫలితమును ప్రకటించుటతోడనే ముఖము ఎత్తగ జేసికొని సభనుండి లేచిపోయిరి. ఇది జర్మనీకి అమానకరమనిరి.

10 వేండ్లక్రితము ట్రాన్స్ వర్షియన్ దళమును నేజియించిరి. నేడు జ్యూయిషు ట్రాన్స్ వర్షియన్ దళమును మీరు జయించిరి. కాని కాలమే తెలుపగలదని అడ్మిరలు జ్యూనింగ్ హోంసు గారు తెలియజేసిరి.

నిన్నటిదినము రిచిస్టాగు తీర్మానమును గూర్చి పత్రికలు ఉత్సాహమును జూపుటలేదు. కొన్ని పత్రికలు మాత్రము వ్యాఖ్యయినరెన్నెను.

ఆకాశ్లాన విజయమునకు రిచిస్టాగు తీర్మానము దృష్టాంతర మనియు డాన్ చట్టములను అంగీకరించినచో జర్మనీయెడల మరల ద్వేషము ప్రజ్వలిల్లెడిదనియు మైమ్సు పత్రిక వాకానుచున్నది.

జర్మనులు ఒత్తిడికి లొంగిపోయిరేని పరాసులకు అడిగిన వర్తకపు సౌకర్యముల నిచ్చురేని బ్రిటిషు పరిశ్రమలకు గొప్ప అపాయముగలుగునని ‘డెయిలీ క్రానికలు’ వాకొనుచున్నది.

పరాసుల విశ్వర్య మిప్పుడు అపూర్వముగ నుండుటచే వారు కొంతవరకు దాక్షిణ్యముతో నుండుటకు వీలుగనుండునని ‘డెయిలీ న్యూస్’ పత్రిక నుడుపుచున్నది.

డాన్ నివేదికము అపహేతులకు తప్పక తావిచ్చుననియు ఒక్క మిత్రమండలి దేశములందు మాత్రము జర్మనులు ఇప్పుడు స్వేచ్ఛగనున్నారని మార్షింగ్ పోస్టు పత్రిక యభిప్రాయపడుచున్నది.

ఫ్రెంచి వైమానికుడు ఇదివరలో ఎవరును చేయని వైమానిక పయనమును ధామెటు గారు మోటారులేకనే గావించెనట.

ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనము

న్యాయమూర్తి మెకార్డి గారి తీర్పు

లండన్, ఆగస్టు 28:—అమృతసగు హత్యలను గూర్చి ప్రభుత్వ పరిస్థితులను ఇంకొక పర్యాయము తెలియజేసి ఆలివియరు ప్రభువు మంచిపనిజేసెను. దానిని గూర్చి చర్చించిన ప్రయోజనములేదు. వచ్చినది మరల బోజాలదని ఈపాటికి దయతో దానిని మరచిపోవుట మంచిదని ‘డెయిలీ న్యూస్’ పత్రిక వాకొనుచున్నది.

డెయిలీ క్రానికలు

మాంటెగు గారు 1920 లో కెప్టిన్ నూత్రమును మరల ఆలివియరు ప్రభువు నిర్ధారణజేయుట మంచిపని. ఆలివియరు గారి పరిస్థితులు చాల బలమైనవి. ఇతరులు అధికారులు ఆతని విధానము నేర్పరుచుటకు ప్రయత్నించుట తప్ప. ఆలివియరు ప్రభుజే దానికి తగినవాడు. చాలమంది డ్రెయరులు సానుభూతిని చూపుచున్నారు. కాని అమృతసగు హత్య కాల ప్రమాదకరమైనది. గొప్పతప్ప. ఏ ప్రభుత్వమువారును ఈష్యును అలక్ష్యము చేయజాలరు. నేనాని ఇట్టితప్పజేసిన నేరభడగు ననుచున్నది.

వెస్ మినిస్టరు నెజెటు

బెంగాలు శాసనసభవారు ప్రమాదకరముగ చర్యనుదీసికొనిరి. తమకీయబడిన బాధ్యతను మొటి అంతర్యులోనే ఆగిపోవునటుల జేసి హోమరులు గారె ననుట అసంధర్భము. వింత సంగతి. ఆలివియరు ప్రభువు శుభలము గూడదని స్పష్టముగ జెప్పెను. కాని ప్రభుత్వమువారిని భయపెట్టి బెదరించి అసమంజసముగ, హేతురాహిత్యవగ సంస్కరణ సౌకర్యములను గ్రహించుటకు ప్రయత్నించిన ప్రభుత్వమువారు ఈయకొనరనుచున్నది.

డెయిలీ క్రానికలు

నేటి ఉదయపు పత్రిక ల్పయ ఆలివియరు ప్రభుని ప్రకటనమునే చర్చించుచున్నది బెంగాలులో ద్వంద్వ ప్రశ్న త్వము అసాధ్యమైన పనియని సభాజ్యవాదులు స్థిరపరిచిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఆలివియరు ప్రకటనమున కంగీకరించి డ్రెయరు వృత్తాంతమును గూర్చి మ నిష్పక్షిక భావమును జూపుటకు పూనుకొనెను. దీనికే దౌర్జన్యమునకు చేయూత నొసగి ఇప్పుడు ఇండియాలో యుగబాటును దౌర్జన్యమును అణించి సక్రమపరిస్థితులను సుగజేయవలసిన అధికారులకు బలహీనతను ప్రొత్తగలుగజేసినచున్నది.

మార్షింగ్ పోస్టు

ఆలివియరు ప్రభువు న్యాయపరిపాలనముపట్ల అంత నిరసన తీరస్కార భావములను జూపుచు ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వ్రాయుట చాల విచారకరం. ప్రభుత్వమువారు, కష్టపడి సంపాదించిన స్వాతంత్ర్యమున న్యక్తికి లేకుండజేసి న్యాయము నిష్పక్షికము లేకుండ చేయుచున్న వారగుచున్నారు. ఇంత కంటే గొప్పతప్ప ప్రభుత్వమువారు చేయలేరు అనుచున్నది.

రిఫుల యుగువాటు

నకు విదేశీయులు యుధులును, మందుగుండు సామగ్రిని సప్లయ చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

లండన్ ఒడంబడిక

ను జాతీయవాదుల బిష్కొన్నందులకు మంత్రివర్గములో అక్టోబరులో మార్పు ప్రేస్టెక్ గార్లస్థానే నియమింపబడుదరట.

ఫ్రెంచి సైనిక ప్రదర్శనములో 400 విమానములు పాల్గొనుచున్నవట.

కోపెంటుతోట మొత్తము విచారించుటకు కార్యకమంత్రి విచారణసంఘమును ఏర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించెను.

న్యాయశంకరపతను సంగీతమును సరించి నృత్యమును సల్పుటకు ఇద్ద భారతకన్యలు కోపెంటుతోట కేగ ధరట.

బోలిషివికుక్రమ బన్ను మండెనని సావికాకోపు గారికి ఉరికత్తును విధించిరి. కాని 10 వేండ్లు స్వాతంత్ర్యము లేకుండగ మార్చిరి.

ఫ్రెంచి జర్మను పోటామ ఒడంబడికను అంగీకరించిరి. దీనివలన అమెరికను పోము ఫ్రెంచి జర్మనులకు మారున.

స్వతంత్ర కార్మిక పక్షము

కాండుకుబిలు సమావేశమును అంగీకరించుట

స్వపరిపాలన విధానమును భారతీయులే తయారుజేయవలెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 1:—స్వతంత్ర కార్మిక పక్షముయొక్క లండను శాఖవారు క్లాఫ్టను నగరమున సభగావించి యిట్లుతీర్మానించిరి:—ఇండియాలోను వివిధరాజకీయపక్షముల ప్రతినిధులను సమావేశపరచి, వారి నే స్వపరిపాలనావిధానమును ఏర్పరుచుమనగోరి, దానిని బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు చర్చించి సత్వరముగ అమలుజరుపునట్లు గావింపవలెనని ఆతిర్మానము గోరుచున్నది.

సంస్కరణములను పూర్తిచేయు

బ్రిటీషు అధికారమును నిలువ

వలెను

సంజ్ఞా ప్రయత్నము వ్యాఖ్యానము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 1:—సర్. కాంబెలు రోడ్సు గారు సంజ్ఞా ప్రయత్నము వ్రాసిన లేఖలో యిట్లు వ్రాసిరి: భారతీయ సంస్కరణములు ఆచరణయోగ్యములు గాకపోవుటచే భంగముకాలేదు. - గత రికార్డులలో వాటిని సరిగా ఆచరణయోగ్యమనకుండుటచే భంగమైనది. సంస్కరణములు ఇంగ్లాండులో అన్నిపక్షములవారి సమ్మతిపైని బసంగబడినది. వాటిని ఆచరణయోగ్యమనకు నిరాకరించినంతమాత్రమున మానవకోటిలోని 5 వ భాగముపై పరిపాలనాధికారమిచ్చి బహుళారింపజాల వని ఆంగ్లేయులు ఏకగ్రీవముగ చెలియజెప్పవలెను. భారతీయులు పరిపాలనాధికారమును స్వీకరించుటకు ఆనుభవముగాని, బాధ్యతగాని గలిగియుండలేదు. వాటికి వాంఛగూడ యున్నట్లు చెబువారు.

ఈవిషయమున చర్చించు “మనము పరిపాలనావిధానము” యను ప్రధానవ్యాసమునందు సంజ్ఞా ప్రయత్నము యిట్లు వ్రాయుచున్నది. ఇండియాలోను ఈప్రయత్నముగూడ ప్రభుత్వవిషయములన్నియు చాల విషమస్థితియందున్నవి. ప్రపంచముతటిలో ఇండియా ఈజిప్టుదేశములు రెండును చాలగులభముగా పరిపాలింపవద్దనిగానందెను. కాని నేడు చాలకష్టములుగల వరుచున్నవి. ఇండియాను పరిపాలించుట యిందుమించుగా మానుకొంటిమి. ఈజిప్టులో పరిపాలనాధికారమును యిదివరకే స్వప్రయత్నముగా దేశీయులకు బసగించితిమి. ఇప్పుడు బ్రిటీషు అధికారమునకు భంగముకాకుండ కాపాడుకొనుటయు, బ్రిటీషు బాధ్యతయు పూర్తియగు నిలబెట్టుకొనుటయొక్కవిషయము.

మందుగుండుకోట్టు అంటుకొనుట

15 గురు చనిపోవుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

కాన్స్టాంటినోపిలు సెప్టెంబరు 1:—స్వాక్ష్మి షెనోలో మందుగుండుకోట్టు ప్రేలుటచే 15 గురు చనిపోయినది తెలియుచున్నది. కారణము అంటుకొనుటకు తెలియలేదు.

మరోకాపోరాటము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 1:—నల్లపండ్లలో తీవ్రమైన పోరాటము జరుగుచున్నదనియు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములకు పీలులేకపోవుటచే వివరములు తెలియుటలేదు. కాని స్పెయినుసేనలు మామూలుగా వెనకకువ్రురలిన వని తెలియుచున్నది.

మాంటిగోమరీ ప్రమాదము

105 గురు మరణించిరి,

అనేకులు గాయములు పడిరి

ఉపచారములు జరుగుచున్నవి

లాహోరు, ఆగస్టు 30:—నార్త్ వెస్టర్న్ రైల్వే ఏజెంటు సేటిసాయంకాల ప్రకటించిన వార్తయందు హోమ్ రోడు వద్ద రైలు ప్రమాదము గూర్చి సేటియం దయము వార్తల ద్వారా తెలిపిన సమాచారము ఖాళీయ పరుపబడినది. హతులయిన వారిసంఖ్యయు, గాయపడినవారిసంఖ్యయు విశదముగ తెలిసెను. గాయపడినవారు 104 రి సంగతి యటుండ మరీ 13 రు ప్రమాదముల చనిపోయినట్లు చెలియవచ్చెను. నేడుదయము తంతివార్తయందు 95 గురే చనిపోయినట్లు ఉండెను. ఇప్పుడు మొత్తముసంఖ్య 105 గురని తెలిసినది.

వైద్యసహాయము

రైల్వే కలియబడినవార్త తెలిసినతోడనే ఆచేరువనున్న వైద్యులసంఘమువారు, బాలభటులు, సమితిసభ్యులు మున్నగు వారెల్లరు తగినసహాయమొసగిరి. గాయములు పడినవారిని చూచు విలాసములు చెలిసికొనుటకు, చనిపోయినవారిని గుర్తించి నామ విలాసములు తెలిసికొనుటకును తగిన ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇంకను గుర్తింపబడకుండునవారి 60 ఛాయాపత్రములు (పోటోగ్రాఫులు) తీయబడినవి. చెండురైల్వేలోని రైలు నాఖరులకు కొద్దిగా చెబ్బులుతగినవి. రైలు అధికారులు తగినరీతిని విచారణ జేయుచున్నారు. లెక్కకర్మలు వాల్చును ఏజెంటుగారు రైల్వేజిల్లా ఉద్యోగులు అహ్మేటికేగిరి.

ఈప్రమాదము సంభవించుటకు గలకారణమును గూర్చి నీనియగు. గవన్న మెంటు ఇన్వెస్టిగేటరు గారు విచారించుచున్నారు.

వివరములు

లాహోరు, ఆగస్టు 25:—నేడు మధ్యాహ్నమునరీ రైలు అధికారలవద్దనుండి యాదిగువవివరములు తెలిసినవి. చనిపోయినవారి కలేబరములన్నియు బండ్లదెగువనుండి నిన్నరాత్రి 7 గంటలసరికి తీసివేయబడినవి. ప్రమాదము జరిగిన తక్షణము జూచుసరికి 92రు జనులు: 66 పురుషులు 17 స్త్రీలు 9 పిల్లలు హతులైసట్లు చెలిసెను. వీరందరు మూడవతరగతిబండ్లలో ప్రయాణికులు భారతీయులే తరువాత మాంటిగోమరీ ఆస్పత్రయందు 2రు పురుషులు 1 స్త్రీ మరణించిరి. ఆనగా మొత్తముపైని 95 రు ప్రజలునాశనమైరి. గాయములపడినవారి సంఖ్య 104 వీరందరు గూడ రివ తరగతి ప్రయాణికులు భారతీయులే. వీరు గాక రెండుఇంజనులు 4డువు వారును, పైరుకుము గాయములు పడిరి. కాని యెక్కువ ప్రమాదములేదు. నేడు దయము 10 గ్లీ నుండి ఆబాటపై రైల్వే సరిగా నడచుచున్నది.

ఆంబ్యులెన్సు సంఘమువారి సహాయము

పంజాబులోని సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు సంఘముకార్యదర్శిగారు మాంటిగోమరీనుండి నేడుదయ మిట్లు తంతివార్తనిచ్చిరి. రోహినుండి అమృతసరమునకు వచ్చుచున్న 260 వండి సింగుమాత్రములలో 25 గురు ప్రయాణికులు ఎక్కువమందిస్త్రీలు వాతులైరి. ఇప్పటివరకు 60 మందిసిండువుల కలేబరములు దహనపరుపబడి 20 మహమ్మదీయుకలేబరములు పాతిచెటబడినవి. గాయముల పడినవారు లాహోరు మాంటిగోమరీ మూల్తాను ఆస్పత్రులకు గొంపోబడిరి. కొద్దిగా చెబ్బులు తగిలినవారు ద్రోవంతయు నడచిపోయిరి. రైల్వేఅధికారులు ఇతర ఉద్యోగులు ఉద్యోగేతరులు సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు ప్రచారకులును చనిపోయినవారిని బయటికి తీసిమెసికొని పోయి దహనపరుచుటయందు చాలసాటుబడిరి. గాయపడినవారికిగూడ చాలశ్రద్ధతో ఉపచారముల జేసిరి. మాంటిగోమరీ పురజనులుగూడ అమృతసరము సహాయమొసగిరి.

మంత్రిగారి యేర్పాటులు

సిమ్లా, ఆగస్టు 30:—గొల్ల మియాను ఫజ్లి పంజాబు ప్రభుత్వమంత్రిగారు, మాంటిగోమరీవద్ద భారతవసుగు రైలు ప్రమాదమునకు గూర్చి వారికి అన్నిరీతుల తగిన ఉపచారములు చేయమని నివిలు ఆస్పత్రుల ఇన్వెస్టిగేటరు జనరలుగారికి

ఉత్తరవొనంగిరి. రెండుక్రాసు, సెంటుబాన్సు ఆంబ్యులెన్సు సంఘముల కార్యదర్శిని గూడ తగినసహాయము జేయుమని కోరెను. (ఆ. ప్రె.)

ఇతరవివరములు

4 కుటుంబములు చనిపోయినవి

లాహోరు, సెప్టెంబరు 1:—మాంటిగోమరీవద్ద జరిగిన ప్రమాదమునుగురించి యితరవివరములు, పోస్ట్ పనిలో నున్న నలుగురు ఒకకంపార్టుమెంటులో నున్నారనియు, వాకుటుంబములుప్రక్కబండిలో నున్నవనియు తెలియజేయుచు సిన్నవి. వీరందరును చనిపోయిరి. ఒకఖయదీయును ఖయదీని తీకొనిపోవుచున్న పోలీసు కానిస్టేబులునుగూడ చనిపోయిరి. 30 అడుగులయెత్తుగా యేర్పడిన జగిలిపోయినముక్కలు పూర్తిగా తీసివేయబడినవి. రైలుబండ్లు సరాసరి పోవుచున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

దక్షిణకాండియావరదల సహాయము

గాంధీగారి ఉపన్యాసము రూ 7,000 వసూళ్ళు

“మహాత్మా” అని పిలువవలెనా?

బొంబాయి, ఆగస్టు 31:—నేడు ఎక్స్ ప్రెస్సుయరుధియేటరునందు జరిగిన బహిరంగసభలో దక్షిణ ఇండియా వరదల సహాయనిధికిగాను ఏడువేల రూపాయలు వసూలయినవి. గాంధీగారు ఉపన్యాసించెదరని చెలిసి వినుటకుగాను సభకు టిక్కెట్లు వేసినను చాలమంది విరోధియనుగూడ విచ్చేసిరి.

ఉపన్యాసకులుగొందరు గాంధీగారినినిమాడిరి. జమ్నాదాసు శ్వాసరకదాసుగారు గాంధీగారి గూర్చి జెప్పుచు “గాంధీజీ” యని యనుటచే సభకులు “మహాత్మా” యనమని నిర్బంధించిరి. సభ్యులలో నీ గుణమును గాంధీగారు నిరసించిరి. అట్లుగోరుట జమ్నాదాసుగారికి అగౌరవముజేసినట్లగునని నుడివి, అందుకు బాధ్యులైనవారిని తనూపణవేడుకొమ్మనెను. ఇట్టివర్గ స్వరాజ్యమునకవర్తనను చెలియజేయునని ఆయన భావించెను. సభ్యులలో యిరువురు బహిరంగముగా తనూపణవేడుకొనగా, అప్పుడు గాంధీగారు రాట్నముయొక్క ఆర్థికవిలువను గూర్చి చెలిసి, దక్షిణదేశముందు వరదలచే బాధితులగువారికి ధనసహాయ మొసంగ మని విన్నవించిరి.

కుంభకోణం

కుంభకోణం తాలూకాబోర్డువారు తంజావూరు వరదల సహాయమునకుగాను రూ 250 ఒసంగిరి.

నేలంజిల్లాబోర్డు

నేలం, ఆగస్టు 31:—నేలము జిల్లాబోర్డు సాధారణసభ యందు నూతనముగా నెన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు ఫోల్క్స్ గారి అధ్యక్షతక్రింద యాదిగువ తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదింపబడెను:—

“ఈజిల్లాయందు కమరపాల్యంవాసులును యితర స్థలములవారును వరదల దు:ఖచే అనుభవించుచున్న బాధలను గూర్చి విచారించుచు రూ 1000 సహాయనిధికి జిల్లాబోర్డువారు విరాళ మొసంగుచున్నారు.” ఈభనము తమ జిల్లాయొద్ద విస్తరియొగింపబడవలెననియు, కలక్టరుగారి కంపవలెననియుగూడ తీర్మానింపబడెను.

నాగపట్నమునందు సహాయసంఘము

నాగపట్నం, ఆగస్టు 31:—పురపాలక సంఘమునందు జిల్లా సెషన్సుజడ్జి వి. వేణుగోపాలచెట్టిగారి అధ్యక్షతక్రింద ఒకబహిరంగసభ జరిగెను. ఈజిల్లాయందు వరదలచే బాధితులైనవారికి సహాయము యేర్పాటులు జేయుటనుగూర్చి విచారించబడెను. అవసరమగు ధనముప్రొంగజేసి, సహాయకార్యములు నడపుటకుగాను పలుకుబడిగల ఒకసంఘ మేర్పరువబడినది. సభయందే చందాలజాబితా తయారు జేయబడెను. వెంటనే రూ 896 వాగ్దానములు జరిగెను.

తేలుముందు

వెల సీసా 1-కి రూ. 0.8.0. పి. పి. సహా 0.18.0. తేలుకాటువలన అపాయము లేదుగాని విశేషభాధ గలదు తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశించుచు, బాధనుములకెంటు పెద్దవరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినవోటును బండపారునటులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటుగలిగి నీటికలె నుండును. కుట్టినవోటు కొంచు ముందుపోసి, బాధ మాను మగును. మందును గలిగియున్న తామ బాధపడక నితరులకు పుణ్యముగట్టుకొనవచ్చును. ప్రతయుట నుండదగినది. అమృతాంజనము డిపో. చంద్రామ - బొంబాయి

పాఠ్యము 1:—కాంటినువ రక్షణమ్యై తంకరించెను.
సహాయతీసేను సగరమును పైసమును. తీసికొనెను. పైవిక
కానమును రద్దుజేసెను. వ రక్షణ కొన్ని ఆయాములను తిరిగి
ఇచ్చి నేరిరి.

ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసము

అవ్రావరు సాక్ష్యము అశాస్త్రీయమను నామము

ముద్దాయి ఇతరుల అక్రొంట్ల నుపయోగించు కొనుట

అవ్రావరు: ఆశోపణలు

ఈదినమున తిరిగి ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసము కేసు నందు మోక్షోద్ధు సెవనునందు న్యాయమూర్తి నీసీగారి తేదెడుట విశారదజరిగెను. ఆసమయమున ముద్దాయిలరపు న్యాయవాదులు అప్రూవరుయొక్క సాక్ష్యముశాస్త్రీయ మని ఆశ్రేయించిరి. న్యాయశిక్షు గ్రాంటుగారు రెండవ సాక్షి యు మొదటి అప్రూవరును నగు వి. రామచంద్ర ఆయ్యరు నింకను పరీక్షింపగా సాక్షి ఇట్లు నుడివెను.

1922 జూను 15 తేదీన అహమదు బాదుషాగారి పేర 1707 వేలకుపై బాక్సీగలరు.

ఒక లాపాయింటు

చాచరిగారు:— సాక్షిని విచారించువద్దతి నాశ్రేయించుచు, తప్పకు అక్రొంట్లను సృష్టించుచుండు ముద్దాయిల కట్టి సంబంధమును లేవనియు, అప్రూవరు, తానే యొనర్చిన నియు, అందుచే నీ విషయమును గురించి సాక్షిని ప్రశ్నింప రాదనియు నుడివెను. ఈసాయింటును, సాక్షి విచారణ పూర్తి యగువఱకు కేసు నిలిపియుంచి, ముగిసిన తరువాత దేవచ్చును కాని అంతవరకు నిలుపువలన వృధాకాలవ్యయ మగునను నుద్దేశముతో నిప్పుడే చెల్లుపుచున్నాను. ఈ తప్పుడు లెక్కలను సృష్టించినవలయు తానొక్కడనే యని చెప్పుచున్నాడు. ముద్దాయి లాతినిని, ఫలాని లెక్కలందు ఫలానిధముగ తప్పుడు ప్రాతలు వ్రాయవలసినదని గోరలేదు. తననేర మితరులచే కనుగొనబడునండ నొనర్చుటగాను అప్రూవరు ఈ కృత్రిమముల నొనర్చెను. తప్పుడు లెక్కల సృష్టించుటను, ముద్దాయిలపై స్ట్రోవంపబడిన వుట నేరమునను సంబంధములేదు గాన ఈసాక్ష్యము అసంబంధమైనది. అది మొదటివాయింటు. రెండవది ఒక ముద్దాయిపైన మరియొక తోటి ముద్దాయిసాక్ష్యమును విచారించరాదు. నూతన 337 సెక్షను ప్రకారము మోక్షోద్ధు సెవనునొక్కటచేత విచారించుట కేసులందును 10 వత్సరముల శిక్ష విధింపబడు కేసులందును మరిొన్ని 477 మొదలగు నిర్దిత సెక్షనులక్రింద దేవుడు కేసులందును మాత్రమే, ఒక ముద్దాయికి తుమాపణనొసగి, అప్రూవరుగా జేయవచ్చును గాని ఇతరులనట్లు అప్రూవరుగా జేసి విచారించరాదు. ప్రస్తుతము అప్రూవరుగ సాక్ష్యమొసగుచున్న యాతడు 477 సెక్షనుక్రింద మాత్రమే అప్రూవరుగా జేయబడియుండవలెను. 420, 408 సెక్షనులు ఈ మినహాయింపులోనికి రావు. ముద్దాయిలపై గావించబడిన ఇతర సెక్షనులక్రింద నప్రూవరుగా జేయబడుట వీలులేదు. ముద్దాయి విచారణ ముగిసి అప్రూవరుగా తుమాపణ నొసగబడువఱకు ముద్దాయిగ నే యుండును.

న్యాయ గ్రాంటుగారు:— ఎనిమిదవ అక్టోబరు 10 సెక్షనుక్రింద అప్రూవరుసాక్ష్యమును దీసికొనవచ్చును. తుట్రయందు ముద్దాయిలందు ఒకే యుద్దేశముతో పని జేసిన చాలును. ముద్దాయిలందఱు విశోద్దేశము గలదని రుజువుజేసిన యెడల నీసాక్ష్యమును దీసికొనవచ్చును. మోసమొనర్చినను నేరమును స్థిరపరుచుటగాను, లెక్కలలో నొనర్చిన కృత్రిమములను సృష్టపరుచుటగా నీసాక్ష్యమవసరము. ఇట్టి సాక్ష్యము అంగీకరింపదగినదనియు శాస్త్రీయమైనదనియు చెల్లుపుచు అందులకు అహమదు బాదుషా, బొంబయి, కలకత్తా మోక్షోద్ధు తీర్పులనుండి యుద్దాహరణముల నొసగెను.

నరసింహాచారిగారు:— ప్రాసిక్యూటరువారు సాక్షికి తుమాపణ నొసగవలసినదని మాజిస్ట్రేటుయొడుట దరఖాస్తు పెట్టిరి, అంతమాత్రమున సాక్షి, ముద్దాయిలనుండి వేరుగాలేదు. కోర్టువారి విచారణయం దీతడు ఇంకను ముద్దాయిగనే యున్నాడు. ప్రాసిక్యూటరు ఆరోపణలో జేర్చబడిన విధమున అతడింకను 5 ముద్దాయిగనే నిలిచియున్నాడు. గ్రాంటుగారు తమ వాదనను బలపరుచుచు నిదర్శనముగ దేలిపిన కేసులకును, ఈ కేసు లోని సందర్భములకును చాల భేదముగలదు. వారుదహరించిన కేసులలో అప్రూవరు ముద్దాయిలలో నొకడుగ లేడు. నేరమునం దాతనికట్టి అధికముగ పాలును లేదు.

337 సెక్షను ప్రకారము ముద్దాయిని సాక్షిగా భావించింపవీలులేదు. ఇందులకు నరసింహాచారిగారు, మద్రాసు, బొంబయి, కలకత్తా మోక్షోద్ధుల తీర్పులనుండి యుద్దాహరణనొసగి, ఈ సాక్ష్యముశాస్త్రీయమని నుడివెరి.

ఈ సాక్షి తాను నేరస్థుడ కావని వాదించెను. ఈ కేసు ఇంకను పూర్తిగా లేదనుమాత్రమున దోషికి తుమాపణనొసగి వీలులేదు. పై కారణములచే నీ సాక్ష్యము నంగీకరింపరాదు.

న్యాయమూర్తి:— నా మీద రెండు బాధ్యతలు నిలచి యున్నవి. శాస్త్రీయపద్ధతికిని భంగము గలుగకుండ జూడవలెను. న్యాయమునకు భంగము గలుగకుండ జూడవలెను. న్యాయము నొనర్చుటగాను అనవసరముల వివరముల నన్నిటిని చెల్లడించుటవరకు.

నరసింహాచారిగారు:— కార్యక్రమము శాస్త్రీయమైనది గాదని మాత్రము మేము చెల్లుపుచున్నాము. అదేని విషయ ప్రమునచ్చినపద్ధతి నవలంబింపవచ్చును.

ముద్దాయిలందఱును ఒకే యుద్దేశముతో పనిజేసినని యుజువుజేయుట తన కర్తవ్యమని నామిత్రునుడివెను. ముద్దాయిలు సాక్షిని, తమ చెక్కులను మాన్చుటకు సౌకర్యము లానర్చవలసి నది గాగోరితే నాని, ఇట్టివక మార్గముల నవలంబింపవలెనని గోరరాదు. వారోరికను వక మార్గములచేగాని సకల మార్గములచేగాని సర్వర్థింపవచ్చును. సాక్షియే తనవిచ్చిబోచినటుల వక్రపద్ధతుల నవలంబించెను. అందుచే వాతనిచర్యలకు ముద్దాయిలెంతమాత్రమును బాధ్యులుగారు. ముద్దాయిలు తననితరులకు ప్రోత్సహించిరిని సాక్షి ఎంతమాత్రమును నుడుపుటలేదు.

న్యాయమూర్తి:— ముద్దాయిలు తన ఓవరుద్రావులను బ్యాంకువాచే చెల్లించునట్లు నర్తవలసినదని సాక్షిని గోరిరి. అతడు సక్రమపద్ధతులచే వాచని నెట్లుజేయగలడు.

నరసింహాచారిగారు:— ఒట్లు మానేజరుచే ప్యానుజేయింపవచ్చును

చాచరిగారు:— ఈ ఆశ్రేపణను జెప్పుటనుగించి మేము చాల ఆలోచించి తుదకు విధిలేక చెచ్చితిమి. ఈతని సాక్ష్యము యొక్క స్వభావము అభివృద్ధి యందున నేమనను నుద్దేశముతో డను, అతను చెల్లుపు వివరములను కోర్టువారు వినుటకు ఆటంకమును గల్గింపరాదను తలంపుతోను మేమిరొక్కతేపణను మొదలు నేలేలేదు. అంతయిగాక నీసాక్షి, క్రిందికోర్టులో చెల్లుపు వివరములు, క్రిందికోర్టులో ప్రాసిక్యూటరునందుగల లోపముల నన్నిటిని మునిగేసి అతడులుచేయుటకు పయోగింపబడుచుండెను. ఈసాక్ష్యమువలన నివి లోపముల దావాకు కొత్త కారణములు అని మొనరుచునవి లేవదునున్నవి. నామిత్రుడు మొదట నొకచార్జిని చెప్పెను. తరువాత మరియొక సవరింపబడిన చార్జిని చెప్పెను. తిరిగి ఇప్పుడు మరిొన్ని ప్రతివిషయముల జెప్పజూచుచుండెను.

న్యాయ:— ఆశ్రేపణల గురించి నేనింకను ఎట్టి నిర్ణయమును గావించలేదు. ప్రస్తుతము సాక్షి విచారణ జరిగిన తరువాత బుధవారమున నీ విషయమును చర్చించి పరిష్కరింపవచ్చును. ఇది ఇప్పుడు ములకును అంగీకారముగ నుండునని యెంచెదను.

చాచరిగారు:— అందులకు నాకు ఆశ్రేపణలేదు. జ్యూరీ వారు సాధారణ జ్యూరీగాక, ప్రత్యేక జ్యూరీయగుటచే, నీసాక్షి చెల్లుపు విషయములచే ముద్దాయిలయెడల ప్రతికూలాభిప్రాయములు గావించురని నమ్ముచున్నాను.

ఆసలు అతని పేర 117 వేలకు పైగా మాత్రమేయుండవలెను. ఇందు 1 అంక 7 గా జేయబడెను చెక్కింగు యుద్ధోగి క్రిందటిదినము వ్యాపారమంతయు సరిగానన్నది, లేనిదియు లెడ్జరులో పరీక్షించును. ఆసమయమున దినపుస్తకము నొకచేద దువుచుండుట. దానిని బట్టి చెక్కింగు జరుగును. ఆదినమున ముద్దాయి పేరిటవరు 125,285.8.10 లు గలదు.

ఎం. రామస్వామి అయ్యంగారు ఇంపీరియలు బ్యాంకు లో నుద్దోగి. అతని పేర వ్రాయబడిన చెక్కును నేనే ప్యాను జేసితిని. అతని పేర నొసగిన చెక్కులో రూప్యముల మొత్తము అంకెను నేను వేసితిని. మిగిలిన భాగమంతయు అహమదు మాచే స్ట్రోరి జేయబడెను. అప్పుడప్పుడు అతడు నా బ్యాంకు చెక్కుల నధపు నలవాటగలడు. ముద్దాయికే ఆ చెక్కులలో నమంపబడుచుండెడిది. రామస్వామిగారి అక్రొంట్లపేర ముద్దాయి రెండు చెక్కులలో మార్చబడెను.

1 ముద్దాయి ఒక్కదినముననే 6 వేల రూప్యములను దీసికొనుటచే అధికారుల అనుమానము గలుగునను కారణము చే కొంతమొత్తమునకు రామస్వామిగారి అక్రొంట్లలోనికి మార్చితిమి. రామస్వామిగారు ఆ మొత్తమును ముద్దాయికి చెల్లించుచుండెను. ఎం. పార్థసారథి అయ్యంగారు ఎం. రామస్వామి అయ్యంగారి సోదరులు.

ప్ర:— య 60 వేల చెక్కులను ఎట్లు చెల్లించెదను.

జ:— కొన్ని చెక్కులు అహమదు బాదుషాగారి పేరను మరి కొంత ఎం. రామస్వామిగారి ఖాతాలోనికి మార్చించి దీసికొనబడెను.

ప్ర:— ఈ పద్ధతి నెవరు నూచించిరి.

జ:— నేనే.

ప్ర:— ఇది ఎట్లు జరిగెను.

జ:— ఒక్కదినమున య 60 వేలను దీసికొనినచో అధికారుల అనుమానమునకు కారణమగుననియు, అందుచే కొంత

మొత్తమును రామస్వామిగారి పేర దీసికొనవలసినదనియు అహమదు బాదుషాతో జెప్పితిని.

ఈవహారములు ముగిసిన తరువాత, రామస్వామి అయ్యంగారు తనకు య 1000 లు గావలెననియు 1 ముద్దాయి నుండి ఋణ మిప్పింపవలసినదనియు గోరెను. అవిధముగనే 1 ముద్దాయికి వెళ్లి చెప్పగా నాతడంగీకరించి య 1000 లకు ఒక చెక్కు నొసగెను.

తరువాత సాక్షి, రామస్వామిగారి అక్రొంట్లలోనికి వార్చుటగాను 1 వ ముద్దాయిచే నొసగబడిన చెక్కులను, రామస్వామిగారు రొక్కమును దీసుకుంటు కంపెనీచెక్కులను గురించి.

ఎం. కె. శ్రీనివాసను, 1 వ ముద్దాయియొక్క నేపీహితుడు. ఆతని ఖాతాలోనికిగూడ రామస్వామి అయ్యంగారు ఖాతాలోనికివలెనే, మొత్తములనుమార్చుటకు పయోగించుటకు ఏర్పాటుజేసికొనబడెను. ఆనవసరమగునప్పుడు 1 వ ముద్దాయికి సౌకర్యమొనర్చుటగాను పై రెండు ఖాతాలను నుపయోగించు కొనుటకుగూడ నేర్పాటు గావించుకొనబడెను.

1922 మార్చి 25 తేదీన 1 వ ముద్దాయికంపెనీ తన ఖాతాలో నుండి ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి అక్రొంట్లలోని 7500 లను మార్చెను. ఆదిన మున నే ఎం. కె. శ్రీనివాసను మరి యొకరి పేర తన ఖాతాలోనుండి య 75000 లను దీసికొనెను.

ఈమొత్తము 1 ముద్దాయికి వెళ్లినని యెంచెదను. ఆమొత్తము పోయినతరువాత ఎం. కె. శ్రీనివాసను ఖాతాలో నిలువ య 6 పైగానుండెను. 8 ఏప్రిలు తేదీన య 16500 లను ముద్దాయి ఎం. కె. శ్రీనివాసను పేర మార్చెను. ఎం. కె. శ్రీనివాసను ఇంతమొత్తమునే దీసికొనెను. ఏప్రిలు 22, 29 తేదీలలోను 1 మే తేదీనను ఇట్లే పెద్ద పెద్ద మొత్తములు మార్చుకొనబడెను. మే 1 వ తేదీన ముద్దాయి 25 వేలు ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి పేర మార్చగా నాతడంతమొత్తమునే బ్యాంకులో నుండి దీసికొనెను. 1922 మే 13 తేదీన 500 లు, మే 20 27 తేదీ 10 వేలు, 31 తేదీన య 9 వేలు, జూను 1 తేదీన య 9200 లు, 25 తేదీన 9500 జూలై 1 తేదీన 12 వేలు, మార్చబడెను. ఈవిధముగనే జరిగిన మరిొన్ని మార్పుల చెక్కును అప్రూవరు గుర్తించెను.

చాచరిగారు:— ప్రతి చెక్కును దీసి ఒక్కొక్కటిగా సాక్షిచే గుర్తించవలెనుకంటె అన్ని చెక్కులను ఒక్కమారుగా, తేదీలతోను మొత్తములతోను జదివి సాక్షిచే గుర్తించజేసినచో, కారహామిండ్ల దని భావించెదను.

న్యాయ:— గ్రాంటుగారు అట్టి పద్ధతికి ఆశ్రేపణను చెల్లుపలేదు.

ఇంతలో 2 గంటలకుటచే కోర్టువారు ఫలాహారములకు లేచిరి. అప్రూవరుసాక్ష్య మింకను ముగియలేదు.

చెన్నపురి గవర్నరు

కుంభకోణం ఆగస్టు 31:— చెన్నపురి గవర్నరు ప్రత్యేక బండిలో నెప్పెంబు 2 తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు తంజావూరు వచ్చును. తంజావూరులో మధ్యాహ్నము 2-30 నిమిషములకు బయలుదేరి కుంభకోణం 8-31 కి చేరి అచ్చటనుండి 10 నిమిషములైన తరువాత వెడలిపోవును. ప్రత్యేకపు రైలు బండి అందుకురైకి సాయంకాలము 4 గంటలకు చేరును. ఆచ్చట దిగిన ఆనకట్టవద్ద వరదప్రదేశములను చూచి మాయవరమునకు 7-15 నిమిషములకు బయలుదేరును. మాయవరమునకు మరునాడుదయము 6 గంటలకు చేరుదురు. తరువాత చిరూరీకి 10 గంటలకు పోయి తిరుచినాపల్లి సాయంకాలము 8-6 నిమిషములకు చేరుదురు. తిరుచినాపల్లినుండి 8-21 కి బయలుదేరి రైలుబండి సరాసరి యాకోడ్డుచేరును.

వరద సహాయ సంబంధమును ప్రశ్నలకు విచారించుటక గవర్నరు యిచ్చటి పెద్ద మనుష్యులకు కొంతనుండికి దర్శనమిచ్చును. తిరిగివని యైన తిరువారీ తిరువనాపల్లి జిల్లా మిరాసీదారుల సంఘమువారు గవర్నరుగారిని దిగువ ఆనకట్టవద్ద కలుసుకొందురు. (ఆ. ప్రె.)

బారిష్టరు కె. యస్. సు బ్రహ్మణ్యము గారు తంజావూరు జిల్లా బోర్డుకు ఉపాధ్యక్షులుగా యొన్నుకొనబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

బండిపోటుదొంగ పట్టుకొనుటకు ప్రయత్నములు కుంభకోణం, 31 ఆగస్టు:— జయనగండ్ల బోలూరుర అడవులోనున్న బండిపోటుదొంగ కోడుకూడ అచ్యుగ్గు పట్టుకొనుటనుగూర్చి ఆలోచించుటకు తంజావూరు, తిరుపల్లి దక్షిణ ఆర్కాటుజిల్లాల పోలీసునూపర్వాయిలు 29 వ కుంభోణములో సభచేసిరి. ఈ బండిపోటుదొంగయొక్క స్థానికవేయుటకు మైమాడుజిల్లాల సరిహద్దులలోను త్రోవ పోలీసువారు తిరుగుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

భారతశాసనసభ

సెప్టెంబరు 3-వ తేదీన జరుగుకార్యక్రమము

సీమా, అగట్టు 30:— సెప్టెంబరు 3 తేదీన భారతశాసనసభయొక్క ప్రథమసమావేశమున జరుగు కార్యక్రమము ప్రకటించబడినది. ఆ దినమంతయు అధికారవ్యవహారముల చర్చ జరుగును.

బ్రిటిషుయండియానుండి బయటికిని బయటిదేశముల నుండి బ్రిటిషుయండియాలోనికిని భూమిమీదుగా ఎగుమతియగు మతి చేయబడుచున్న సరకులమీద విధింపబడుచున్న కర్షణము పన్నునుగురించిన శాసనమును విస్తరింపజేయునట్టియు, సరకుల జేయునట్టియు, ఒక్కటిగా జేయునట్టియు చట్టమునుప్రవేశపెట్టుటకు సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెయ్ గారు అనుజ్ఞ వదుగుదురు.

ప్రతినిధులనుండి విత్తులనుతీసి ప్రతినిధి భేదగాకట్టునట్టి ఫ్యాక్షరీలను సరియైనస్థితిలోనికి తెచ్చుటకై సదుపాయముల చేర్చురచునట్టి చట్టమును సర్ చార్లెస్ యిన్సుగారుపాదించుదురు.

పోస్టుఆఫీసు శాసనమునుతీసి సవరణచేయునట్టి చట్టమునుప్రవేశపెట్టుదునని ఎ. సి. చట్టజీ గారడుగుదురు.

ఇండియన్ మరైంటు పిప్పింగుశాసనమును నిలబెట్టుకొని తీసి నివేదించినవని భారతగౌరవ శ్రీరావు మొకటియు యండియా యింపీరియల్ బ్యాంకు శాసనమును సవరణచేయు చట్టమును ఒక సెలెక్షన్ మిటికి నివేదించవలసినదని సర్ బాసిల్ బ్లాక్లెయ్ గారు మరెయొక తీర్మానమును తదితరవిషయములు.

అధికారతరగత్యుల యిష్టాగోష్ఠినభ

భారతశాసనసభలోని అధికారతరగత్యులు కొందరు

సెప్టెంబరు సమావేశమున కేంద్రశాసనసభలోనికి విచారణకు వచ్చు పలువిషయములనుగుర్చి పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ గారియింటిపై యీశాయంకాలమున యిష్టాగోష్ఠిగా చర్చించి రని తెలియుచున్నది. తీర్మానములపై శివారులును విచారించుటకు పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, సర్ పురుషోత్తమదాస్ తామూర్దాస్, యం. ఏ. జన్నా, దివాన్ బహదూర్ టి. రంగాచారియరు గార్లు మొదలైనవారు 7 గురుసభ్యులుగా గలిగిన ఒకసంఘము యేర్పాటుచేయబడెనని తెలుపబడినది. (అ. ప్రె.)

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి బౌద్ధధారలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు డి॥ ఆనందబల్ పానుగల్లు రాజగారి అభిప్రాయము:—

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి బౌద్ధధారలయమును సందర్శించితి నని చెప్పటంకెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూలము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సనాన తమవ్యాధులనుండి విముక్తులైతిమని బహుకొనిరి.

నేను మరొకరిననుండి రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్సచేసిన పిమ్మట మరల మూత్రములను విరళింపగా వానియందు తివేపదార్థముల జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదుర్చబడిన వారిని (ఆంగ్ల) వైద్యపండితులు బాగుగ పరీక్షించవలెనని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లప్పుడును యము కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమ్మలొడ్డు కిరీపాకు, మద్రాసు.

వారి నలహాకట్టుము రు 15-0-0

నూలువడకనివారు సభ్యత్వము

వదలవలెను

మహాత్ముని ఆదేశము

31 వ తేదీ రాత్రి బొంబాయిలో రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘసభ జరిగినది. “అహమదాబాదు తీర్మానమప్రకారము కాంగ్రెసు సంఘముల సభ్యులు నూలువడకవలెను. వడకబాలనివారు రాజీనామాలు చేయవలెను. ఒకసంఘమున సభ్యులుగా చేరినవా రాసంఘనిబంధనల ప్రకారము నడుచుకొనకతప్పదు.” అని మహాత్ము డాదభలో నుడివెను. (అ. ప్రె.)

అహమదాబాదు గాంధీహాలు

మ్యునిసిపలు సంఘసభ్యుల తీర్మానము

అహమదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు క్రొత్తగా కట్టించిన హాలుకు గాంధీహాలు అని పేరు పెట్టవలెనని కొందరు సభ్యులొకనూచననభ్యుత్పాదనకు పంపిరి. మ్యునిసిపలు సంఘసభలో నీ విషయము చర్చకు పెట్టబడునని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

వైకంఠాగ్రహం

టి. ఆర్. కృష్ణస్వామియ్యరుగారు నడిపించుచున్నారు

టి. ఆర్. కృష్ణస్వామియ్యరుగారిపును వైకంఠాగ్రహగ్రహశ్రమముననుండి నడిపించుచున్నారు. కె. కృష్ణనంబుడిగారి విషయమున పనిచేయుచున్నందులకు నంబుద్రి లాయనను కులములోనుండి వెలివేసిరి. ఆయనగూడ వైకంఠాగ్రహగ్రహశ్రమమున భాగము జరిగించుటకు తనస్వగ్రామమునకు (తిరుచూరు వద్దనున్న డోరకంగ్రామము) వెళ్ళగా అచట నంబుద్రి లాయనను వైకంఠాగ్రహశ్రమముపెట్టిన అష్టమూర్తి నంబుద్రిగారినిగూడ వెలివేసిరి. ప్రాయశ్చిత్తము చేసికొనినగాని కులములోనికి రానియమనిరి. వారిద్దరునుగూడ ప్రాయశ్చిత్తమును నిరాకరించిరి. కృష్ణస్వామియ్యరుగారిని వైకంఠాగ్రహశ్రమ కార్యవర్తిగా నియమించిరి.

కాంగ్రెసు వరదలసంఘసభ్యులు సంచారమును పూర్తిచేసి మరల వైకంఠవచ్చిరి.

అగట్టునెల 31 వ తేదీతో అయిదునెలలు ముగిసినవి. సెప్టెంబరు 1 వ తేదీని పెద్దరాజీగారు రేజింటు అధికారమున వహించుటగూడ జరుగునుగాన అనాడు సత్యాగ్రహము జరుగదు.

సత్యాగ్రహనిధికి విరాళములు వచ్చుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

నాగపూరులో మతకలహాలు

ఒకడుచనిపోయెను చాలమందికి

గాయములుతగిలెను

కొంతకాలమునుండి నాగపూరులో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును ఓరోధములు ప్రబలించుచుండెను. 30 వ తేదీ హిందువులు ఊరేగింపుజరుపుచుండగా నిమ్మారావుగారు మహమ్మదీయుల రాళ్ళుసరిరి. అంతట కొట్లాటజరిగినది. 18 మందికి గాయములుతగిలెను. వారిలో 10 నుండి మేయోవైద్యశాలలో నున్నారు. వారిలో నలుగురిపై మరణవాఙ్మూలములను పుచ్చుకొనిరి. వారిలో నొకడు స్వల్పతిలేనిస్థితిలో నున్నాడు. మీరుసాహెబు అనునతడు 31 వ తేదీని వైద్యశాలలోని పోయెను. ఒక హిందుగృహమును ఒక భారతమహమ్మదీయ గృహమును గుంపువాండ్రు సప్తపరచిరి. పీఠలలో అశ్వతులను పోలీసువారు గడ్డుతిరుగుదు అల్లరులుజరుగునడచుచున్నారగాని విడివిడికొట్టాలులు జరుగుచు నేయున్నవి. వైద్యశాలలో నున్న 10 మందిలోను 9 మంది మహమ్మదీయులే. గాయములు తగిలిన 18 మందిలోను 14 గురు మహమ్మదీయులు ఈనెల 15 వ తేదీవరకును దుడ్డకర్రలనుపట్టుకొని పీఠలలో తిరుగునడచుచు జైలుమేజిస్ట్రేటు ప్రకటించెను. 30 వ తేదీని హిందుగృహమును హిందుగృహమున మహమ్మదీయులను 11 గురిని 31 వ తేదీ సాయంకాలము అరెస్టుచేసి జామినామీద విడిచిరి. ఒంటరిగా వెళ్లుచున్న 15 మంది హిందువులను మహమ్మదీయులొట్టరి.

(అ. ప్రె.)

మీర్జాపూరు వీధి బాంబు కేసు

మరణ విచారణ

ఖిద్మతుకాము యజమాని మరణమునుగుర్చి 30 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కార్నూరు మరణవిచారణ జరిగెను. 22 వ తేదీ రాత్రి వేయబడిన బాంబువలన తగిలిన గాయములవలన ప్రకాశ చంద్రవెంకటగారు వైద్యశాలకాల వైద్యశాలలో మృతి నొందిరి. మరణ విచారణ జరిగినపుడు ముద్దాయిలగు వసంతకుమారభొంకీ, శాంతిలాలు చక్రవర్తిగార్లుద్దరినిగూడ కార్నూరులో బ్రతు తీసుకొనివచ్చిరి. ఐదుగురు సాక్షుమిచ్చిరి. “బాంబువలన వణికుగారు మృతి నొందిరి. ఆబాంబు వేయటంలో ముద్దాయిలకిద్దరికిని సలబంధముకలదు” అని జ్యూరులు తీర్పుచెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

స్థానికసంఘముల ఎన్నికలు

తంజావూరు జిల్లాలోని స్థానికసంఘముల సభ్యులస్థానముల కన్నిటికిని కాంగ్రెసుసంఘముల సభ్యులు పోటీచేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1924 సం. సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేదీ సోమవారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	వాతావరణము				
	తాపమానము	వర్షపాతము	తేలికదనము	తేలికదనము	తేలికదనము
కొత్తూరు	81.9	77.0	0.12	16.44	44.96
విశాఖపట్నము	90.6	75.2	0.99	7.19	87.09
కాకినాడ	83.0	76.7	0.02	14.48	89.09
చిత్తూరు	87.8	79.0	...	14.18	41.69
మద్రాసు	88.9	74.6	...	7.15	26.01
బళ్లారి	69.7	78.5	0.02	7.44	20.51
కడప	74.8	77.8	0.02	7.05	81.28
నెల్లూరు	91.5	76.8	0.82	5.97	37.98
మద్రాసు	92.1	78.8	0.85	12.00	50.74
కడపూరు	92.9	78.2	...	4.89	52.94
నీలము	87.6	78.9	0.08	11.60	89.80
కొయంబట్టూరు	86.3	70.4	...	20.78	22.29
తిరుచునాపల్లి	94.4	79.0	...	7.06	85.18
నాగపట్నము	93.7	80.1	...	2.54	54.98
మధుర	95.2	78.8	...	6.86	88.58
పాంబు	90.9	79.4	...	0.88	87.00
తిరువల్లూరి	2.28	28.84
తిరువేంగుడు	88.4	76.9	0.08	57.49	64.51
కొచ్చి	85.7	78.1	0.19	119.18	114.71
కాకినాడ	87.4	78.1	1.05	180.80	117.75
మంగళూరు	85.6	75.2	0.82	119.04	125.49
తెంగుళూరు	78.6	76.5	...	18.99	85.89
మైసూరు	68.8	62.6	0.02	180.04	125.46
కొడవూరు	68.4	67.7	0.02	28.24	62.18

సర్కారులు:—వర్ష పాతము సాధారణముగ నున్నది. విశాఖపట్నములో 0.99" వర్షించెను. గోపాలపురంలో 0.12" వర్షించెను. కాకినాడలో చినుకువర్షపాతము. ఆగ్రేత ఊరకమున ఎక్కువ. కాకినాడలో వగటివేడిమి రిక్త డిగ్రీలు తక్కువ. మదినపట్నములో 3 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్నములో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్టర్:—బళ్లారి, కడపలో చినుకులుపడెను. పేఘములు ఒకమాత్రముగ నున్నవి. తిత్తొవ్వశితి మామూలుగనున్నవి.

కర్నాటకము:—బెల్లూరు సాధారణముగనున్నది. పేఘములు పట్టుగనున్నవి. మద్రాసులో ఆగ్రేతనున్నది. బళ్లారిలో వగటివేడిమియు మద్రాసులో రాత్రివేడిమియు 4 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో 0.35" బెల్లూరులో 0.82" వర్షించెను.

రాజధాని చాలభాగమున వర్షము కురియుచున్నది. యస్. ఆర్. సావూరు.

కాకినాడ, కర్నూరు, మద్రాసు.

కంజిరా, సంగీతము

(మౌ॥ రా॥ శ్రీ హరినాగభూషణంగారు)
చౌదరిగారు)

కంజిరాను గూర్చి శ్రీహరినాగభూషణంగారు వ్రాసి
క విపరీత సిద్ధాంతములకు కొందరు ఖండనములు వ్రాసుగా,
నాగభూషణంగారు ప్రత్యుత్తరములు చెప్పెను, నిట్లు వ్రాసి
యున్నారు.

1 వారి వ్యాసములను ఖండించుటకు దగినవారు సంగీత
పాటకులును, కంజిరావాద్యములనుట.

సరే! సంగీతపాటకులు తమ తమ యభిప్రాయము
లేమో వారే వ్రాసెదరుగాక.

ఇక నాసమాధానము మాత్ర మొక్కటియే, ఏమన,
శ్రీ నాగభూషణంగారు చెప్పిన ప్రత్యుత్తరములందు ఖండన
ములకు తగిన సమాధానములు వ్రాయలేదనియే; ఎట్లన, "కాహ
ళ దుందుభి ఖంజరీ మర్దళ భేరిరవంబులు భోయ కలగ" అను
చో, భోయకలగ అనుదానికి, భోయ, భోయ, అని చెప్పెలు
బ్రద్దలకు మోత అని అర్థము జెప్పియు, మర్దళ అనుదానికి పద
సాహచర్యమునుబట్టి, మర్దల అనునర్థము కాదనియు చెప్పి
తప్పించుకొనజూచిరి. "కలకరవంబు భోయ కలగ" అని, మను
చరిత్రమందును, వాద్యముల భోయకలగ" అని విజయవిలాస
మునందును కలదు. భోయకలగ అనగా ధ్వనించుట
అనియే యర్థముగాని, తలలు బ్రద్దలు చేయుట కాదని విన్న
వించెదను.

మఱియు, "మర్దళ" యనుసంస్కృత శబ్దమునకు మర్దల
యను తెనుగు పదమే సరియైన తద్భవముగ దోచుచుండ కాదను
ట యెట్టిదో తెలియగలదు. ఇట్లే కొన్నింటి యుక్తివాదుల
తోడను, మఱికొన్నింటి నసలుముట్టక విడిచియు, తప్పించు
కొనుటకు విశ్వప్రయత్నము చేసియున్నారు.

అట్టివానిలో మఱియొక ముఖ్యవిషయమును గూర్చి
మాత్రమే విన్నవించి విన్నవించెదను.

24.8.24 తెలుగు స్వరాజ్య ప్రతికయందు పీఠం
కోడ్డుతో ప్రదానములను బెదరించి మఱియు నిట్లు వ్రాసి
యున్నారు.

"చౌదరిగారిని నిరసింపవలెనని కుతూహలముండినచో,
వారు సంవత్సరములకొలది, మార్దంగవికారదులయొద్ద అభ్య
సించి ఖ్యాతి వహించుచున్న మృదంగవాద్యమును గూర్చియే
విమర్శించి యుండెడివాడను."

నేను నేర్చుకొనకయే మర్దల వాయిదగల సమర్థుడను
గాను. అందును, సామాన్యులయొద్ద నేర్చుకొన్నచో నచ్చెడు
విద్యయు, సామాన్యమయినది యగునని, ప్రతిభ గలవారియొద్ద
నే యభ్యసించితినిని, మఱియు గుకాగ్రబుద్ధి గాకపోవుటచేతను
చిన్నతనమునుండి, సంగీత పాటకుల యందు,
భజన సమాజాదుల యందు, మొగగనివాడ నగు
టచేతను, కొంత యధికకాలమే, నేర్చుకొనవలసి వచ్చినది.
అందును, పునికనినంతనే విద్యావంతులైనవారికిగల ప్రావీణ్యము
గలగు నేలేదనియు విన్నవించుకొనుచున్నాను. మఱియు, మర్ద
ల వాయిదములకుగూడ, సంగీత పాటకులయొద్దనే నేరుపనియు
న్నదను తెలివి నాకు కలుగకపోయినది.

"సంయోగో విప్రయోగశ్చ" మొదలుగాగల శ్లోకముల
ననుసరించి వ్యాసముల విమర్శించుపద్ధతి యిదియేనా?

అది మటుండు, నావాద్యమును విమర్శించుటకు, నా శే
యభ్యంతరమునలేదు; విద్యయందాసక్తిగలవారెల్లరు, విమర్శల
నాహ్వనించి, తిన్మూలమున లోపముల సవరించి, విద్యాభివృద్ధి
గాంతురు. నా కట్టియభిలాషయే గలదుగాని, విమర్శలయే
నాకు విముఖత లేదు.

కాని, నాగభూషణంగారు కంజిరాను గురించి కావొ
చిన ప్రశంసము వాద్యవిమర్శ కాదని ఎల్లరు గ్రహింపగలరు.

అది నన్ను నిరసింపుటయేయనియు, నాపైగల కోపము
ను దీర్చుకొనుటయేయనియు, నేనిశ్చయించుకొంటిని. కంజిరా
వాద్యమును నేనుకరించుట దురనుకరణమునుటకు, వారుదూ
రించిన కొన్ని కారణముల యర్థమువలన నయ్యది తేటపడుటలే
దా? భిక్షకులవాయింతురు. శిష్యులయొద్ద నాయింతురు, అను
పదములు కంజిరాయొక్క పూర్వస్థితిని చూపునా? మహా
ముండి పిళ్ళిగారికంటె ముందు కంజిరావాద్యగాండు లేరని
చి లేమినిదర్శనము? జూపిరికి కంజిరాచరిత్రమును మీర సాంత
ముగ చర్చించి వ్రాసినారా?

ఒక దొకపని కేయుచున్నపుడు, అది, తప్పదబుద్ధిగల
వారు చేసెదవని, చందాలపు పని, అనుచు, చూపింపవలసిం
చిన, ఆ పని చేయుచున్నవాని నన్నట్లు గాదా?

11

(శ్రీ హరినాగభూషణంగారు)

ఈకంజిరావాద్యమును గూర్చి నాయభిప్రాయముల
చెలియుచున్న అందుకు సంబంధగ్రంథంబుగ మఱికొన్ని యంశ;
ములగూర్చి 19.7.24 తేదీ గల ప్రిస్తావనప్రతికయందు నే నొక
వ్యాసమును బ్రచురించితి. అందుపైని కొందరు ఖండనములు
వ్రాయగ 16.8.24 తేదీ గల ఆంధ్రప్రతికయందు నామొదటి
వ్యాసమునకు సమంజసముగ నొక వ్యాఖ్యానము వ్రాసి
ప్రకటిం చితి. ఈ వ్యాఖ్యాన ముచూడక
మున్నే శ్రీపారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారును, 'గానాభిలాషి'
అను మరియొకరును దెజవాడలోని "స్వరాజ్యప్రతిక" యందు
దూమాభూషణగారిరస్కారవంతులగు ఖండనములు వ్రాసి
17.8.24 తేదీ గల సంచికయందు ప్రచురించిరి. ఇందుకు నాస
మాధానము దగినంతవరకు వ్రాసి పంపియుంటిని. ఈసమాధాన
ములోని కొంతభాగము గడచిన "స్వరాజ్యప్రతిక" సంచికలో
బహుల్యైనది. మిగిలినది రాబోవుసంచికలో ప్రచురింపబడును.

ఇది టుట్టులుండ శ్రీరామకృష్ణయ్యగారు 25.8.24
తేదీ గల ఆంధ్రప్రతికలో నారెండవవ్యాసమునకు ఖండనము
వ్రాసి ప్రకటించిరి. ఈ వ్యాసమునకు అప్రస్తుతప్రశంస, నిం
దాగర్వోక్తులు, అప్రభంకవాదము, మిథ్యాకల్పనము, మున్నగు
నసంభావ్యప్రలాపంబులకు అవధి లేకున్నయది. "అ! అనిన
అపరాధము, నారాయణ అనిన బూతుమాట!" అను నట్లు
మాటమాటకు కంకలుచేసి ధ్వన్యర్థములు దీసి గ్రంథము పెంచి
రి. నే నాత్మస్తుతి, పరనింద, గావించింటి నని న న్నాజ్ఞే
పించి "బోదటికి బుద్ధిచెప్పి ఆ తర రంకు పోయినది" అనుసామె
తికు తార్కాణంబునరీతి వారి వ్యాసమును విస్తరించిరి. ఇట్టి
వ్యాసంబునకు సమాధాన మీ కెల్లదని నాయంతిస్సాక్షి కాసిం
చుచున్నయది. న్యాయసమయంబుల మీరక నావ్యాసంబులపై
విమర్శనము గావించు సుమనోవతంసులకు నాకు కాలిన
యటలు ఉత్తరంబిదోపుదుగాని వేరొకవిధములగు పైనబేర్కొ
న్నవ్రాతలకు నేను సమాధానమియ్య నెంచవని పెద్దలు గ్రహిం
తురు గాక.

ఇంతవరకు నావ్యాసములపై ఖండనముల వ్రాసిన నలు
పురుగు ఒక సమాజమువారే యని వారి వ్రాతలవల్లనే ధ్రువ
పడుచున్నయది. ఈవాక్యములోని యర్థమును విశేషించి
వ్యక్తపరచుకొనుటకు నాకాధారములు పెక్కులున్నయవి. కాని
అట్టివాని నేను బేర్కొనుట అప్రస్తుతమనియు అట్టి అప్రస్తుత
సంభాషణచే నేతేయు నాజ్ఞేపణకు నేనే పాత్రుడనగుదు నని
యు నెంచి యూరకుంటి.

మఱియొకమాట! అసహనము, అనూయ, ఆత్మస్తుతి,
పరనింద, అనునవి సర్వమానవులకు జన్మజుంబులగు చిత్తవృ
త్తులే. అట్టివిలేనివాడు శ్రీరామచంద్రునివంటి పరమపురుషుడని
చెప్పదగు. శ్రీరామచంద్రుడు గూడ సమయోచితంబుగ ఆత్మ
స్తుతి, పరనింద, గావించినట్లు శ్రీమద్రామానుజంబున ప్రమా
ణంబులు గలవు. అయితే తనకంటె నెక్కుడు సామర్థ్యాతి
శయము మరియొకనియందు సమానధర్మంబులగు విద్యాదివిషయ
ముల తాను గాంచినచో నట్టి విశేషవంతుని గూర్చి అనూయ
పడుటయు నిందించుటయు గలుగవచ్చును.

శ్లో. సద్భక్తం చేష్టతే స్వస్వాతి, ప్రకృతే గ్జానవాససి.

అను భగవద్వాక్యము ననుసరించి యట్టిప్రకృతిప్రాప్తంబులగు
అసహనాది చిత్తవృత్తులు "సర్వత్రైవిషి ఆధ్యాత్మికాస్త్రే"
కృతార్థలక్షణాని యని తాన్వేషసాధనాన్యపదిశ్శ్లో లే? (భగ
వద్గీతా ఆధ్యా ౨ శ్లో ౫౮ క్రింద శంకరభాష్యము చూడుడు.)
అను శ్రీశంకరజగద్గురుని కాసనమును బట్టి వృథామగునధ్యాత్మ
ప్రవృత్తివల్ల గాని తుదముట్ట జాలవని యెరుగవగును. అట్టిఆధ్యా
త్మప్రవృత్తికై లేకమైన యత్నంబు సలుపని నాబోటివానికి
అనూయదంభాద్యహంకారము రూపుమాసినదని యెటుల
చెప్పవగను?

కాని నే నెవనిగూర్చి అట్టిఅనూయాదుల కెంది నింద సలు
పవలెనని శ్రీరామకృష్ణయ్యగారభిప్రాయపడినో అట్టివారికి
నాకును దేనియందును సామ్యధర్మము లేకుండుటచే అట్టిదుమ్మి
వృత్తికి అవకాశము లేదని విన్నవించుచున్నాడను.

ఇక ముందు శ్రీరామకృష్ణయ్యగారివ్యాసంబుల బోలు
నిందాగర్హితంబులును, మిథ్యావాదవంభితంబులును, అనూ
యాగ్రస్తంబులును, అగు వ్యాసంబులకు సమాధాన మియ్యనొల్ల
నని తెలిసికొన బెద్దల వేడువాడ.

శ్రీరామకృష్ణయ్యగారును వారియనుచరు లగు "గానాభిలాషి"
గారును నేను నావ్యాసములలో నూచించియున్న 'ఆత్మోపాస
నము, కాస్త్రజన్యజ్ఞానము, గురూపదేశము, స్వానుభవము
మున్నగువాక్యంబుల విమర్శింప నెంచి యేమేమో వ్రాసిరి.
కాని వారి కీమాట లరమైంట్లు దోచుటలేదు. వారు కొలది
యో గొప్పయో నావలెనే గాన మభ్యసించి యుండవోవుదు
రుగాని ఆగానము ఉపదేశములలో నొకటియగుటచే నట్టి
యుపదేశమును సమగ్రంబుగ దెలిసికొనవలెనన్న వలయు నితర
పరికరంబు లెవ్వయో తెలిసికొనుటకు దగినయత్న మని
శ్రీరామకృష్ణయ్యగారును వారికి భాషా భావంబుల విషయ
మై యితరు లెవరైన సాయమొనర్చుచో నట్టివారును గూడ
తేసియున్నవారు కారని వారి వ్రాతలంబట్టి తెలిసికోదగి
యున్నది. నాభావంబుల దెలిసికొనుటకు దగిన యాధారంబుల
గాన్నిటి నిందు సాంధుపరుచెద గమనింపుడు!

1. "కాస్త్రాచార్యోపదేశ శమదమాది సంస్కృతం వనః
ఆత్మవర్జనేకరణమ్."

(భగ 2 ఆధ్యా 21 శ్లోకముక్రింద భాష్యము చూడుడు)

2. "స్మృతివిధముః కాస్త్రాచార్యోపదేశాత్ ఆహిత
సంస్కార జనితాయాః స్మృతేః స్వాత్ విధముః" (భగ
ఆధ్యా 2 శ్లో 68 క్రింద చూడుడు.)

3. "ఉపనిషదితి విద్యోచ్చతే తత్సేవివాం గర్భజన్య
జరానికాతనాత్ తదవసానాద్వా బ్రహ్మోపాసోప నిగమ యి
త్యత్యత్ ఉపనిషజ్ఞాం అస్మాం పరం శ్రేయః ఇతి" (శ్మైవ
ల్లి భాష్యపీఠికయందు చివరవాక్యములు చూడుడు)

4. "ఉపాసనం యథాకాస్త్రంతుల్యప్రత్యయసంతతి,
అనంతీర్ణాచ అన్యప్రత్యయైః కాస్త్రోక్తాలంబనవిషయా చ"
(శ్మైవల్లి తృతీయానువాక్యముక్రింద భాష్యము చిరురస
చూడుడు)

5. "సత్యం వద ధర్మంచర" (అని ప్రారంభించు శిషా
వల్లిలోని ఏకాదశానువాకమును దానిక్రింది భాష్యమును
చూడుడు.)

6. "అవిషయతయా ఏవ విషయానుపరక్తచిత్ స్ఫు
రణం బ్రహ్మసంభవ" (అనందగిరి) ఇత్యోదివాజ్యయముమీద
నావ్యాసాంతర్గతభావంబు లాధారపడియున్నవి. కాని వాని
నన్నిటిం జదివి ఆత్మోపాసనము మున్నగు నా యాశ్రమముల
యథారూపముల దిలకింప ప్రాజ్ఞుల వేడువాడను.

"యాన్యవద్యాని కర్మాణి తాని త్యయోపాస్యాని నో
ఇతరాణి యాన్యస్యాకగం సుచరితాని తానిత్య యోపాస్యాని
నో ఇతరాణి" అని వేదము చెప్పుచున్నందున ఒకరాదినను బదు
గురాదినను; మాటలలోని యథార్థము గ్రహింపవలెనగాని అన్య
థాప్రవర్తనము ప్రాజ్ఞులు గ్రహించునది కాదు. "కలౌసంఘే
శక్తిః" "పదుగురాడుమాట పాటియై ధరజెల్లు" మున్నగువాక్య
ములు కలియొక్క మిథ్యాప్రవృత్తిని నూచించుచుగాని యథా
ర్థజ్ఞాన ము ను నూచిం చుట లేదని విన్నవించుచున్నాను.
రామకృష్ణయ్యగారివ్యాసములలో గల యితరాంశముల విషయ
మై సమాధాన మియ్యదగునంతవరకు "స్వరాజ్యప్రతికలో"
నిచ్చియుంటిని గాన నద్దాని చూచుకోవనని చెప్పువాడను.

ఇంతవరకు జరిగిన యీవాదప్రతివాదములయొక్క ఫలిత
మేమని విచారించువారికి నిదియే గోచరించును. ఎవరైన
యథార్థముబల్కినచో స్వార్థపరులగువారు ఆయథార్థంబునకు
మిథ్యాార్థప్రతిపాదనంబు గావించయత్నింతురు. ఇదియే ఫలమని
చెప్పుచు నీవ్యాసమే కంజిరావిషయమై నా కడపటివ్యాస.
మని విన్నవించుకొనుచు ఇకముం దెబ రెట్టివ్రాతలువ్రాసి సమా
ధానముగోరినను జవాబువ్రాసి కాలహరణము గావించుకొననేర
నని నిర్ణయించుచు నింతటితో విరమించువాడను. ఎవరైన నట్టి
వ్రాతలువ్రాసి ప్రకటించుచో నయ్యది సద్భాగ్యాములలో అస
ద్భాగ్యాములలోచదువులే నిర్ణయించుకొందురుగాక. "ఉచ్యమా
నోపిప" వం నోత్తరం ప్రతిపద్యతే" అను శ్రీమద్రామానుజము
లోని వాక్యమును బ్రమాణంబుగొని నిందాగర్హితులకు నేను
సమాధాన మియ్యజాలననియు పెద్దలు గ్రహింతురుగాక.

(ఈచర్చ ఇంతటితో ముగింపబడును. ఆం. ప. ౩౦.)

దంతశూల హరి

కల సీసా 1-౩ 0.8-0. వి. సి. సహ 0-14-0

దంతశూలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, మల్లిన
కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల పోట
చూచి మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి కంటనే పోవును.
అమ్మతాంబూలం డిపో మదరాసు - బొంబాయి

వృత్తాంతలేఖలు

గుంటూరు

(ఒకవిలేఖరి)

గుంటూరుజిల్లా రిజిస్ట్రార్ గారి నుండిన సిరివెల్లి శ్రీనివాస రావు పంతులుగారు ఈనెల 9 తేదీతో ఉపకారవేతనము నందుచుండిరి. వీరు 30 సం॥లు పైగా నాకరీ చేసియుండిరి. వీరిగౌరవాల్లకు 10 తేదీన ఒకసభ జరుపబడినది. రిజిస్ట్రార్ జరిగి గ్రూపుఫోటో ఎత్తబడినది. సభలో కొన్ని పద్యములు రావుజీగారికి సమర్పింపబడినవి.

అధికారాంతమున జూడవలయునాయయ్య సౌభాగ్యము అనునట్లు తెనాలి సబురిజిస్ట్రార్ భవనగిరి కోదండరాజుగారిచే రావుజీగారినిగూర్చి వ్రాయబడిన పద్యములనుండి ఈ క్రింది పద్యములను ప్రకటింపమన్నాము.

- గీ॥ నవరత్నవికాసి, యుద్ధోగ్గభార మిచ్చుదు
వదలలేదయ్య! మానుషాత్మవృక్షములను!
మాకృతజ్ఞత యిడుపద్యమాలఁ గొనఁగ
నలయు దయతోడ నోశ్రీనివాసరాయ!
- గీ॥ ఇంతదనుక రిజిస్ట్రార్ రెండతేలి
వచ్చినారు నాఁల మెచ్చినాము!
కాని, మిమఁ గాంచి సద్భక్తిఁ గాంచినాము!
ధర్మసత్కృతపాదరణపదకులకలిమి!
- గీ॥ సాంఘికాచారగరిమ సెసంగినావు!
లలితశ్రీకృష్ణభక్తిఁ జెలంగినావు;
దివ్యధర్మాత్మలీల సాధించినావు!
ఇహపరమ్యుల మిందునీ కెము సాటి?
- గీ॥ దరికివచ్చిన ననాదర మింతయును లేదు;
దరికిరాకున్న బంధము లేదు;
పలుకలేకున్న సంకల లేదు, కష్టముల్
నునవిచేయఁగఁ గాటుమాట లేదు;
మురుపుగా భాషింప మొగిచెడిమియు లేదు;
మొగటుగాఁ బల్క నివ్వరము లేదు;
పొరపాటులకు ముండి, పొట్టఁగొట్టుటలేదు;
పట్టి పల్లెగన సంబరము లేదు;
- గీ॥ కొలదిగొప్పలు హెచ్చుతగ్గులను తేక
సమత నిర్మలధర్మధర్మమును నిలిపి
సానుభూతి మమ్యెల్లర సాకినావు!
శ్రీనివాసవిభుప్రభ! శ్రీనివాస!

బలిబిడేట (బాబ్బిలితాలూకా)

(ఒకవిలేఖరి)

ఆగష్టు 28:— మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహంగారు పార్వతీపురం నుండియు, పురిపంథా అప్పలస్వామిగారు సాలూరు నుండియు, ఈతాలూకా ప్రచారకులగు చేబియ్యం అరుణాచలంగారను కలసి యీతాలూకాలో ప్రచారముచేయుచు, సంవత్సరమున గ్రామములలో శ్రీమహాత్మాగాంధీ పానపూజానిధికి హుండివసూల్లుచేయుచు, సభ్యులనుచేర్చుచు, 25 తేదీకి యీగ్రామమునవచ్చినారు. ఈగ్రామమున నిన్నున యింటింటికిపోయి పూజానిధి నమూనావరచిరి. ఇంకను విమాలుచేయుచున్నారు. నిన్నటిదినం 17 గురు కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చి యిచ్చట నొకసంఘమును స్థాపించినారు. నిన్న సాయంకాలమే మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహంగారి యాజమాన్యముక్రింద యీసంఘమువారు సమావేశమై మ॥ రా॥ శ్రీ॥ అంగజాల నెంకటజగన్నాథస్వామిగారు అధ్యక్షులుగను, మద్దంసెట్టి జగన్నాథంగారిని కార్యదర్శిగను, అంగజాల లక్ష్మయ్య తోట వెంకటరెడ్డిగార్లను సహాయకార్యదర్శిలుగను యెన్నుకొనిరి. మరియు అహమ్మదాబాదు తీర్థానము ననుసరించి సంఘములో నొకరైనను నూలుసంపదనము మొదలైన ముఖ్యతీర్థానములు కొన్ని చేసికొనిరి. ఈగ్రామమున పెక్కురు పూర్వీక బద్ధులనే ధరింతురు. చాలమంది నూలుసంపదనము, హిందీసభ్యసించుటయు చేర్తురు. ఇచ్చట బద్ధసంఘమునొకదాని స్థాపింప ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రైవేటుచావులు మువ్వరను యిచ్చటినుండిమరికొన్ని గ్రామములైట్ల ప్రచారముచేసి యింకొకతాలూకాకు పోవువరకు తెలియుచున్నది.

ఈగ్రామమున హిందీభాషాభిలాషులు పెక్కుండ్రుగలరు. రు 15-0-0 ను మించనియొక యుపాధ్యాయుడు కావలెననుచున్నారు. అట్లుపాధ్యాయులగు రాగోదవారు కాంగ్రెసు కార్యదర్శిపేర వ్రాసి వివరముల తెలిసికొనవలెను.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసభ

ఈనెల 14 తేదీన ముద్దనూరునందు జరుగును ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభ సెప్టెంబరు 14 వ తేది మధ్యాహ్నము రెండు గంటలకు కడపజిల్లా ముద్దనూరునందు కాంగ్రెసు కార్యస్థానమున జరుగును. కార్యక్రమ మిదివరకే సభ్యుల దరకును సంబంధించి. సభ్యులందరును విచ్చేయ బ్రాచితులు.

అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు,

కార్యదర్శి, ఆంధ్రరాష్ట్రజాతీయోపసంఘము, బెజవాడ

దివిలి (వెద్దాపురంతాలూకా)

రక్తాక్షి శానాబహుళ ౧౦ ఆదివారంకోజాన సాయంకాలము 8 1/2 గంటలవేళ వెద్దాపురంతాలూకా దివిలిగారు నకు పదిసంవత్సరముల ఈమెగల ఒక బాలుడునచ్చెను. ఆతని యొక్కరెండు అరపాదములలోనుకొంఱుచ్చక ములుకనుపించినవి. ఆబాలుడు రామాయణ భారత భాగవతము మొదలగు గొప్ప గ్రంథములలో ఏభాగముచదివి అర్థము చెప్పమన్నను ఏమియును జంకులేక అర్థతాత్పర్యములు చెప్పచుండెను. ఎవరైనను ఒకప్రశ్న కలమకొనిక ఆతలమకొన్న ప్రశ్నకు వెంటనే సమాధానము చెప్పచుండెను. కో. వెంకటేశ్వర్లు.

ప్రతాపరుద్రుని స్మారకచిహ్నము

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాయందు శేషాద్రిరమణకులచే నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశమును కీర్తికక్రింద వ్రాయబడిన విషయమునుజూచి యుంటిమి. కాని మాగ్రామమున ప్రతాపరుద్ర మహారాజుగారి స్మారకముగా స్థాపింపబడిన ప్రతాపరుద్ర మహారాజునిల యువుసంగతి వారికి తెలియమిచే వారు ప్రతాపరుద్రుని స్మారకముగా కేదీయును స్థాపించియుండలేదని వ్రాసియుండిరి. మా గ్రామమున నీభాషానిలయము స్థాపింపబడిన సంగతి నీలగిరి పత్రికాయందు కలెడించియుంటిమి. ఈభాషానిలయము రక్తాక్షిసంవత్సర ప్రతిపత్తి దినమున మ-రా-రా-శ్రీ మోతుకూరి అవ్యుతరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద స్థాపింపబడినది. దాదాపు మాడుమానులలోనే విరువందలగ్రంథములు గలదై మానమునకు రమారమి ౨౫ రూపాయల చందా ఆదాయముగలదై గ్రామముల యభిమానముచే దినదిన ప్రవర్ధమాన మగుచున్నది. ఈనిలయమున ప్రతికుక్రవారము సభలుజరుపబడుచు విద్యార్థులు పెద్దలను విద్యావిషయక నైతిక సాంఘికోపన్యాసముల నిచ్చుచున్నారు. తగినంత శ్రద్ధతోడనే కార్యక్రమము జరుపబడుచున్నది. ఈచిహ్న గ్రామమునగూడా ప్రతిదినమునను నిలయమునకు ౨౫ గురు సభ్యులనువచ్చుచు పత్రికలు పుస్తకములును చూచుచున్నారు.

శివరాజయ్య,
కార్యదర్శి.

రామచంద్రపురం

(ఒకవిలేఖరి)

గోదానదివరదలు

ఆగష్టు, 30:— గోదానదిజిల్లా కలెక్టరుగారి వద్దనుండి మొన్నటి సాయంకాలము 5 గంటలకు మరణాశ్శిలుదారుగారికి గోదానదివరదయందు రాబోవు కొద్దిరోజులలో గొప్పనదలు రావచ్చునని యొకతంతివార్త వచ్చినది. 'అందుమీద తనాశ్శిలు దారుగారు వెంటనే బిక్కువోలు, ఆలమూరు డిప్యూటీ తహశీలుదార్లకును, రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్లకును, తాలూకాలోని ఆన్ని గ్రామముల విలేజిఆఫీసర్లకును ఈవార్తను తమతమ గ్రామములలో వెంటనే దండోరామూలముర ప్రజలకు తెలియబరచవలసినదని సర్క్యులరు పంపించిరి. నదికిసమీపమున దుండు విలేజిఆఫీసర్లు ప్రతిదినమును నదిలోనివరద హెచ్చుచున్నది, తేకతగ్గుచున్నది మొదలగు సంగతులను తహశీలుదారువారికి తెలియబరచుచుండవలెననిగూడ సర్క్యులరునందు నూచింపబడినది.

బదిలీలు

మాతహాళిదారు డి. వి. రమణయ్యపంతులు గారిని కాకినాడతాలూకాకు బదలాయించిరి. వారిస్థానే ప్రస్తుతం వెద్దాపురం తాలూకా తహశీలుదారుగా నున్న రెడ్డం శ్రీ రామారావు నాయుడుగారిని ఇచ్చటకు బదలాయించిరి.

నెల్లూరుజిల్లా సంఘము

నెల్లూరుజిల్లా కల్లువేలములు

ఈ సంవత్సరం జరిగిన కల్లువేలములలో సుమారు 70 పెద్ద అంగళ్లు పాటదారులచే నిలిచిపోయినవి. తిరుగా వేలములు పెట్టిరిగాని అంతగా లాభించలేదు. ఈనెల ఆఖరువారములో కావల్ తాలూకాపాటలు జరిగినవి. ఇంతకుముందు నిలిచిపోయిన 16 అంగళ్లలో 7 మాత్రము చాల తక్కువమొత్తము నకు పాడబడినవి. కడమ 9 అంగళ్లకు పాటదారు రాలేదు. గూడూరులో మొన్నజరిగిన రిసేల్మనంగు లోగడ నిలిచియుండిన 20 అంగళ్లకు ఒక్కరైనను పాటపెట్టలేదు. కావలి తాలూకా అంగళ్లకు సెప్టెంబరునెల 5 వ తారీఖున మరల వేలము జరుగును. సుప్రసిద్ధదేశారాధకు లగు దేశరెడ్డి శేషురెడ్డిగారు గూడూరునందును, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారు కావలియందును బహిష్కారప్రయత్నము సలిపిరి. కోవూరు నెల్లూరు తాలూకాలలో అంగడలన్నియు పాడబడినను రైతులు చెట్ల నిమ్మట కొప్పుకొనలేదు. మండలీయులు ఈ సందర్భమును గమనించి కాంగ్రెసువారు చేయు ప్రయత్నములకు సహాయ పడవలెనని ప్రార్థించుచున్నారు.

నెల్లూరు మ్యూనిసిపాలిటీ; కాంగ్రెసు

ఈ సంవత్సరం నెల్లూరు మ్యూనిసిపాలిటీలో 6 స్థానములు ఖాళీలగుచున్నవి. దీనికి తగిన కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను కాంగ్రెసు సంఘముచే నియమింపబడిన "స్థానిక స్వపరిపాలనోప సంఘము" వారు నియమించియున్నారు. నామినేషనులు ఈ నెల 6 లేక 10 తారీఖులలోపల జరుగునట్లు తెలియుచున్నది. ఎన్నికలు సెప్టెంబరు నెలాఖరులోపల పూర్తియగును. ప్రతినిధులపేర్లు సెప్టెంబరునెల 1, 2 తారీఖులలో ప్రకటింపబడునుగాన నెల్లూరు పురవాసులు తగినశ్రద్ధను వహించి కాంగ్రెసు సభ్యులకు వోటుల నిచ్చెదరని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ సందర్భమున దేశభక్తులగు శ్రీయుత కొమాండ్వారు పార్ల సారథి అయ్యంగారును, శ్రీయుతులు కె. వి. రాఘవాచార్యులువారును గట్టి ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. దేశారాధకులు చాలమంది ప్రతియింటికి వెళ్లి వోట్లతో మాట్లాడి కరపత్రములు పంచుచున్నారు. ప్రస్తుతము మ్యూనిసిపల్ కాంసిలులోనుండుసభ్యులు కొందరు కాంగ్రెసువారు నియమించు మరతుల కొప్పుకొని పనిచేయుదులమకొన్నారు గాన వీరును ఈ సంవత్సర మొన్న కొబడువారును కలిసి అధికసంఖ్యాకులై కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును జయప్రదముగ కొనసాగింపగలరని నమ్మకము గలదు.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య,

నెల్లూరుజిల్లాసంఘ కార్యదర్శి.

పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా జాతీయోపసంఘము

సెప్టెంబరు నెల ౧౦ వ తేదీ బుధవారం మధ్యాహ్నము ౧ గంటకు జిల్లా జాతీయ సామాన్యసమావేశము నెల్లూరు ఫిర్కా గొడవర గ్రామమునందలి జాతీయపాఠశాల యందు జరుగును గనుక సభ్యులెల్లరు దయచేయ బ్రాధితులు. చర్చనీ యంతమును ముందు ప్రయంపింపబడును.

సభకేతెంచు సభ్యులు బెజవాడ ఎడ్వర్డులెనుపాలు నుండి ఉదయము ౬ గంటలకు బయలుదేరు సర్వీసు మోటారులో గాని బెజవాడ గవర్నరుపేట అరండ్ల సుత్రము చెంతనుండి ఉదయము ౬ గంటలకు బయలుదేరు సర్వీసు జట్కూబండ్లలో గాని, క్రిందటిరోజు మధ్యాహ్నము బెజవాడ రేవులో బయలుదేరు టపా పడవవిదగాని బయలుదేరి కంకిపాడు చేరినచో అచ్చట గొడవర గ్రామ స్వచ్ఛందసేవకుండి గొడవరనకు తిరిగిని యేగదరు.

పిల్కల్లి జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యాలయము గం.ల.గూ.డెం. కో. వెంకటకృష్ణారావు, అధ్యక్షుడు.

పగుళ్లకు లైలము

జూలై 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0 1 దబ్బీ మొదలు 6 దబ్బీల వరకు పోక్తేజి 0-5-0 మాత్రమే. ఆరికాళ్లు, అరిచేటలు, చర్మము కారకవలన, శీతగాలి వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జిలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ లైలమును రాచిన పగుళ్లమని జిలపోయి మంచిచర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్లకు ఈ లైలము అత్యంతోపయోగకరము. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జూ బు లు

శ్రీకృత్యాశ క్రియోడయ రాంధ్రపావతు

రెండవయేడాది పండుగ

తాడిపర్తిపురమున జరుప నిశ్చయించుట

ఆంధ్రభావయందలి రసోదయితములగు గ్రంథములను జదివించి- పరీక్షలఁగొనించి- యుండు తీర్థలగువారికిఁ బాఠశాల పరీక్షలను నొసఁగి- యాంగ్లభాష నభ్యసించెడు మనతెనుగు విద్యార్థులకును 2 డిగ్రీయపు మానుకొని యన్యత్రులలోఁ బ్రవేశించియుండు యువకులకును ఆంధ్రభాషయందలి యుద్భృతములలోని జాతీయాదర్శములను బ్రకటించి ప్రజల మనసున వానిని నాటకీయములు, ఈ పరివర్తయొక్క ముఖ్యోద్దేశములలోనివి. ఇందులకై పూర్వసాంప్రదాయము ననుసరించి భారతభాగవతాది పురాణేతిహాసములను విద్యార్థులేకాక, అర్థవంతులగు పెద్దవారు సహితము ఎక్కువగఁ జదువునట్లు పురికొల్పుట పరివర్తవారి సంకల్పము. కొన్ని యేండ్లకు ముందువఱకు నాయావిడల నూరివారందఱును జేరి, పేట పురాణములను జదివించి విడుట యొక యాచారముగ నుండెను. ఈ యాచారములను స్వయముగఁ జదివివ్రాయునేర్పు లేనివారికి సహితము వివేకము పొసఁగదుండెను. ఈ సంప్రదాయ మీమండలమున నానాటికిఁ జీఱించుచుండుట చాల విపాదకరముగ సంభవించి, ఈలోపమును సవరించి మన సనాతనాచారమును నెలకొల్పుటకయియే, ఈ పరివర్తవారు ఉద్భృతములను జదువుటయందు ఏఁజేట నొక సవరణపరీక్షజరిపి, యట్లు చదువుటయందు తీర్ణులైనవారికి సన్మానముల నొసఁగి, పుస్తకపతనపథిని మరల నెలకొల్పఁజలచి యున్నారు. ఈ యుద్దేశములపై నీ పరివర్తయొక్క రెండవయేడాది పండుగ అనంతపురమండలమున వన్నెకెక్కిన పట్టణములలో నొక్కటియగు తాడిపర్తియందు రాంగల యాశ్వయుజ శుక్లపక్షమున (చాలమట్టునకు అక్టోబరు 4, 5, తేదీలలో) జరుపునట్లు పెద్దలు నిశ్చయించి యున్నారు. భాషాభిమానులెల్లరు నిందులకు సర్వవిధములఁ దోడ్పడఁగ విజయవంతముగ జరిపింప, బ్రార్థితులు.

టి. శివశంకరము,

పెనుగొండ.

* * * *

తాడిపర్తిపురమున జరుగును

ఈపరివర్తయొక్క ద్వితీయవార్షికసభాంతి తాడిపర్తిపట్టణమున ౧౯౨౪ సం॥ రము అక్టోబరునెల ౪, ౫, తేదీలలో జరుపునట్లు పెద్దలు నిశ్చయించియున్నారు. ఆసమయమున నడచుకొన్నక్రమమునఁ గ్రిందివిషయములు ప్రధానములు.

౧. పాఠశాల పరీక్షలు:—కడచిన మార్చి నెలలో జరిగిన పరీక్షలో గృత్యాలైన బాలకులకు బతకములు గ్రంథములు మున్నగు బహుమతుల నొసఁగట.

౨. ఉద్భృతముల జదువుటయందు సవరణపరీక్ష:—భాగవతభారతాదుర్భద్రగ్రంథముల రాగయుక్తముగఁ జదువనేర్పినవారెవరైనను ఈసమయమునఁ బాల్గొనవచ్చును. వైషమ్యచేత సందర్భమున భారతగ్రంథపతనము ముఖ్యము. ఇందులకై మూలములను పేర్కొనఁబడువారు అర్హులైన సత్కర్మింపఁబడుదురు. ఇందుఁ బాల్గొనఁగోరువారు సెప్టెంబరునెల ౨౫ వ తేదీలోపల పెనుగొండలోని ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ॥ టి. శివశంకరముగారికి ధరఖాస్తు పంపుకొనవలెను.

౩. అంటరానినిగూర్చివాదప్రతివాదములు:—ఇందుఁ బాల్గొనువారు తమవాదములు సమర్థించుటకు ప్రతిస్పృతులను బురాణేతిహాసములను శోధించి, ఆధారములఁ జూపవలెను. ఈ చర్చయందుఁ బాల్గొనఁగోరువారు సహితము సెప్టెంబరు ౧౫ వ తేదీలోపల శ్రీశివశంకరముగారికి వ్రాసి తెలుపవలెను.

౪. దసరాపండుగనుగూర్చిన వ్యాసము:—ఈ పండుగ విధానమునుగూర్చియు భారతవర్షమున నీపండుగ నాచరించుట యందుఁగల పరమార్థమును గుఱించియు నొకసోదరుఁడు తనచెల్లెలికి వ్రాసినట్లుగ నొకజాబు వ్రాయుట. ఇట్టిజాబులు సెప్టెంబరు నెల ౩౦ వ తేదీలోపల ముందుగఁ జేరునట్లు ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ॥ శివశంకరముగారికిఁ బంపవలయును. ఇట్టివానిలో శ్రేష్ఠమైనదానికి మంచిబహుమతి యొసఁగఁబడును.

౫. వక్రత్వపరీక్షలు:—ఈ విషయమై ముందు వ్రాయఁబడును.

నీరివి-ఆంజనేయులు,

ధర్మనరము, పరివర్తాధ్యక్షు.

మానవమానసతత్వశాస్త్ర సంఘముయొక్క

ప్రారంభోత్సవము - గుంటూరు

వైద్యరత్న వి. పి. రాజు మానవమానసతత్వశాస్త్రగారిచే స్థాపితము.

1924 వ సంవత్సరం ఆగస్టు 24 వ తేదీ పగలు 12 ఘంటకు యిక్ష్వాకుట్నాటను ప్రస్తుతిము వైద్యరత్నగారి రెండవ అంతస్తుమేడలో స్థాపించి ఆరోజు 8-30 మొదలు 6-30 వరకు మాపురపాలక సంఘాధ్యక్షుడుగు ము॥ రా॥ రా॥ శ్రీ నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీనరసింహరావు పంతులుగారు యమ్. ఎ; యల్. యల్; డి; బాల్ ఆల్-లావారి అధ్యక్షతక్రింద ఒక గొప్ప మహాసభ జరుపబడినది. పురజనప్రముఖులలో విశేషించి విద్యావివేకసంపన్నులు చాలమంది సభ నలంకరించి యుండిరి.

ప్రప్రథమమాన ఆగ్యతలు, మానవమానసతత్వశాస్త్ర సంఘమును స్థాపించిన వైద్యరత్నగారి యథార్థపరిస్థితులను గురించియు, వారిమానసవిజ్ఞానమును గురించియు, లోకములో, మానస, విజ్ఞానసంపన్నులయొక్క మానసశక్తిచే, జయింపరాని కార్య మొదైన కలదా యను మహావిషయములో అనేక దృష్టాంతరూపకముగా ప్రసంగింపుచు మన ఆంధ్రదేశములో నిట్టి మానవమానసవిజ్ఞానము ప్రతివానివ్యావయముందు అభివృద్ధి ముగుటకు వైద్యరత్నగారి యథార్థముగ దేశసేవకా పరిస్థితులను గమనించిన, మిక్కిలి వింత గొల్పుచున్నదనియు, నావలెనే ప్రతివాడును వీరి యథార్థస్థితి గమనించిన నట్లుగ ముందుట అతిశయోక్తి కాదనియు నిట్టిమహాసంఘములో మనమందరము సభ్యులగుగా జేరి తగిన మానసవిజ్ఞానమునకై, పాటుబడుటచే, మనదేశములో మనము మానవజాతిమతవైషమ్యములకు బాల్పడక ప్రపంచసంబంధ మైన మనజీవయాత్రలో, జయప్రదముగా, కాలము గడుపుచు, తుదకు యథార్థమును గ్రహించి, బ్రహ్మ్యాకృతసంపదను, పొందుటకు నిరాటంకమైన చక్కని పరిత్రేకగల ములువైన మార్గమున, మొదలగు సంగతులలో గంభీరోపన్యాస మొనంగిరి.

అంత వైద్యరత్నగారు, తాను స్థాపించిన యిక్ష్వాకుట్నాటలో, కాస్తాగ్రహణమైన మానవ మానస విజ్ఞానపరిస్థితులగు 1. మానవ ఈశ్వరసాంప్రదాయక సంబంధ బాంధవ్యములను గురించి, 2. మానసశక్తిని గురించి, 3. మెడికల్ పిష్టనాటి జమ్ అందు సజేమస్సు, మెస్సరిజం, ఎనిమల్ మేగ్నటిజం భిష్మకృతును తెలిసికొనుట, దివ్యదృష్టి, నూత్యకేరీరులలో మాట్లాడుట మొదలగు పెక్కు విషయములను గురించి, సంఘ సభ్యులకు బోధించుటయే గాక, కరస్పాండెన్సు కోస్తలో, ఆంధ్రదేశమున కంతకు, బోధింప సమర్థులైనట్లు పునఃశించిరి.

క్రియతులు దాచేపల్లి రామబ్రహ్మంగారు, నల్లపాటి గోపాలరావుగారు, పోచిరాజు చక్రపాణిగారు, బేతపూడి వెంకటసుబ్బారావుగారు, పోచిరాజు ఆదివారాయణగారు, పెద్దప్రోలు సూర్యనారాయణ రావుగారు మానసవిజ్ఞానమును గురించి విశేషించి, భగవద్గీతా మొదలగు అనేక ఉపనిషద్ వాక్యములలో, యిక్ష్వాకుట్నాటయొక్క యుపయోగమును గురించి యుపన్యసించిన విమ్మట, సంఘసంబంధములు, వైద్యరత్నగారిజిల్ల, చదువబడినవి. అంతట, అధ్యక్షుని అంత్యోపన్యాసము ముగిసినతోడనే వారికి యిక్ష్వాకుట్నాటపక్షుల సభ్యుల తరపున, కృతజ్ఞతాపదనములు దెచ్చిరి. తదుపరి సభ ముగింపబడెను.

దాచేపల్లి రామబ్రహ్మం.

నూలునడుమట : ఆంధ్రుల విద్యుత్తధర్మము

ఆంధ్రదేశములోని ఎన్నికసంస్థల సభ్యులు ౧౬౫౨ మంది అని ఇదివరకే ప్రకటించియుంటిని. జిల్లాలవారీసంఖ్య గూడ దెలిసితిని. ఇప్పుడు హోదాలనుబట్టి ఫలితమును తెలుపుచున్నాను. ఈమొత్తముసంఖ్యలను అఖిలభారతసంఘసభ్యులు ౨౪ మంది. వీరిలో ౧౬ గురు నూలుపంపిరి. ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘసభ్యులు ౨౪౮. అందులో ౧౧౦ మంది నూలుపంపిరి. జిల్లాసంఘసభ్యులు ౭౪౩. వారిలో ౧౪౦ మంది పంపిరి. తాలూకా, సంఘసభ్యులు, గ్రామసంఘ కార్యనిర్వాహకులు ౬౩౭. ఇందులో ౭౦ మంది నూలుపంపిరి. వైషండి క్రిందివరకు నూలుపంపినవారీసంఖ్య నూటికి డామామా తగ్గుచున్నది. అఖిల భారతసంఘసభ్యులలోనే మాడవనంతు పంపకుండుట శోచనీయము. జాతికంతయును బునాదియైన గ్రామసంఘకార్యనిర్వాహకులు అక్రమహింసచే మరలంతునంతాపకరము. ఇది యెల్ల

రకు ఒకపరీక్షగ నెంచవచ్చును. ప్రజాసామాన్య మనదగినవారు నిర్లక్ష్యముజూపిన, ఉద్యమభవిష్యత్తు సందేహస్పద మగును. కాన ఈ అంశల రహస్యమునుగుర్తించి, మననముచేసి, అందరి అపోహలకు కారణములేదని ఋజువుచేయ ఆంధ్రుల నెల్లరను బ్రార్థించుచున్నాను.

మరియు వైద్యరత్న రకర మందిలో మహామృతీయులు ౪ గురు మాత్రమె. ముగ్గురుసభ్యులు. ఇతరులొక్కఁడు. ఆంధ్రరాష్ట్ర) ప్లోలో నూటికి ౧౫వంతునయన్న మహామృతీయులు ఇట్టిఅలస భావము నహించి నూలుఅర్పించినవారిలో నూటికొక్కరైనను లేకుంట్ల ఎంతటిదుస్థితి. దీని నివారించు నుపాయము పెద్దలు యోచించుటగాక. ఆంధ్రదేశపువారీమణులు యీనూలు కానుక లర్పించుటలో వెనుకాడలేదు. సభ్యురాండు ౧౪ గురును, ఇతరులు ౩౭ గురును మహామృతి ఆజ్ఞను శిరసావహించిరి. ప్రాచీనకాలమునుండియు, ఈ ఖద్దరుపరిశ్రమలోని ముఖ్యభాగము, నూలుపడుభాగము, స్త్రీలకాణాచియైయుండెను. విదేశ వర్తకపోటిలో సంతరించిన, ఈరాబుపుకామధేనువును, స్త్రీలేపునరుజ్జీవింపచేయవలెను. ఇప్పటికిని వేనకపేటస్త్రీలు రాట ముచేబట్టి ఖద్దరుత్పత్తికి తోడ్పడుచున్నారు. అట్టివారందఱును, తాముచేయుకృషిలో కొంతభాగము, ౨౦౦౦ గజములనూలును సమర్పితీర నివాసియును మునిపుంగవునకు సమర్పించవలెనని బ్రార్థించుచున్నాను. ఇయ్యది వీరికి లేలేకయగుపని. వారల కిట్టి గూఢశక్యతగలగని ప్రచారములు తెలిపిన, ఇద్దానిని వారు సంతోషపూర్వకముగా నిర్వహింతురని నమ్మెదను.

గా. సీతారామశాస్త్రి.

గోదావరిజిల్లా ఖద్దరుబాండాల్.

(స్వకీయనిలేఖరి)

కాకినాడ, ఆగస్టు 28:—గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘమువారు జిల్లా ఖద్దరుబాండారును కాకినాడలో స్థాపించిరి. బ్రిడ్జికోడ్డున బజారులో నొకయిల్లు అద్దెను తీసికొనబడి అందులో ప్రవేశపట్టబడెను. ఆయింటిలోనికి కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘకార్యాలయము మార్చబడెను. ఈగూహప్రవేశము ఉత్సాహముతో నెరవేర్చబడెను. శ్రీనూడపాటి సత్యనారాయణమూర్తిగారు సభాధ్యక్షులుగ నుండి భాండారుయొక్క అభివృద్ధినిగోరుచు భారతమాతను ప్రార్థించిరి. ఈసభకు పలుకుబడిగల వర్తకులు నితరప్రజలు దయచేసిరి. తా. కాం. సం. కార్యధ్యక్షులు శ్రీ మండపాక రంగయ్యగారు నూలుపడుకుట, ఖద్దరు ధరించుట - వీని ప్రాముఖ్యమునుగూర్చి చెప్పిరి. విషయ, గోదావరిజిల్లాలో విశేషముగ ప్రతిపండుమన్నదనియు నింకను ప్రతి పండింపదగిన స్థలము లనేకము లున్నవనియు, అందువల్ల ప్రతిపంట నభివృద్ధిచేయుచు, ఆప్రతిపంతము తామే ఉపయోగించి యీమండలమునకే కాక దేశమునకంతకును సపై చేయునంత ఖద్దరునుఉత్పత్తిచేయుగల అవకాశము లున్నవనియు, అట్టి అవకాశములను తీసికొని యీభాండారును మిక్కిలి పెద్దదిగ జేయవలెననియు ఇది బజారున ర్తకులకు పోటీగా పెట్టుబడలేదనియు, నెర్తకులను ఇతరులను విదేశేష్ట్రములు బహిష్కరించి యీనూలును ఖద్దరును విశేషముగ తయారగునట్లు చేయవలె ననియు కోరిరి.

పిమ్మట శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు (తా. కాం సంఘాధ్యక్షుడు) అతిథులందరు దయచేసినందులకు వందనము లర్పించుచు, గోజాన కథమును ఒక ఆరగంటయైనను నూలుపడుకు దీక్షపూనవలయు ననియు, ఇట్టిస్వల్పవిషయములోనే దీక్ష బూనలేనియెడల, ఒకవేళ అకస్మాత్తుగా స్వరాజ్యము జెట్టునుండి ఫలముపడునట్లుగా పిడ్డినట్లుయితే దాని నెట్లు నిర్వహించుకొనగలరని అడిగిరి. దీక్ష, పూనిక అలవాటు అట్లు ప్రతి వారును స్వరాజ్యము సంపాదించేవరకును నూలుపడితీరవలెను. ఖద్దరు కట్టవలె ననిరి. భాండారుయొక్క న్యూపరింపెండెంటు శ్రీ నేట్రకంటి శ్రీనివాసకోనేట్రావుగారు రనియు, మేనేజరు శ్రీ చెలికాని రామరావుగారురనియు చెప్పిరి.

కార్యక్రమము తాంబూల సమర్పణ మతో పూర్తియయ్యెను.

కలరామాత్రలు

డబ్బి 1-కి 12 మాత్రలు వెల హా 0-5-0.

కలరా వేనుకలనే ఒకపిదమైన అంటుబాధ్యము.

కలరా తగిలిన వంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.

అమృతాంజనము డివో, మనరాసు - బొంబాయి

కాకినాడతాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

1924 సం॥ మార్చి జనరల్ అకౌంట్లు

జమ	
నిల్వ బ్రా	128-7-10½
రిలీఫ్ రాజ్యనిధి	15-0-0
పాపలా చందాలు	28-4-0
అధ్యాపకుల బాపతు	14-0-0
మోటారు వేలం బాపతు వసూలు	584-15-0
గోదావరిజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువల్ల ప్రచారకులజీతములు	31-1-0
స్వరాజ్యదైరీల అమ్మకము	1-9-6
మొ	798-5-4½

ఖర్చు	
ప్రజలకు కాతాకు	449-14-0
సదరు పోస్టేజీ, ప్రేషనరీ	18-18-9
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు కాతా	30-8-0
అఫీసు అద్దె	6-0-0
ప్రచారం ఖర్చులు	12-5-0
గ. స. వీరభద్రరావుగారికి అధ్యాత్మ	14-0-0
దూసి సుబ్బారావుగారికి అధ్యాత్మ	5-0-0
ప్రచారకుల జీతములు	84-4-0
కం. ల. న్య. సోమయాజులుగారికి అధ్యాత్మ	9-0-0
నిలువ	198-8-4½
మొ	798-5-4½

1924 సం॥ మార్చి నెల ఖర్చు అకౌంట్లు

జమలు	
బ్రా	95-0-0
టోపీలు, రాట్టములు, వా. సంఘముల అమ్మకం	6-2-6
జి. నరసింహంమూర్తిగారి బట్టలు	2-12-0
మా. గోవిందరాజులగారివల్ల బట్టలు	110-1-6
వె. గవరయ్యగారివల్ల అధ్యాత్మజమ	8-0-0
మొ	222-0-0

ఖర్చులు	
దూడి యేమలు	10-0-6
గ. స. వీరభద్రరావుగారికి ప్రచారం నిమిత్తం యిచ్చిన బట్టలు	18-9-0
ప్రతి రాట్టములు	13-0-0
బట్టల కాతాకు	16-15-9
నిలువ	124-6-9
మొ	222-0-0

1924 సం॥ ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలలు

జనరల్ అకౌంట్లు

జమలు	
నిల్వ బ్రా	178-8-7½
పాపలా చందాలు	74-6-0
మోటారు కారు నిమిత్తం కాకినాడ కాంగ్రెసు సన్యాస సంఘమువల్ల	682-14-0
దూసి సుబ్బారావుగారివల్ల అధ్యాత్మ బ్రా	10-0-0
యార్ల గడ్డ తమ్మయ్యగారివల్ల మేడపాడు కాంగ్రెసు కమిటీ బ్రా నిల్వ	69-4-0
గాంధీపూజా నిధి వసూలు	1228-4-0
మొ	2188-4-7½

ఖర్చులు	
అమ్మకాతా	16-4-0
సాదరు, పోస్టు, తంజినార్లు, ప్రేషనరీ	20-8-0
అఫీసు అద్దె	18-0-0
రైటింగు	2-8-6
ప్రజలకు కాతా	5-0-0

ఖర్చులు	
వార్తాపత్రికలు	12-0-0
రా. వెంకటప్పగారికి అధ్యాత్మ	6-0-0
ఖద్దరు అకౌంట్లు బాపతు బదులు తీర్చినది	200-0-0
ఖద్దరు అకౌంట్లుకు బదులు యిచ్చినది	50-0-0
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు	89-8-0
గో. జి. కాం. సం. బదులు యిచ్చినది	4-4-0
ప్రచారం నిమిత్తం	17-15-0
దూసి సుబ్బారావుగారు పట్టుకొనిపోయిన బాపతు	180-2-0
ప్రచారకుల జీతములు	152-13-6
గాంధీపూజా నిధికి పంపినది	1228-4-0
నిలువ	172-8-7½
మొ	2188-4-7½

1924 సం॥ ఏప్రిల్, మే, జూన్ నెలల ఖర్చు

అకౌంట్లు

జమ	
నిల్వ బ్రా	124-6-9
కడుపు, చెవులు వగైరా	1-5-0
జనరల్ అకౌంట్లునుంచి బదులు తీర్చినది	200-0-0
బట్టల కాతాకు	171-9-0
ప్రతినిజలు	0-8-0
మం. వెంకటరత్నంగారివల్ల బట్టలు	27-5-0
స్వరాజ్యటోపీలు	0-10-0
జనరల్ అకౌంట్లునుంచి బదులు	50-0-0
ఏమల అమ్మకం	5-2-6
మొ	580-14-8

ఖర్చులు	
దూడి, యేమల కాతా	128-9-9
బట్టలు అమ్మినది	145-7-0
ప్రచారం ఖర్చులు	27-7-0
మా. గోవిందరాజులగారికి బట్టల బాకీ ని	200-0-0
వా. సంఘముల కాతా	4-18-6
రాట్టముల కాతా	1-12-0
మం. వెంకటరత్నంగారి కిచ్చినది	1-0-0
నిలువ	69-12-6
మొ	580-14-8

1924 సం॥ జూలై ఖర్చు అకౌంట్లు

ఖర్చులు	
బ్రా	69 12 6
స్టా టోపీలు	2 1 0
జనరల్ అకౌంట్లునుండి బదులు	250 0 0
బట్టల అమ్మకం	12 14 0
దూడి, యేమలు	5 1 0
మొ	389 12 6

ఖర్చులు	
రాట్టముల కాతా	6 2 9
గరిమెళ్ల గ. వీరభద్రరావుగారికి బట్టలు	8 6 0
బులుసు సాంబమూర్తిగారికి	71 12 0
యల్లాజోమ్మల వెంకటేశ్వర్లుగారికి	80 5 0
కోటమర్తి చినరఘుపతిరావుగారికి	29 0 0
మొసలకంటి తిరుమళరావుగారికి	19 0 0
గా. నూర్యనారాయణ శర్మగారికి	11 6 0
వైండా వెంకటసుబ్బారావుగారికి	4 4 0
భి. కా. గారికి	2 10 0
ప్రచారం ఖర్చులు	0 14 0
మా. గోవిందరాజులగారికి బాకీ కిదాకు	51 8 6
మం. వెంకటరత్నంగారికి	26 5 0
పంటి కర్రలకు	12 8 0
ప్రజలకు కాతాకు	48 18 8
నిల్వ	17 8 0
మొ	389 12 6

1924 సం॥ జూలై జనరల్ అకౌంట్లు

జమ	
నిల్వ బ్రా	172-8-7½
కోకాభివర్తి కాతా	282-4-10
వడ్డీ	17-11-2
గో. కనకమ్మగారివల్ల	10-9-0
గో. జి. కాం. సం. వల్ల	4-0-0

ఖర్చు	
పాస్టేజీ, ప్రేషనరీ సాదరు,	7-1-0
వార్తాపత్రికలు	8-2-0
ఖద్దరు కాతాకు చేబదులు	250-0-0
ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు	78-5-0
ప్రచారం నిమిత్తం	8-10-0
ప్రచారకుల జీతములు	130-0-0
నిలువ	17-6-7½
మొ	486-8-7½

పారువూడి నత్యనారాయణ,

కార్యదర్శి.

రామచంద్రపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

జమా ఖర్చులు

(జూన్, జూలై 1928)

4 మేయి 1924 తేదీకి నిల్వ	246-12-8
జమ రిలీఫ్ నిధికి	8-0-0
మొ	254-12-8

ఖర్చు	
పోస్టేజీ	0-14-0
ప్రయాణపు ఖర్చులు	7-14-0
సాదరు	0-4-0
జీతములు	20-0-0
ప్రచారకుల సభ్యుల భోజనపు ఖర్చులు	0-15-0
ప్రచారకులకు అధ్యాత్మలు యిచ్చినది	8-0-0
ప్రింటింగు	6-8-0
కార్యాలయమునకు పైకిలు కొన్నందునను,	
ఇతర ఖర్చులు	101-8-0
మొ	145-15-0

గాక 4-8-24 తేదీకి నిల్వ.

254-12-8

145-15-0

108-18-8

నల్లివీసు వెంకటసుబ్బారావు కృష్ణారావు,

కార్యదర్శి.

విశాఖపట్టణము

(ఒక విలేఖరి)

సముద్రము

విశాఖపట్టణ సముద్రము కొన్ని దినములనుండియు పొం గుమ్మన్నది. సముద్రమునకు 10 అడుగులయేతుగా దిగిమైన రా తిగోడ కట్టబడి దానిపైని గల యిసుక దిప్పపైని వేయబడిన రోడ్డునుపై తమ కొంతవఱకు పడద్రోసినది. రాతిగోడమాలిన ది. ఇంక పదియడుగులు పొమ్మగవచ్చునో మార్గమున కావ త్రిపకొన్నను గొప్పరాతిభవనములు సునాయాసముగా మాలు ను. అందులో ప్రధానమైన భవనము నీ కస్తమ్యులఫీసు. పట్టణ మునందలి కొందరు స్త్రీలు సముద్రమునకు ఉపశాంతికొఱుకు ఫలదులను సముద్రమున అనుదినమును వేయమన్నారు. అట్లు దినమునకు ప్రజలందరును సాయంకాలమున సముద్రతీరమునకు చేరి వేడుకచూచుచున్నారు.

రక్తాక్షి సంగ్రహం ప్రామాణ్యము బ|| 30, శనివారము

మహాత్మాగాంధీ నవరత్న వలయము

శతావధానులు "సత్యవోలు సోమసుందరకవిగారు"

సీ. ఘనతరంగులు కాత్మ గంధబంధురతను
గర్భియందుటనేమో గాంధీయయ్యె;
కరమెప్పు సర్వలోకజ్ఞానసంబంధ
కలన గల్గుటనేమో గాంధీ యయ్యె
సురుచిర సద్యశస్సురభిశం బగుతావి
గర్భియందుటనేమో గాంధీ యయ్యె
వాడుల సాధించు ప్రకటితరామోద
గరిమ గల్గుటనేమో గాంధీయయ్యె!

గీ. ననుచు సార్థకముగ భవదాఖ్య నెంచి
చర్చనీయుచు సాహితీచతురములు
సంతతము నిను వినుతింతు సంతసమున
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!

సీ. సర్వమానవులకు సత్యాగ్రహవ్రతం
బును బూనితెల్లిన బోధపూర్తి
అనిశంబు నిరపాయ మైనసాహాయ్యని
రాదరంబును జూపు నలఘుమూర్తి
తొందరపడువారి డెందంబులకు చాల
కాంతిని గొల్పు సుస్వాంతవర్తి
పూజ్యమై యలరు స్వరాజ్యలభికి మూల
కారణముగు నవతారమూర్తి

గీ. యగుచు జగదేశపూజ్యుడై యలరుచుండు
నట్టి మహానీయునకు జయ మగునుగాత!
మనుచు జనులెల్ల నిన్దోనియాడుచుండు
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!

సీ. కష్టసుఖంబులకా గణననేయక సదా
దేశోపకారయై తిరుగువాడు
అహరనిద్రల నరయకయై స్వరాజ్య
పదవి గూర్చుకొని పాటుపడెడువాడు
పుడమి నంతలు నైకబుద్ధి గల్గింపగా
నధికప్రయాసంబు నందువాడు
లంఘంబు నల్లరుల్ గలుగకుండుటనై
యెల్లచోట్లకు వెగ నేగువాడు

గీ. మహిమ బ్రహ్మజ్ఞుడు మొనగూర్చు మసలవాడు
ధరణి స్వవశముగాఁ జేయదులయవాడు
తలచినతలంపు లీడేర్పరులయవాడు
భవ్యగుణకంధి! జితపరిపంధి! గాంధీ!

సీ. ధర నేమహాత్ముని ధైర్యంబుతోఁ బోల్చి
కోటిమేరువు లైన సాటిరావు
విపుల నే పుణ్యగాంధీర్యంబుతోఁ బోల్చి
కోటివార్షిధు లైన సాటిరావు
జగతి నేధన్యనిశ్చార్యంబుతోఁ బోల్చి
కోటిసింహులైన సాటిరావు
ధరణిసేనాన్య నాదార్యంబుతోఁ బోల్చి
కోటికల్పము లైన సాటిరావు.

గీ. దొరసి యేఘనవాగ్ధా రితోడఁ బోల్చి
కోటిగంగాప్రవాహముల్ సాటిరావు
అట్టి మహాదవతారయై యలరుచున్న
ఘనసుగుణకంధి! సద్యశోగంధి! గాంధీ!

సీ. జనసమాహములను సర్వోపధులలోన
గణనను గాంచునుగంధి గాంధీ
సకలజనామోదజనకమా సురభిశ

కందమై యొప్పునుగంధి గాంధీ
ప్రజలకష్టము లనుపైత్యమయముల ని
ర్బంధింప దగిననుగంధి గాంధీ
సర్వదేశములందు సారథ్యగరిమను
ఘటియించుచుండునుగంధి గాంధీ

గీ. ప్రాజ్యసామ్రాజ్యభవస్వరాజ్యలాభ
మనెడు ఘనరక్తపుష్పిని వనరజేయు
గంధమూలికయైననుగంధి గాంధీ
ఘనసుగుణకంధి! దివ్యసుగంధి! గాంధీ!

సీ. తిలకమహారాజు దివికేగువేళలో
నెవ్వని దనయెడ నెలమిజేర్చె
జేర్చి గీతలలోని శిక్తవ్యవస్థంబు
లెవనికిజపులూరఁ జెవుల నించె
నిందినాయుద్యమం తెంచి నీతలనుంచి
తని బూనుమనుచు నెవ్వనికీఁ జెల్చె
తెల్చి స్వరాజ్యలభికి నెవ్వనికీఁ గార్య
సాధకంబగునట్టి బోధ జేసె

గీ. జేసి నీదుప్రయత్నంబు సిద్ధి నొందు
ననుచు నెవనికి నోసఁగె నిజాకేయంబు
నట్టి బోధాత్ము డవు నీచె యనులగంధి
సతతపాతపరిపంధి వాక్సంధి గాంధీ.

సీ. జనసంఘములకెల్ల సమ్మోహనాస్త్రమై
యలరారుమండ నీ యలఘుదృష్టి
ప్రజలెల్ల లైక్యంబుఁ బడసియుండుటకునై
మచ్చుమందయ్యె నీ మహితబోధ
జనసమాహములెల్ల స్వాధీనముగఁజేయ
సర్వోత్త మయ్యె నీ సాధుమేధ
వాదితలల్ ముంచ వాంఛించునదియామఁ
బ్రవహించుచుండె నీ వాక్యలహరి!

గీ. జగతి నాబాలవృద్ధులు సతతము నిను
దలచుకొనునంత కమ్మనితావు లొసఁగు
విరులపేరయ్యె! నీపేరు విపులగంధి
కలితపరిపంధి ఘోరభృత్యుగంధి! గాంధీ!

* * *

సీ. స్వస్థానవేషభాషల నొందుచుండుటే
బుధలక్షణం బని బుద్ధిఁ జెప్పి
సంస్కృతాంధ్రంబులకా జదివి హిందీభాష
యను నేర్చుకొనవలె ననుచు బులికి
మనస్వదేశపుబట్టలను గట్టు టది మంచి
దని వానిమేళులు దగ వచించి
పత్తిరాట్నము నిల్చి వడుకుమా ల్గఁ చేతి
పనులుచేయుటె ముఖ్య మనుచుఁ బెలిపి

గీ. కినిసి సాహాయ్యమును మానఁ దమచు నుడివి
యలరు జాతీయపాతకాలనుఁ నిలిపి
విద్య నేర్పించుచున్నట్టి విమలగంధి!
భవ్యగుణకంధి! ముక్తతానుబంధి! గాంధీ!

చ. ప్రణవతనహిమ రాట్న మిటువచ్చెను మీరలుబండిదియైఁడి
యనునలపేళన్ కి నిపు డుద్భుతలీల స్వరాజ్యలభికి
పనుపడు రాట్నమున్ నెరిపిబండ్లునుసారటులున్ రయిళ్లువే
గను బరువెత్త జేసెనల గాంధీ! భళి మహిమా ప్రగంధయై!

గీ. సకలభాషావిశేషానుష క్తసరస
గంధియు పరోపకారియో గాంధీ గారి
నెలమియుఁ జిరాయురారోగ్యబలము లొసఁగుఁ
గాత వాత్సేర విశ్వవిధాత ధాత!

క డ సా ర్

[నందూరి బంగారయ్యగారు, సారస్వత సమాజము]

గీ. మొగలిసా తిని 'బోలేడు' - ముద్దుమొగము
వాడిపోయెడు జాడలు - జూడనయ్యె
కట్టకడపటి నిమసము - గదియవచ్చె
జానికమ్మకు పయనంపు - సమయచయ్యె 1

గీ. తనదు నెలజవ్వనపుల్లెవే - తనివి దీర
నాధు డద్దియలన తొలి - నాటిముద్దు
ముఱపు రాసీని గుఱుతగు - మంజువాణి *
చెంతనేయుండి వెన్నెల్ - గుఱియుచుండె. 2

గీ. అమృతమయమగు - స్వాదయంబు నట్టె వంచి
ముగ్ధబాలిక తనతల్లి - మోమునందు
మధురహాసంబులను జిల్చె - మమతతోడ. 3

గీ. చిన్ని బాలిక నగుమోము చిన్నవోవు
ననెడు భయమున దుఃఖంబు - నణచిపెట్టి
మాటు చిటునవ్వులను తల్లి - మాటువలికె. 5

గీ. జవ్వనపుల్లెవేమతోలలో - సతియూఁ బలియు
ముచ్చటగ నాటుకొన్నట్టి - పూలమొక్క
విరిసి మృదుమంచహాసంబు - నుజియుచుండ
జూచు సౌభాగ్యమున కది కడసారి యనుచు
చెమ్మగిల్లిన చెక్కిలినీమలందు
సంతోషహాసంబు నీరస - మగుచుఁ దోచె. 4

* చంటిపిల్ల పేరు.

గీ. చెంత నాడెడు బిడ్డను చేరబిలిచి
ముద్దుమోమున తుది బీద - ముద్దు నద్ది
తరుగుకొనిపోవు హృదయంబు దాపలేక
కంటినీటికి దుప్పటి - మాటు వెట్టె 6

గీ. పాపపుణ్యంబు లెఱుంగని - బాలకకట
యేడ్చునవ్వులలో భేద - మేమి తెలియు?
చిట్టిమొగమున నింకను - చిటుతనవ్వు
లల్లనల్లన తాండవ - మాడుచుండె 7

గీ. ముద్దుబాలిక నగుమోము - చిన్నవోవు (?)
ననెడి భయమున వెండియు. - నవ్వె నబల;
ఆవిషాదాగ్నిలోనుండి - యమృతహాస
మెట్లు వెడలెనో తెలియువా. - ఈశ్వరండె 8

గీ. అమల మమృతయంబును - నైసర్గ్యాని
వెలికిజిల్చెడు చిటునవ్వు - లొలయునొకట!
లోనఁ గ్రాఁగెడు హృదయంబు - గాననీక
గప్పఁ జూచెడు చిటునవ్వు - లొప్పు నొకటి 9

గీ. చంటిబిడ్డను విడనాడి చనెడుతరణి *
కట్టకడపటిచూపుల కాంతియందు
లేచు నెలబాలు మృదుమంద - హాసకాంతి
మేళగించెడు నట్టి యా మేటి దక్క
ఈచృతావస్థ నీక్షింప - నెవడు గలఁడు? 10

* భూగోళకాస్త్రప్రకారము చంద్రుడు తరణి బిడ్డ
యని యుత్పేక్షింపఁబడినది.

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు 0 8-0

రక్తరేచనములు, బంకిరేచనములు, జీగటవిరేచనము
లు, అజీర్ణవిరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ
మాత్రలకు మాడుభూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును.
నీటిని పిల్లలకువాడ వాడవచ్చును. మెటానే గూడ మిచ్చును.
అమృతాంజనము డిసో, ముగ్ధగాను - గాంధీగారు.

ఆంధ్ర గీతిమయము

[మనస్థిర కృష్ణబ్రహ్మశాస్త్రిగారు]

2.8.24 తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఆంధ్రగీతి యను శీర్షిక క్రింద బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద రామమూర్తిశాస్త్రిగారు వ్రాసిన వ్యాసముందు, ఆంధ్రదేశముం దింకను గానవిద్య నభివృద్ధిపరచుటకు చక్కనిమార్గము లనేకముగనున్నను, కొన్నివిషయములను బట్టి చూడగా శ్రీ శాస్త్రిగారికి ప్రస్తుతపు ఆంధ్రదేశ గాయకు లనుగురించి తగినంతయనుభవము లేనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. అట్టి తర ఆంధ్రగాయకులను గురించి తగినంతయనుభవము గల్గియు, ప్రస్తుతవ్యాసమున పేరు ప్రకటించిన నామధేయములు గల మహా గాయకులలో ఏ ఒక్కరియొక్కయోదవ్యతతమ్యాఅందరియొక్క యున్నా, యింకను కొందరు దాక్షిణాత్య ప్రసిద్ధగాయకుల యొక్కయున్నా గానమున్నూ వినియున్న వాడనగుటచే, పక్షపాత రహితముగ నీవిమర్శనను వ్రాయుచుంటిని. శ్రీ శాస్త్రిగారు వ్రాసినదానిలో, గానవిద్యకు ముఖ్యశాఖ లనదగు రాగాలూపన యూ, పల్లవియు, యిప్పటివరకు తంజావూరు మొదలగు దాక్షిణాత్యుల సామ్రేయమునవి. అనుటలో 'యిప్పటివరకు' యను శబ్దము 15, 20, సంవత్సరములకు పూర్వము వ్రాయబడినచో నొప్పునబడెడిదేమో నేను తెప్పలేను గాని, ప్రస్తుతపు విద్య భూయకులగాని, న్యాయంబగు విమర్శజేసెడి ప్రోతలుగాని యొప్పుకొనరు. ఏలనన సంపూర్ణ శ్రుతిలక్షణములతో, శ్రీ శాస్త్రిగారు ముఖ్యవిషయములని చెప్పిన, రాగము, పల్లవి, పాడుటయందు, దాక్షిణాత్యుల తంతటి నైపుణ్యముతో వాడుచున్నారో, అట్లును, అంతకంటె నెక్కువ నైపుణ్యమునను గూడ వాడగల మహాగాయకు లిప్పు డనేకు లుండుటజేసి, యిప్పటివరకు నారెండుశాఖలున్నూ వారిసామ్రేయమున వసుటగు గాఢనిదర్శనములను వైపర్యంబులలో ద్రువపరచెదను.

"కనుక ఆంధ్రగాయకులను, సంగీతవిద్య నభ్యసించు ఆంధ్రవిద్యార్థులను కొన్ని ముసములలో, సంవత్సరములలో ఆంధ్రదేశమును యదలి ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులయొద్ద వారివిద్యయు పద్ధతులును పూర్తిగ గ్రహించి పరిపూర్ణ పాండిత్యము లభించిన తర్వాత" అని పేరు వ్రాయుటలో తీవ్ర విమర్శనీయాంశము గలదు.

ఏమనగా, అచిరకాలముక్రిందట కీ! కీ! లయిన, యాంధ్రదేశపు సుప్రసిద్ధ మహావిద్యుద్ధాయకు లగు సుసర్ల దక్షిణామూర్తిశాస్త్రిగారివలెనే, ద్రవిడకర్ణాటక గాయక మహాశయులలోగూడ నిష్కల్పమున పౌదయముతో వారికిగల విద్యా పద్ధతులన్నియు శిష్యులకు పూర్తిగ గర్భవారమున రుదురుగాక! అంతమాత్రముననే శ్రీశాస్త్రిగారి యుద్దేశ్యప్రకారము పరిపూర్ణ పాండిత్యము లభించుననది యసంభవము. ఏలనన, సంగీత మంతములేనివగుటచే పరిపూర్ణ పాండిత్యము ఈశ్వరునికేదక్కియు న్నుదేగాని మనమ్యులకు దక్కునదిగాదు. దైవాంశసంభూతులును, మహామంత్రోపాసకులు నగు శ్రీ త్యాగరాజులు విషయమై యటుంచగా, వైవిధ్యమునే ప్రమాణముగ దీసికొనినచో ప్రస్తుతపుగాయకులలో విద్యాంశముని యొక్కనిగూడ నిరూపించుటకే దుర్లభమగునగాన, మహాగాయకుల నెన్నుటలో నొకపాద్య నేర్పరుపవలెను. అందు శ్రీశాస్త్రిగారి నిర్ణయ మెటులోగాని, నామతమును చెల్లుచుంటిని. గాయకుడు, తాను తెలిసికొనినంతవరకు (అనగా ఏ పదిపాడుక రాగములలో తెలిసికొనినంతమాత్రమున పండితుడనిగాదు. పందలకొదిరాగములను పఠించినవారు, అని యర్థము) - దోషరహితముగ, అనగా, ఉచ్చారణదోషము లేకుండ, రాగమునకు జెప్పబడిన లక్షణము నకు భిన్నము గాకుండ, శ్రోతలమనంబులు రంజిల్లునట్లు రాగ విన్యాస మొనరించుటయు యిట్లే అపురూప రాగములు (అనగా సాధారణముగా అందరిచేతనూ పాడబడకుండా యుండునవి) గూడ పైజెప్పినవిధంబున వాడుటయు నొకగొప్పవిశేషమే. కాని ఇట్లంటే గాయకోత్తములు సమావేశమైనపుడు ఒకరు పాడిన యపురూప రాగమును మరియొకరు పాడలేకపోవచ్చును. ఇట్లే పరస్పరముగూడ సంభవింపవచ్చును. అట్టిసందర్భమున ఎవరెక్కువ ఎవరెక్కువ యని చెప్పట దుర్లభమగును. కాని యొకరుపాడినది మరియొకరు పాడకపోయినను లోపము ఏమి న్ని లేదు. ఏలనన, అపురూప రాగములను వారువారు కొన్ని కొన్ని జినిమాత్రము ప్రత్యేకముగ సాధనచేసికొనియుండును. అందుచే వారువారు సాధించినవిషయములు నిర్దిష్టముగ గానముచేయుటయే యుత్తమలక్షణము.

ఇట్లులే పల్లవులలోగూడ, నతీతానాగతసయములలో, సుప్రసిద్ధతాశీములయొక్క సుప్రసిద్ధతలలో చక్కని యుచ్చారణతో వాడుట. (ఏల నీయుచ్చారణవిషయ మింతనొక్కిచెప్పవచ్చునందులేమో! కొందరు పాడుటలో క్షీరనలలో గాని, పల్లవిలోగాని, స్వరములయొక్క పోకడలోగాని, వారు చ్చరించుచున్న పేమైనదియు, చెలియకపోవుటయు, మిదుమిక్కిలి వికారశబ్దంబు లుచ్చరించుట మొదలగుగొప్పదోషము లుండును) అట్టివిలేకుండ పైజెప్పినవిధంబున బల్లవిపాడుట యుత్తమ లక్షణము. ఇంతేగాని, ఏకోత్తరతాళములలోనో, అష్టోత్తర సహస్రతాళములలోనో, (వేలికి, 256, 512, 1024,

అక్షరములచొప్పున నడపుచు వాడెదమనుట మొదలగునవి ఎంత మాత్రమున్నూ అవసరములేదు.

ఇట్లు నేజెప్పినలక్షణంబుల ననుసరించి వాడెడి మహా విద్యుద్ధాయకు లాంధ్రదేశమందు సుప్రసిద్ధు లనేకులుగలరు. వీరిలో ననేకులు దాక్షిణాత్యులశిష్యులు గారు. ఇట్టివారిలో దక్షిణదేశపు గానసభలలో ఈమధ్యవచ్చిన శత్రుసోదరులుదప్ప వేరెవరును సత్కరింపబడలేదని జెప్పిరి; గాని జూలై 5 వ తేదీ నుండియు నిప్పటివరకును, వారమువారము స్వరాజ్యపురిక లో, శ్రీమాన్. సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారిచే, పోషింపబడుచున్న శ్రీ వెంకటస్వామినారాయణుగారి గానమునుగాని, అద్భుతమగు ఫిడెలువాద్యపు ప్రతేపినిగాని గమనించి, వీరివ్యాసముం దేల యుడవారించలేదో! ఆశ్చర్యమగుచున్నది. పల్లవిపాడుటలోగూడ శ్రీనారాయణుగారివిషయమై అద్భుతముగ వ్రాసియుండిరి. ఇట్టి మహాగాయకు లాంధ్రదేశమున నింక ననేకు లుండగా, శ్రీశాస్త్రిగారు "ఆంధ్రగాయకులు వారిదేశమునవదలి ద్రవిడకర్ణాటక గాయకులవద్ద వారి విద్యాపద్ధతుల గ్రహించి, దక్షిణదేశపు గానసభలలో వారివిద్యను చూపించి మెప్పువడసి ననేతప్ప వారు మహాగాయకులుగా సంగీకరింపబడుటకు వేరు మార్గములేదు" అని నిష్కర్ష గ ననుటచే, దక్షిణదేశమునఅనగా ముఖ్యముగా మద్రాసు గానసభలను నడిపేవారలలోగూడ మన శాస్త్రిగారికి తగినంత యనుభవములేదని తెలియుచున్నది. మద్రాసులో గానసభలు వడిపేవారలో సాధారణముగ ముప్పాతిక మూడువేసములకుపైగా, సంగీతమున నేయియో తెలియనివారున్నూ, బహుజనాకర్షణచే ధనాభివృద్ధిని జేసికొనుటకు ఈ సభలను నడుపుట యొకవ్యాపారముగ లెట్టుకొనికొని విద్యాభివృద్ధికి గాయకులకు ప్రోత్సాహమొసంగుటకుగా నేర్పరుపబడుచున్న గానసభలు గావని బహుగాయకులకు ద్రవిడులలోగూడ అనుభూతివిషయ మయ్యేయున్నది.

ఆంధ్రదేశపు మహాగాయకుడొక్కడు చెన్నపురికి బోయి అచ్చట గానసభాధ్యక్షుల దర్శించి, అయ్యా! నేనొక ఆంధ్రదేశపు గాయకుడను. మీసభలో పాడి నావిద్యను ప్రదర్శించుకొని మెప్పువడయుటకై వచ్చితినేకాని, మీడబ్బుగూడ నాకక్కరలేదనియు నెంతవేడుకొనినను, సహజముగా 99 పాళ్లు పాడుటకు సావకాశ మివ్వరు సరియేగదా! మీదుమిక్కిలి వచ్చే ఆదివారమునాడుకలిసికే ఆలోచించెద మనిస్తే, కలిసికే ఈమాసమునకు ప్రోగ్రాం ఫ్టిరపరచినాముగాన, పై నెలలో తప్పక తమ కొకకచ్చేరీ యేర్పాటుచేపడమనిస్తే, అందులోగూడా అయ్యా మాగానసభలో ఏ విద్యాంశునిస్తే ఊరకనేపంపుట ఆచారములేదు గావున నేదో కత్తవసారం గా సన్యాసముజేసెదమనిస్తే గంపెడుఆశమూత్రము కల్పించి, తిరిగి ఈగాయకుడు సభాధ్యక్షుల దర్శనార్థ మతివినయముతో నరుదించినపుడు, అయ్యా! తామెవ్వర? అని ఏమియు నెరుగనివారివలె, నీగాయకుని ప్రశ్నింతురు. ఆపుడు తిరుగ నీగాయకవతండుడు వానిమొరనంతయును వినిపించుకోగా, ఇ. హి. హి. హి. స్వామి! తమరా? అయ్యా నేనే సమయం చిక్కినపుడు కలుగుపంపుతానని చెప్పితినిగదా! శ్రమవడి ఏల వచ్చితిరి? అని పైయెత్తుజవాలు చెప్పుచూ, మరియొకవారం నాడు రమ్మని వాయిదా వేయును. అట్లే గాయకుడు తిరిగి పిన్న నాటికి రాగా, రాగా, కొన్ని మాసములుగూడ గడచును. తుదకు ప్రాణంబిడిగి, సభాధ్యక్షునితో 'అయ్యా, ఏదో ఒకమాట, ఉన్నది. లేదు, అని చెప్పండి, అనిఅడుగగా - 'స్వామి, నే నెంతో ప్రయత్నము జేసితినిగాని, మా సభ మొబ్బందరును ఒప్పుకొనేటట్లు లేనండీ. కావున నా ప్రయత్నంగూడ ఫలించదని తోచుచున్నది; గాని, ఈలోపున, మరియొక గానసభవారి నైన నహూచియుంటే మీకు కచ్చేరీఅయ్యే యుండెడిదండీ! తేవలం మాసభమొబ్బు ఎంతోపేరుగలవానిని గాని పెట్టరండీ!' అని మొండిచెయ్యి బయటపెట్టునేగాని, పాపము! అసాత్వికుని యంతకాలం గంపెడుఆశపెట్టి, (తిప్పితిప్పి, యనేకసార్లు ఆడినమాట దప్పినవార మగుచు న్నాయకాని కించితనను పశ్చాత్తాపమునొందుట కలలోగూడ నుండదు.

ఇంతకాలములోపల నీగాయకుడుగూడ తేతనైనన్నివిధముల తదితరగానసహజములలోగూడ ప్రయత్నము చేసియేయుండును. గాని సభాధ్యక్షులందరు నేర్చుకొన్నదియు నొకే పాతముగ నుక, నందరివల్ల నుకలే ప్రత్యుత్తరమును బొందియుండును. ఇట్లు బహుకాలము నిరీక్షించుకొనియుండి బ్రాంఖర్చులు, భత్యఖర్చులు, ఒంకను పట్టుమను సహజముగ జరిగే ఆధికవ్యయప్రయాసలలోనై తుదకు సంపూర్ణ విఫలమనోరథుడై చిటి కరుచెందుచున్నాడు. కొందరికి సిఫారసులవల్లను, కొందరికి వేడుభావలవల్లను, గూడ కచ్చేరీలు లభ్యమగును గాని సాత్వికముగ, బాహ్యోడంబరము లేమియు లేక ప్రయత్నించు ఉత్తమగానకళాకోవిదుల కనేకులకు ప్రయత్న సిద్ధి యగుటలేదు. ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో గానామృతమును చెదజల్లచున్న శ్రీ వెంకటస్వామినారాయణుగారినిగూడ యొకరు సిఫారసుజేసిరియె పత్రికలో వ్రాసి వారు. కాని యింతటిమహానైపుణ్యము గల్గిన మన నారాయ

ణుగారినిగూడ, ఆయనంతట ఆయన సహజంగా వెళ్లి ప్రయత్నించేసినచో, వారియొగ్గుత నింత చక్కగగ్రహించి పత్రికలయందు వ్రాసియుండలేమో యనెడి యుద్దేశ్యము నాయనుభవంబునకుదోచుచున్నది.

పూర్వము సంగీతసాహిత్యవిద్యల నాదరించెడి ప్రభువులు దేశమందు విరివిగ నుండెదవారు. ఇప్పటికైన నచ్చటనున్న యట్టి ప్రభువుల వాత్రయించినచో, ఉన్న న్నాళ్లు వారు భత్యఖర్చులు పంపుతూ, తుద శోజాననో కచ్చేరీ చేయించి ఈవిద్యాంశుని ప్రాప్తానుసారం సన్యాసమొనర్చిపంపెడివారు. అట్టి సంస్థానాధీశులలోగూడ, గద్వాల, వనపర్తి ప్రభువులు పరలోకమున తేగుటచే, గొప్పలోపమే తలఫించినది. తిరిగి ఆయాస్థానములలో పట్టాభిషిక్తులగు ప్రభువులు వచ్చినతర్వాత స్థితి ఎటులుండబోవునో? కాని ఈ మద్రాసుగానసభలను నమ్ముకొనిన వారకు అహహ! ఉన్నంతకాలం భత్యఖర్చులు యితరఖర్చులు దండుగ. చివరకు కచ్చేరీ జరుగకపోవుట గొప్పదండుగ. ఉభయద్రవ్యత్వము మాత్రమే తక్కుచున్నది.

ఇట్లు దక్షిణగానసభలలో అవకాశము చిక్కుటయే ఆంధ్రుల కెంతయు దుస్థరంబుగ నుండ, అచ్చటపాడి, మెప్పువడ సిననేగాని వ్యాసప్రోక్తముగాదని ఏయెత్తుప్రమాణమునకి, గూడ (దక్షిణగానసభలతత్వ మెరిగినవిషయంబు) యభిప్రాయ ముండదు. ఆయనను ప్రస్తుతకాలపు పండితాభిప్రాయ మితిగాదు. దాక్షిణాత్యులైనను ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చి మెప్పువడసిననే మహాగాయకు లనిపించుకొనెద రనెడిస్థితి యాంధ్రదేశమున కభ్యియున్నది. ఏలనన, వినువారిలో ద్రవిడులలో కన్న నాంధ్రులలోనే చక్కనివిమర్శకు లున్నారు. ఇది యిటుండ, నాంధ్రగీతి గానమునేయుట కాంధ్రేశ్వరలే యుండవలెనను వాడుక ప్రజలమై పోవుననెడి భవిష్యద్యయము నొకదానిని శాస్త్రిగారు నూచించిరేగాని, యిట్టి భయము కల్గుటకు స్థానమే చిరకాలము క్రింద నశించిపోగా తిరుగా నిట్టి విషయము సంభవించుటయే యసంభవము.

ఇచ్చట నాంధ్రేశ్వరశిబ్దము, దక్షిణహిందూస్థానములో చెన్నరాజధాని, నిజాము, మైసూరు, మలయాళపు దేశములం గల మునల్పాములదక్క దక్కిన భారతీయులని నాయభిప్రాయము. ఏలనన, ఉత్తరహిందూస్థానముందలి భారతీయు లాంధ్రగానమును సాధింపవలెనన్నను, ఏలక్షలో నొక్కనికైననుగూడ నీయుచ్చారణ మొదలగువిషయము లలవడుట దుస్థరము; కాని యాంధ్రు లాంధ్రేశ్వరలగానములన్నిటిగూడ సాధింపగల జిహ్వోలునుగలవారు. ఈవిషయమిటుండ, - పూర్వపుద్రవిడ గాయకులలో నాంధ్రగీతిని చక్కగావాడిన, పూచయ్యంగార్ అనంతర మభాగవతులు మొదలగువార లనేకులున్నను, పరికించిచూడగా ప్రస్తుత ద్రవిడగాయకుల గానమున, ననేకమగు ఉచ్చారణదోషములు, పద, వాక్య దోషములు గల్గుచున్నవి. యిట్లే అచ్చట హరికథల జెప్పెడివారు, పాడెడి ఆంధ్రవిషయములలోగూడ, కొలిదికాలముక్రిందట స్వర్ణసుతనకుంభకోణం పంచాపకేశశాస్త్రిగారు ప్రస్తుతము అగ్రేసరులలో నొకరగు బ్రహ్మశ్రీ మాంగుడి చిదంబరభాగవతర్ మొదలగు ఏవ్వలసంఖ్యాకులలోగాని, తతిమ్యావారందరు పాడెడి విషయములలో వచ్చుచున్న తప్పులగంపలకు అంతమేలేదు, ఈవిషయములు పాడువారికిస్తే, వినేద్రవిడులలోగూడ బహుజనులన్నూ చెలియక, వారిలో వారు పాడుకొనుచు వారిలో వారే సంతోషించుకొనుచు, వారివార చే నడుపబడుచున్న సభలలో వారలు సత్కరింపబడినంతమాత్రముననే వారు మహాగాయకు లనబడుదురా? కాదు. నిజ స్థానినచో ప్రస్తుతపు ద్రవిడగాయకులలో నేకొలిదిమందియోతప్ప తతిమ్యా అనేకులు (అనగా అచ్చటి గానసభలలో సత్కరింపబడుచున్న వారిలో ననేకులు) ఆంధ్రగానమునకు కళంకమునే కల్పించుచున్నారని చెప్పవచ్చును.

అంతేగాని బహుపరిశుద్ధముగ గానము పల్పెడి ఆంధ్ర మహాగాయకులకు విరివిగనేకాక అరుదుగగూడ నవకాశమివ్వక వారి ధనాభివృద్ధికై వ్యాపారముగ లెట్టుకొని సభలను వడిపే గానసహజమువార్ల యొద్దనున్నూ, దానియొక్క పారిశుధ్యమే ఎరుంగని అచ్చటిప్రజామధ్యమునకును, వాడి మెప్పువడసిననే కాని యాంధ్రులగానము వ్యాసప్రోక్తముగాదని చెప్పట కేమియు సావకాశములేదు.

కాని ఈవ్యాసమందు ద్రవిడగాయకులగురించి చెప్పినలోపములును, దోషములును ఆంధ్రగాయకులలో గూడ కొందరికిగలవు. ఇట్టి మంచిచెడ్డ లభయత్ర సమముగనే యున్నవి.

ఇట్టిసమయమున చెన్నపురిలో నున్న ఆంధ్రమహాశయులున్నూ, ఆంధ్రదేశపు ముఖ్యపట్టణములలోని మహాశయులున్నూ ఆయాపట్టణములలో గానసహజము లేర్పరచి ఆంధ్ర ద్రవిడగాయకులను విరివిగ రావించుచు సత్కరించుచుండిన గాని ఈవిద్యకు దగినంత ప్రోత్సాహము కనబడదు. సరిగా నొకవత్సరముక్రిందట సి. బసవరాజుగారనెడి యాంధ్రమహాశయులు కొందరి సహాయముచే, "ఆంధ్రగానసభ" అను పేర

శిష్యకృష్ణమూర్తి కవికృత
కంకణబంధము

[ప్రకాశకుడు పొక్కులూరి లక్ష్మీనారాయణ]

శ్రీకృష్ణ! శ్రావణ బంధు శనివారం ఆంధ్ర
పత్రికాసారస్వతాను బంధము తరువాయి)
శ్లో. మేరాజానేతా దేవాలీ నా మాశాధానా ధీనానే!
కా లోకి మాస్థానాభాఖ్యా యోగీశం పాయాదేతం రా||
మేలి! ఇనీ అనే! ఇ ర్మనృతవికార సుదహిత! దేవా
లీ దేవా నియంతి గచ్ఛంతి యద్ధారం దేవారా! రాక్షసాః
తేస్యసంతితి దేవారి రలయారభేదా దేవాలీ రావణ! మేరా
జానేతానన్! ఇరాజానేతా రామ! మా నవిద్యతే ఇరాజా
నేతా యస్య తాదృశ స్వన్ అత్రరాజానేతృశస్త్రా లక్ష్యసాస్యా
పుష్పలతకః రామలక్ష్మణౌ మాయామృగద్వారా దూర మప
వాహ్యేత్యర్థః | నాప్రాకృతమమహ్య భూత్వా మాశాధానాధీ
మాయా స్వీతారూపాయా ఆశాధయా స్వదిక్ష్వాపణేన వాధీ
ఉపమాస్థానాభాఖ్యా. శోభానాత్మ్యాంతిభూమణః రా
మః ఆకీ తత్కాలకవిరవాతాద్విశేషజనితానర్థకంకాకృత
యంభస్యన్! ఏత అభిముఖ మాగతం యోగీశం యోగామ్నా
త్రాణి తేత్రసంతి యోగీపాణినీయం త్రేతేః లక్ష్యణ ఇతి త
త్వం తమయాత్! పేతిన రాజసంబుధిః||30||
శ్లో. రాజా నేతా దేవాలీనా మాశాధానాధీ నానేకా
లోకిమాభానాభాఖ్యా యోగీశం పాయా దేతం రామే!
దేవాలీనాం నేతా దేవతాసార్యభావః రాజా రామః
ఆశాధానాధీ! ఆశానీతానిమిత్రాణా తస్మాద్ధా ధారణంతయా
నాధీ! ఉపతాళ! ఇనీ అనేక! నేకానభివతీత్యఅనేక! లక్ష్మీ
వాన్ సంబుధిః! అ! తతః! లోకి తత సతతః పశ్యన్ మాస్థానా
భాఖ్యాః! మాయా స్వీతారూపాయా స్థానే పురతః ఇతి భా
వః! ఆభా ప్రకాశ! ఆఖ్యా ఖ్యాతిః తే యస్యరావణేన యు
ద్ధంకృత్యా ఖ్యాతిభా గృహాయు రితిభావః! త మయతితాదృశః
జటాయుదర్పనం కృతవా నితి తాత్పర్యం! అగీమంఅగీమవాన
రేమ తః! శివరూపః తం హనుమంతం అయాత్ పూర్వం
తల్లప్రాప్తవాన్ పశ్యాత్ అగినో నివాస తేనదృక్షమతః! కప
యః తేషామీశం ఏతం ప్రసిద్ధం సుగ్రీవం అయాత్! పేతినం

నోకసభన స్థాపించిరిగాని ఆరంభకచ్ఛేరీతోడనే ఆనభ అంత
మైనది. ఆకారణము లేమియుఁ దెలియవయ్యెను.

శ్రీకృష్ణగారు చెప్పిన చొప్పున నాంధ్రద్రవిడులు
పరస్పరము విశేషముగ సమావేశమై కచ్ఛేరీలు చేయుటచే,
ఉభయులకును క్రీయోదాయక మగు నంశమై యున్నదిగాన
నాంధ్రమహాశయిలందరు నీయద్యమమున క్రద్ధబూనుకొనవలసి
యున్నది.

తరువాత శాస్త్రీగారు ఆంధ్రగాయకులకు ప్రైనింగు
నోకదాని నేర్పరిచిరిగాని, అట్టిపట్టును నిచ్చెడి వారుగూడ
నాంధ్రులలోనే కలరు. (ఇంతిమాత్రమునే మనవారలు
దాక్షిణాత్యులవద్దకు వెళ్ళకూడదని నాయభిప్రాయము గారు)
ఆంధ్రమహాగాయకులలో:—

గాత్రజ్ఞులు:—సుందర గంగాధరశాస్త్రీగారు, పారు
తల్లి రామకృష్ణయ్యగారు, (వీరు ఫిడెలువాన్యుమనగూడ గడు
నిపుణులు)పిరాట్ల శంకరయ్యగారు, బల్లెపల్లి శీతారామయ్యగా
రు, తాడిగడప శేషయ్యగారు, రాజనాల వెంకటప్పయ్య
గారు, సంహారి సింహాద్రి అప్పలాచార్యులుగారు, (వీరు
గాత్రమున్ను ఫిడెలునందును మహాప్రాజ్ఞులు) పారివాగభూషణ
ముగారు, (వీరు ఫిడెలునందుగూడ గడునిపుణులు), పురాణం
కనకయ్యశాస్త్రీగారు.

ఫిడెలువాయించే మహాగాయకులు:—చల్లపల్లి పంచనా
దంగారు, శ్రీ వారణాసి బ్రహ్మయ్యగారు, వెంకటస్వామి
నాయుడుగారు, పువ్వులహనుమానులుగారు, పిరాట్ల శివరామ
య్యగారు.

వైణికులు:—శ్రీయుత తల్లి సంగమేశ్వరశాస్త్రీగారు,
వెంకటరమణదాసుగారు.

వేణువాద్యము నాంధ్రదేశమున సమనానప్రతిభతో
గానమొనర్చిన బ్ర. శ్రీ. సుందర గంగాధరశాస్త్రీగారి రిప్పుడు
పూర్వమున నేదియో బాధచే మానివేయుటచేతనున్న, తిరిగి
అంతటిప్రాజ్ఞులెవరును ప్రస్తుతము లేకపోవుటచే నా
వాద్యమును సంజీవరావు నాగరాజరావు మొదలగువారలవద్ద
నభ్యసించవలసినదే.

మృదంగవాద్యమున శ్రీయుత అశ్వధాటి రామమూర్తి
గారు, పొట్లూరి వీరరాఘవయ్యచౌదరిగారు, పువ్వులరత్నము
గారు, వారణాసి ఘంటయ్యగారు, వాల్మీకి ఘంటాలుగారు,
క్రీమాన్ ముప్పే రంగాచార్యులుగారు,బురంపురం అప్పగారు.

ఇంకను సంపూర్ణముగ గోదావరి విజయనగరజిల్లాల
లోను, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలలోను ఉన్న యితర మహా
వాయకును గురించి నేను విశేషముగ దెలియనివాడ సగుటచే
గార్ల నానుభేయము లిందు బొందుపర్చలేదని నాయందు
నెవము వేయకుండురుగక.

బుద్ధి! కృత్యత్రాస! రామభిలి రామ రామవృగవిశేష
అస్మిన్నితి రామం తనం తస్మిన్||30||

ఆరణ్యకాండస్సమాప్తః||

కిష్కింధకాండం

శ్లో. జానేతాదేవాలీనా మాశాధానాధీనానేకాలో!
క్రీమాస్థానాభాఖ్యా యోగీశం పాయాదేతం రామేరా ||31||
జానేతా దే జనమర్యాదాప్రథమగణ్య రాజన్! అవిష్టో
వాలీనామవానరవిశేష ఇంద్రపుత్రః ఆశాధానాధీనానేకాలో!
అస్యంతే ఇషవోనే నేత్యాసం ధమః! సమీవాశయః! శసయోర
భేదః! తస్య అధానేన అధారణైవ అధీనాస్వాధీనా! అనేక
అలః అరః రలయారభేదః! జవినో యస్య తాదృశీభూ దితి
శేషః! సఖదంప్రైయుధత్వా త్వర్యానపి ధమ రగ్రహణైవ
స్వాధీనా స్మరతోతి భావః! సవాలీ కీమాస్థానాభాఖ్యాః!
కస్య మూర్త్య స్వాపత్యంపుమా నిః సుగ్రీవ! తనం ఈమా శో
భాయుక్త రాజ్యలక్ష్మీః తస్యాస్థానం తత్ర భాఖ్యా యః!
కాంతిఖ్యాతిభా గభూత్! సుగ్రీవ ముచ్చాట్య రాజ్యే శీతవా
నితి భావః! నేతి సంబుధి! ఏతం అగీశం సుగ్రీవం రామే
రా రామాగోచరా వాక్ ప్రతిజ్ఞాత్పూర్వకేతి భావః ఆయాత్!
శ్లో. జారామేరామం దేయాపాశం గీ యో ఖ్యాభా వాసామా
కీ లోకానేనా ధీనా ధాశామానా లీనాదే తానే|| 33
జారామేరాతం జారస్య రావణస్య ఆసమంతా ద్వా
యన్యాస్మా అమాయా ఇరా భూః తత్రాతం సాంతత్యమన
వత్ పచాద్యన్. సర్వమపి వస్తుజాత మితి భావః దేయాపా
శం దేయ మాప ముదకసమాహూ యన్యాస్మా ఆశా స్థిత్యా
కా యస్యతథావిధ మధూత్! యః నాయః పురుషః ఆఖ్యా
భా అఖ్యా ఖ్యాతిరహితా ఆభా కాంతి ర్యస్యతాదృశస్వగీ
గానవాన్ సర్వత్ర విదిత ఇతి భావః! తస్య ఆస్థా యత్నః మా
అసక్త్రాయః హేధీనాధ! లోకానేనాః లోకేషు పాపర
హితః పురుషః! కీ సుఖవాన్! ఆశా జనానాం తృప్తా అమానా
అపరిచ్ఛిన్నా ఆలీ నేతుస్సతీ! వాదేతా వాదేషు ఇతా
ప్రసిద్ధా! హేఅనే అవిక్రియేతి సంబుధిః! 33
శ్లో. రామేరాతం దేయా పాశంగీ యోఖ్యాభా వాసామా కీ!
లోకానేనాధీ నాధాశామానా లీ వాదేతానే బా|| 34
ఇద్దం పరస్పర ప్రతిజ్ఞానంతరం కింజాత మత ఆహా
అవిష్టో యః! ఆశంగీ అసంగీ! అప్రతిబంధ ఇత్యర్థః ఆఖ్యాభాః
అస్య విష్టో! ఖ్యాభాఖ్యా యస్యసః ఆఖ్యాభా తాదృశః
పురుషః యస్య నాస్థాయతా భావః మా! నాస్తి! యః కీలః
కస్యాపత్యం కిః వాయుపుత్రః హనుమా నిత్యర్థః తస్మిన్నిలా
వాక్యం యస్య కీలా హనుమతా పూర్వసంభావణం కృతవా
నితిభావః! తం శ్రీరామం దేయా దాతుం యోగ్యా మేరా
భాఖ్యం లక్ష్మీనిమిత్రవాక్ అప్ర ప్రాప్తపతీరామ స్తవ రాజ్యం
దదామితి బభావ ఇతి భావః! క మూర్త్యుల్యతే జన్మఅనేన
ప్రాప్తిపాపహేతునా అనేజరా ఏజతి కంపతే ఏజర అరం
అగ్రం యన్యాస్మా నృపతి అనేజామా! అధీనాధాశా అధి
యాం బుద్ధి తూన్యానాం కపీవాం ఇనః అధీన శృరణగతః
అధీనః అధీశ్వర! కపిరాట్! తస్య యాఅధా ఆపుష్టా ఆశా
మానా లీ వాదాసతీ! మానస్య చిత్తసమున్నతే తాళితివాదః
వచనం ప్రసిద్ధి ర్యన్యాప్రాదృశ సతీ ఇతా ప్రాప్తా|| 34
శ్లో. రాతం దేయాపాశం గీయోఖ్యాభానాస్థామా కీలోకా!
నేనాధీ నాధాశామానా లీ వాదేతానే బామే|| 35
గీయ గీనీగానవతీ! ప్రసిద్ధేతి యావత్! ఈ తాదృశీ
మిం లక్ష్మీం యాంతిగీ యః తస్యసంబుధి! దేయాపాశం పాశ
స్యాభావః అపాశం! పాశాబంధన సాధనవిశేష! అప్రతిబంధ
ఇతి యావత్! రేయ మపాశం దేయా పాశం! దుందుభీక లేబర
క్షేణజేన సప్రసాల భంజనేనచ..... ప్రతిబంధా
ఇతిభావః! రాతం దత్తం ప్రకటిత మితి యావత్! రామే
ణేత శేషః! ఉ శృంభుః! సమీపక స్వాధికః! తస్యసంబుధిః!
అ! విష్టో! ఖ్యాభానాస్థా మాప్రతిష్ఠా ప్రకాశ ప్రయ్యసం
పత్! కీలా కీమ్నగ్రీవ ఇలాస్థానం యన్యాస్మాదృ శ్యభూత్!
నావివధానంతరం రాజ్యే స్థిత్యా అధికక్రియ సంపాదయా
మితి యత్నా నా నభూ దితిభావః! అనేజా అకంపనా ఆనాళీ
వాదా ఆ సంమంతా న్నారీణాం తారాదీనాం వాదో సగం
తస్యమితి వచనం యన్యాసా! ఇనాధానాధీశ ఇనః ప్రస్తుత
ప్రభు రాష్ట్ర తదధీనా అధా ఆపుష్టా ఆశా బిల్ కిష్కింధాయ
హేతిభావః! ఆరామ ప్రాంతోధ్యానే నేతా మానప్రాప్తేతి
నప్రాప్తే నేత్యర్థ! సుగ్రీవో యుద్ధార్థం కిష్కిందాప్రాంతో
ద్వారగతవా నితి తాత్పర్యమ్! 32
శ్లో. తందేయా పాశంగీయో ఖ్యాభానాస్థామా కీ గాకానే!
నాధీనాధీశామా నాళీవాదేతానే జారామేరా|| 36
అవిష్టో! దేయ దానలక్ష్మీప్రాప్త యాధాలో రాతో
నుపసర్గే! లోకానే లోకే మ్యవిక్రియ! ఏతా రాజసంబుధి!
యః ఖ్యాభానాస్థామా కీ! ఖ్యయా ఆఖ్యయా భం తారా
తస్మిన్నాస్థా ఆస్థా కం సుకంతే అస్య ప్రతితి తథాగీ
గానవాన్! తంవాలిన మితి భావః! అశం అసుఖం అప్ర ప్రాప

నాధీనాధస్య రామస్యేతథా! ఇనాధాశ ఇన స్సుగ్రీవ!
అత్వావై పుత్రనామానీతి శ్రుతే! తస్యాధా పామణం తత్రా
శా అమా అశోభా నాళీవాదేతా తారావాక్యగత! తారా
రామం నినిదేతి భావః! రామేరా రామవాక్యంతు అనేజా
అకంపనాభూత్! యుక్తియుక్తంబభావ ఇతిభావః|| 36
శ్లో. దేయాపాశం గీయోఖ్యాభా వాస్థామా కీలోకా నేనా!
ధీనాధాశామా నాళీవాదేతా నేజా రామేరాతం|| 37

దేయేతి నేనలక్ష్మీప్రాప్త! ఉఖ్యాభ శివఖ్యాతికాంతి
మృత్! ఉ! క ప్రతాపమూర్త! అనేన! వాలీవధేన హేతునా!
గీయాగానవల్లక్ష్మీప్రాప్తా ధీనాధాశామా నాళీవాదేతా! ధీనా
ధాః బుద్ధిమంతః! తేషా మాశా స్థానాని తామ యమానాళికః
మానవత్వంక్రయః! అత్ర మానకదేన తదాశ్రయా మానవంతో
లక్ష్యంతే! తేషాం వాదే సల్లాపే ఇతా ప్రసిద్ధా! అనేజా
అకంపితా కీలా సుఖమన్యుమి! మా రాజ్యలక్ష్మీః! అనాస్థా
నాస్థాసతీ! అపాశం అప్రతిబంధం! రామే రాతం రామేరా
రామవాక్! అ త తీ త్య తం త్వం రా జా భ నే త్య
దీరతమిత్యర్థః! సుగ్రీవ మితిభావః! ఆప ప్రాప్తపతీ|| 38
శ్లో! యాపాశంగీ యోఖ్యా భానాస్థా మా కీలోకా
నేనాధీ!

నా ధాశామానాళీనా దే తానేజా రామేరాతం దే|| 39

కీలోకాః శే స్సుగ్రీవస్య యాంరాజ్యలక్ష్మ్యం లక్షణ
యా తదాశ్రయే దేశఇతిభావః! తత్ర యే లోకాః సర్వత్ర
సుగ్రీవాజ్ఞాపత్రినః కపయః! యాపాశంగీయోఖ్యాః! యా
గమనె అవగత ఆశంగో యేషాంతే యాపాశంగతసమయే
ఇతరవ్యాసంగరహితాః! అనుచరాః తే ఏషాం సంతితి యా
పాశంగినః శసయోరభేదః! ఇం యాంతితి యాః లక్ష్మీవంతః
ఉఖ్యాః! ఈశసద్భక్తఖ్యాతివంతః! తేషాం విశేషణసమాసః!
భానాస్థాః! మే తేన! ప్రతీస్తాపపద్రూపత్వం నేవేత్యర్థః!
నాధీప్రభూ రామః! ఈనాధీ సీతాదర్శనలాలసః! తైరితి
కర్తృపద మధ్యాపీయతే! మానాళీవాదా మానాళీ రమా
నారీ సీతా! తస్యావాదో యన్యాసా ఆశా దక్షిణా దిక్!
అనేజా అకంపనా ఇతా ప్రాప్తా! తల్లిమత ఆహ! దేరా
జ్యదాయకే రామే రాతం దత్తూహితి శేషః|| 39

శ్లో! పాశంగీయోఖ్యాభానాస్థామా కీలోకానేనాధీనా
ధా శామానాళీవాదేతానే జారామేరాతందేయాపా|| 39

ఉ! ధీన ఆ! ఆ! అనాళీవాదేతానేజ! అనమం
తాన్నాళీనాం! మిత్రజాం ఈ వాదః స్తుతివాగ్యుదః తేన
ఇతః అనేజశ్చ విశేషణసమాసః! ధ. భూమిధర! ఏతా రాజ
సంబుధయః పాశంగీ! పః పతిః తదా సంగినీ ఈమా గృన్యా
స్మా! ఖ్యాభానాస్థా ఖ్యాతిప్రకాశయత్నాం! మా సీతా
యాపాలక్ష్మీ రస్తీతి శేషః! తస్యా ఇత్యనుకృప్యతే! రామే
రాతం మనోహరభూమిం ఆతతీతి తాదృశం ఆశాం దక్షిణాం
లోకానేనాః లోకే మ్యనేనాః హనుమా నార ప్రాప|| 39

శ్లో! శంగీయోఖ్యాభానాసామా కీలోకానేనాధీనాధా!
శామానాళీవాదేతానే జారామేరాతందేయాపా|| 40
యః శంగీ సీతాదర్శనవ్యాసంగవాన్ యన్యేతి విభక్తి
పరిణామః! ఆఖ్యాభానాస్థామా! విష్టోఖ్యాతిప్రతాప సంపా
దనయత్నసంపత్! అస్తీతిశేషః! ఆకీ లోకా ఆకీనీ రావణ
గృహే దుఃఖితాయా సీతా ఈశీతా తల్లాకా తద్దర్శనాశంసు
నా అనేన హనుమతా! కా! సా! శసయోరభేదః! ప్రసి
ద్ధా! అమానాళీమితి రహితప్రాంతతైకతవతీ! వాదాగతిదా!
రామేరా తందేయాపా! రామావసాఇరాచరీతభూః తత్ర
అత స్సంచారో యథా భవతి తథా! దేయాపాదానయోగ్యోద
కపూరాబాదక్షిణసాగరవేలా ఇతా ప్రాప్తా! అధీనాధవివిధీ
ర్యేషాంతే ఆధియః విష్టభక్తాః తత్ర నాధక్రేష్టః హేఅధీనాధ
అనే అధిక్రియ! ఆ విష్టతూ్యఇతి సంబుద్ధివ్యయం|| 40

శ్లో! గీయోఖ్యాభానాస్థామా కీలోకానే నాధీనాధాశా!
మానాళీవాదేతానే జారామేరాతందేయాపాశం|| 40

గీయ గానవల్లక్ష్మీవన్ ఉఖ్యకవఖ్యాతే! లోకానేనాః
లోకేష్టపాపధీనాధాశాధీనాధాన్ బుద్ధిమంతః! అశ్లోతి
వాష్టాతీతి ధీనాధాశా! బుద్ధిమద్గోచరా మాత్మేత్యర్థః!
ఆభానాస్థా ఆభానస్య ప్రకాశస్య ఆసా ఆస్థానుప్రకాశతా
శ్చేత్తర్థ! మాకీసీతారూపగోచరావాక్! అపాశం అపగత
సీతాదర్శనాశం! మానాళీవాదేతానేజా రామేరాతం! మా
యుక్తో వాళీవాదో పురోజనసంవాదో యస్యతాదృశస్య ఇతిః
ప్రాప్తః! అనేజాఆరామా యస్మిన్ స్తాదృశ ఇరామతీరాతో
భూధరం యస్య తాదృశశ్చ తం హనుమంతమాప! దేయేతి
సంబుధిః! సంపాతివచన స్వీతా వృత్తాంతో శ్రావిత్యర్థః|| 40

కిష్కింధకాండ స్సమాప్తః

ఒక సందేహము

[టి. వెంకటరావు గారు]

ఉద్ధృతాది సంవత్సరాదిసంవికలో పారనంది రామ శాస్త్రిగారు ధర్మశాస్త్రమును గూర్చి వ్రాయుదు, కామకృత మహాపాతకములలో మరణాన్నికముడగు చేరొందు ప్రాయశ్చిత్తము లేనట్లు సిద్ధాంతికిరించినారు. నాస్వల్పబుద్ధితో ధర్మ శాస్త్రములను చూడ, స్మృతివ్యాఖ్యాతలను శాస్త్రిగారి సిద్ధాంతము సమృత్తము కానట్లు తోచినది. కొందరు వ్యాఖ్యాతలు ఆ కామకృతమహాపాతక ఫలీయప్రాయశ్చిత్తముచే, కొందరు తద్వైగుణ్యముచే, కామకృత మహాపాతకములలో వ్యవహార్యతా మాత్రము కలుగుననియు మరికొందరు నరకనివృత్త్యాపాదక మరణాన్నికము కలిసిపెద్దిమగుటచే ద్వైగుణ్యము చేతనే నరకని వృత్తికూడ కలుగుననియు అభిప్రాయపడినట్లు నాకు గోచరించుచున్నది.

స్మృతివ్యాఖ్యాతలు తప్పటిభిప్రాయపడి ప్రకృతివిషయములో స్మృతులకు తప్పు సమన్వయము చేసినట్లు రామశాస్త్రిగారు తలచినచో హేతుప్రమాణోపన్యాసము గా వింది ఆతప్పును వెల్లడిచేసిగాని, లేక ఆవ్యాఖ్యాతృచవనము లన్నియు స్వసిద్ధాంతానుకూలములనియే తలచినచో, దిగునమాప బడు వ్యాఖ్యాతృచవనములను స్వసిద్ధాంతానుకూలముగా విశదముగా సమన్వయముచేసి గాని అస్పదాది పాతకబృందసందేహమును పోగొట్టి ధర్మగ్రతుణు గావింపుడని సవినయముగ వేడుకొనుచున్నాను.

వ్యాఖ్యానములు

మాధవుడు-పరాశరస్మృతి, గవాంబంధన స్లోకవ్యాఖ్యానము "తస్యా తామకారితో మరణేన నరకపాతనివృత్తిః ప్రత్యచర్యయాతు వ్యవహారసిద్ధితి నిర్ణయః... ..త దేవ మైహికవ్యవహారాయ పరలోకాయనా కామకృతానాం మహాపాతకానాం మహాపాతకానాం చాస్త్యేవ ప్రాయశ్చిత్త మితిసిద్ధమ్."

అపరాధ్యుడు-యాజ్ఞీ స్మృతి "ప్రాయశ్చిత్తై రపై త్రితి" అజానతా యత్కృతం పాపం... .. తత్ప్రాయశ్చిత్తై రపైతి. యస్య కామా ద్రాగతో హర్షాపకారీ స్యాతే నతస్య ప్రాయశ్చిత్తై పాపక్షయః, కింతు వచనాత్ ప్రాయశ్చిత్తవ నాత్మవ్యవహార్యతయా జనయోగ్యోభవతి, ఏతచ్చ మహాపాత కేష్యున్. ఉపపాతకాదికంతు పాపం కామకృత మపి ప్రాయశ్చిత్తైః క్షీయతే... .. తతః క్షాయ ముక్తోభవతి-జ్ఞానతః కామతత్వైస్సప్రీత్యాశ్చై ర్యవహార్యః క్రియతే యస్య జ్ఞానతో నకామతః పాపకారీ స్యాత్సప్రాయశ్చిత్తై రపాపాభవ త్యేవ యథా మేచ్ఛేత్తా త్సురం పాయితః కామాద్యభ్యవతి తద్భాన్తిపూర్వకా త్రైమాపూర్వకాచ్చ భవతి, తత్తకామతో వ్యవహార్య ఇత్యనేన ప్రమాణపూర్వకా త్కామత పరం నేదితివ్యక్తమ్ భ్రాన్తిపూర్వక కామకృతం ప్రాయశ్చిత్తాపనేయ మేవ యథామార్యే బ్రాహ్మణే స్థానాభ్యావ్యాపకే"

జ్ఞానేశ్వరుడు:- "ప్రాయశ్చిత్తై రితి ప్రాయశ్చిత్తై ర్యత్కృమానజై రజ్ఞానా ద్యదేనః పాపం కృతం తదపైతి గచ్ఛతి, న కామతః కృతం కింతు తత్ప్రాయశ్చిత్తవిధాయక వచన బలాతే ఇహలోకే వ్యవహార్యో జాయతే... .. అజ్ఞానకృతే తు సర్వత్ర పాపక్షయః యత్రతు బ్రహ్మహా నురాహా గురుత ల్గుగ... .. పరితాః పాతక సంయోజకాశ్చేతి గౌతమోక్తమహాపాతకాదా వ్యవహార్యత్వం నిషిద్ధం, తస్మిన్పతనీయేకర్మణి వ్యవహార్యత్వమాత్రం సపాపక్షయ ఇతి... .. అపతనీయే పునః కామకృతేపి ప్రాయశ్చిత్తే సపాపక్షయో భవత్యేవ పతనీయేపి కర్మణి కామకృతే మరణాన్తికేషు కల్యణక్షయో భవత్యేన ఫలాన్తరాభావాత్"

కల్యాణభట్టు:- మనుస్మృతి "అకామతః కృతే ఇతి- అబద్ధి కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం భవతీత్యాహః పండితాః, ఏకే పునరాచార్యాః కామతః కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం భవతీత్యాహః ఏతచ్చ పృథక్పృథక్ భేదానం ప్రాయశ్చిత్తకార వాగ్ధమ్. శ్రుతినివర్తనా దితి ఇంద్రోయతీన్నాల్పతేభ్యః ప్రాయశ్చిత్తే త మశీలావా త్యావధత్ సప్రజాపతి ముపాధావ త్ సన్యాత్రముపహ్వం పాయచ్చ తే ఇతి"

బ్రహ్మహా ద్వంద్వకేతి:- "కామకృతే తు వ్రాహ్మణవధే ద్వైగుణం బ్రహ్మవధప్రాయశ్చిత్తం చతుర్వంశేతి వర్ణాత్మకమ్. తదాహోగిరా- అకామతః కృతే పాపే ప్రాయశ్చిత్తం న కామతః, స్వాద కామకృతేయ తద్వైగుణం బుద్ధిపూర్వకే ఇతి."

పారనంది రామశాస్త్రిగారు పారస్వతానుబంధము ద్వారా ఆంధ్రలోకమునకు గుపరిచితులు. వారనేక విషయములలో విమర్శనలు చేయుటయు వాదోపవాదములు జరుగుటయు... .. మన ఆంధ్రదేశములో సుప్రసిద్ధులగు ధర్మశాస్త్రజ్ఞులకు

శ్రీరవింద్రకవింద్రుడు

[పోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు]

శ్రీరవింద్రునివంటి కవిశిఖామణి గడుపారగన్న భారత జనని పుణ్యరాశి యన నొప్పును. ఒక భరతఖండముననే కాక ఖండాతరములందును కవీంద్రుని కీర్తిచంద్రికలు భాసిల్లుచున్నవి. తత్సృష్టగంధరాజములు అనేక భావలలోనికి బంధరింపబడి సర్వజనసమాదరణీయము లై పండిత పామరజనలకును పూజనీయములై యొప్పుచున్నవి. జగద్విదితకీర్తిసాంద్రుడైన రవీంద్రుడు తన యఖండమేధాప్రతిభను మాతృభాష యగు వంగ భాషయందే వెలడించెను. ఆభాషయందే యతని మధురకవితా ప్రవాహ మనగ్గగతిఁ బ్రవహించినది. ఆంగ్లమునగాని, యాంధ్రమునగాని యతనిభావములను ఆతత్వశాస్త్రమును ప్రవర్తింపజేసినచో మాతృకళయందు గల మార్గము భావోన్మీలనము సహజసౌరభము తొలగుచుండును. తత్వమాలయందును కడుపార నతని మృదుమధుర కవితారసాస్వాదన మొనరింపగలము. భాషాంతరీకరణముల ననుసరించియే కవీంద్రుని ప్రజ్ఞావిశేషముల, నాస్వల్పబుద్ధికి దోచిననీతి జనువరులకు విన్నవించునెంచితిని.

మన దేశభాషలలో ముఖ్యముగ మన యాంధ్రభాష యందు ప్రామాణికములై విశ్వసనీయములై పకనార్థములై యొప్పు భాషాంతరీకరణము లెక్కువలేవు. "ఆంధ్రగీతాంజలి" మాత్ర మొకవిధముగ మాశ్వుకబోలి యున్నదనవచ్చును. యథా తథముగ ఆంధ్రీకరించిన నిర్దిష్టమైన నిస్సారమైయుండును. మాతృకఁ జదివి యందలిభావముల గ్రహించి అందలిమాధుర్యముఁ గ్రోలి తన్వయించి తమన నాభావములనే యభేచ్ఛగ నిఘంటువులజూచి సరియగుపడుటకు వెరకక, కవిభావము చెలపగల్గుచో భాషాంతరీకరణమైనను హృదయరంజకమైయుండును. ఆ కవితా సౌందర్యమును అనుభవించక యథాతథ యగ తెనిగింపబూనుచోఁ దేలవమై నిస్సారమైపోవును.

రవీంద్రుని ప్రజ్ఞావిశేషములు వివిధస్వరూపములదాల్చినది. అతడు కేవలము స్వప్నప్రపంచమున గ్రుమ్ము ఆదర్శ వాదియని తత్వజ్ఞుడని, చెప్పవోలదు. మానవప్రకృతిని చక్కగ గ్రహించి, యందలిపరిణామముల, వివిధావస్థలఁ జదివించి అగాధమై ప్రకాంతగంభీరమై, ఒక్కొక్కే భయంకరమై వివిధావస్థలకు లోనై కేవల మనుభవకవేద్యమైన మానవహృదయముల బరిశోధించినాడు. అనంతమైన యా నిర్మలాకాశము నావరించిన మేఘపటలమును అందు మండిభూతములై తగుకు తగుక్కుమను నక్షత్రములను అవియింపనీల ప్రకృతిరహస్యముల నెల్ల భేదించి యభినవజ్ఞాన లేజఃపుంజములను నెదజల్లినాడు.

అతఁడు విహారమొనరించునది గగనవిధియందు కాదు. భావమయప్రపంచమున గాదు. స్వప్నలోకమున గాదు. మానవుని వివిధావస్థలనే జ్ఞానలోచనములఁ బరిశోధించి తేటమాటలఁ బ్రకటించినాడు.

ఆచిన్నికథలయందు ఆ నవలయందు ఆ గద్యనాటకము లందు ఆ గేయములందు చిత్రితమైన వ్యక్తిస్వరూపములు మన వంటివే. బీభత్సరంగరంగములు లేవు. ప్రపంచమే ఘోరసం గ్రామరంగము కదా? మనుజుడే ప్రకృతి కధినాథుడు. వాని దైనికచర్యలు-ఆటపాటలు-విచారసంతోషములు సర్వజనసాధారణములు కావున హేమరుతురుచింపవు. వారికి భావోద్దేకము గగింపవలయు నన్న రుధిరప్రవాహములు, కశేబరములు, కరవాలములు, ఫిరంగులు కావలయును. ఈ మారణయంత్రములు యుద్ధపరికరములు రవీంద్రునికడ లేవు.

మనుష్యప్రకృతికన్న వర్ణింపదగిన దేమికలదు? మన దిన కృత్తములందే యీ సంసార మహర్ణవమునందే ప్రతివాని హృదయమునందును ఎన్ని తుపానులు, సుడిగాడ్పులు, ప్రళయములు చెలరేగుటలేదు? మనకన్నులనాకర్షించు చిత్రవిచిత్రములై భ్రమింపజేయు రంగుభావములు రవీంద్రుని లేఖనియందు లేని మాట వాస్తవము.

ఉదేకముఁ బుట్టించు కవిత్యము క్షణికము. మూడు నాళ్ల పట్టపుగలుచేసిన కవులెందరు పుట్టలేదు! నామమాత్రావ శిష్టులై పోలేరు! శాశ్వతానందసంధానక మైన కవిత్యము కొఱతలేదు. అందుచే ఏపండితులైనను వాదోపవాదములను గావించిన ఈ యాంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా కలిగిన సందేహమును తిరిగి ఆప్రతికద్వారా అన్వదాది పాతకులు పోగొట్టుకొందురని యాశించియుంటినిగాని నేటివర కట్టివ్యాసములు ప్రమరింపబడనందున రామశాస్త్రిగారి సిద్ధాంతము శాస్త్రీయ మైనట్లు తేలుచున్నది.

నాదృష్టికి స్మృతి వ్యాసములు సరిపడనట్లు తోచి ఈ పత్రికా ముఖమున సందేహమును వెల్లడించి తన్నిస్మృతి చేయదలచినాడు. కాన రామశాస్త్రిగారైనను లేదా మరియే పండితోత్తములైనను వెనుక నేను ప్రార్థించినట్లు విఫలముగ చచ్చించి నాసందేహమును ఆంధ్రప్రదేశ్ ద్వారా పారవ్రోశినచో వారికిని శ్రీపత్రికాధిపతులకు మిగుల తృప్తికూడనై యుండును.

హృదయము

[మూలే రాఘవరావుగారు]

చుటుకుజూపులదీనత ముఱుగుపఱచి సాగరపులోతుఁ గనఁగోరు చంచమాను పడి నాహృదయంబు భావమునఁ దెలియఁ జూచెదేల? ప్రితూ? నేఁడు చూడఁగలనె? యింతకాలంబు నీకండయెదుట నాదు జీవితంబెల్ల గడవినఁ జేతగాక అదియె యొకదివ్యసుగు రత్నమైన దాని వేయిఖండంబులుగఁ జేసి నెలఁచి! నీదు గళమునం దుంప మాలగఁ గట్టియుండు; మంజులంబగు దివ్యసుమంబయేని తొయ్యిలే! నీసుశిరమునఁ దుఱుముకొల్పిఁ జదిమి లతనుండి నేఱుగఁ జేసియుండు; కాని యిది యొకహృదయాబ్జిగాన దాని తీరమును లోఁతు నీ కెట్లు తెలియ నాను? హద్దు లెఱుగక బోన నేమాయె? నీవె రాజ్ఞి వాడు మధ్యయస్వరాజ్యమునకు - అట్టిహృదయస్థమగునట్టి యగ్నిమిష సంతసమై యైన నదియె హాసంబు గాఁగఁ బరిణమించెడు సంత నీభావమందు సకలము గ్రహించియుండువు జాగపగిది; దుఃఖమే యైన నది భావప్రాయములుగఁ గరఁగి ప్రవహింప సంత నీ వెఱిగియుండు వాత్సల్యత మొక్కఁత్రుటికాలమందుఁ గాని ప్రేయసీ! యిది యుత్తమప్రేమ యగుటఁ గష్టసుఖముల భేదంబుఁ గలిమి లేమి, ప్రతిఫలాపేక్షయును లేవు, ప్రాణములుల చెంతనేయుండి తెలియ వాద్యంత మీవు. "అనువాదము"

తాత్కాలికవిజయము లభింపజున్నను సుశీరమై నిలిచి యున్నది. మన వారి యభిరుచులు మార్పు చెందవలయును. కేవలకల్పనాకథలు కృత్రిమరత్నములు జీవితమునందు విరక్తి బుట్టించును. ఇక రవీంద్రుని కథలలో అవి కట్టుకథలు కావు. ప్రత్యక్షరమునందు నిత్యనిర్మలమైన సత్యము వ్యక్తీకరింపఁ బడినది. కవితయొక్కయు కవియొక్కయు కరవ్యము గాని పరమావధిగాని నెరవేరెనా లేదా యని నిర్ణయించుటెట్లు? చదువరుల మల్లాసమును పుట్టించుటే ముఖ్యోద్దేశము కాదు. నీతిగరవ న ప స ర ము లేదు. ఆపనిఁ జేయుటకు 'నీతిచంద్రిక' లెన్నియో కలవు. నాటక కాలలు కలవు. రవీంద్రునికథల జదువునప్పుడు హృదయమందలి సకలనాడులును, చలించితిరును. ఆ ప్రేమకలాపములందు ఎనలేనివిషాదమున్నది. ఆదాంపత్యములందు ఆశ్రీపురుషుల పరస్పర బంధభాంధవ్యములందు ప్రకృతివైజమెల్ల కేంద్రీకరింపబడి పరిస్థుటముగ చిత్రితమై యున్నది. ఆవ్యక్తులును మనవంటివే మనవలెనే కష్టసుఖములకు లోనై జీవయాత్రఁ గడపుచున్నవి. ఆనానుభూతి భ్రాతృభావము పెంపొందింపజేయును. ఆవిషాదమునందలి మాధుర్యము, లాలిత్యము, సౌందర్యము రవీంద్రునికే చెల్లును. భూతప్రేతపిశాచములు, మృతకశేబరములు నిశిత ఖడ్గములులేకయే యమ్యహాకవి 'బ్రాజడీల'ను ప్రభుంపఁజేసి నాడు. ఈమహాశక్తి రవీంద్రునియందే కలదు. పేక్కుపీయరు బ్రాజడీలలో బీభత్స మెక్కువ. హృదయము కంపమొందును. చదువరులుగాని, చూపఱులుగాని, రసాలిలేకమున గంపించిపోవుదురు. హృదయ భేదకమైన యాదోద్యులు, పెదబొబ్బలు, భయంకరకావములు, అవి యొకమాదిరి బ్రాజడీలు- ఇక రవీంద్రుని బ్రాజడీలన్న నో... మనుజుడే ప్రకృతి నాటకరంగమునఁ గథా నాయకుడు. అతని నిత్యకృత్యములే బ్రాజడీలు-కామెడీలు- మన మత్యల్పమని దేనిని భావించుమో యా స్వల్పవిషయమే రవీంద్రునివంటి చిత్రకారుని శృదుహస్తముల, నసాధారణ జ్ఞావిశేషమున మూత్రమైన బ్రాజడీగ పరిణమించును.

ఈ శక్తి కీటుమహాకవియందును గలను. విహంగగానమున మధురవిషాదరసము కలదు. శీరత్కలచంద్రికలంఘ-మా ఖిడిచిగుళ్లయందు హిమాంబుపూరములై తలలు వాంచియున్న పసపుష్పములందు ఆ నాయికానాయకుల బాష్పాంబువులందు నిట్టార్పులందు... మహా తరతర్య మివిడియున్నది.

రవీంద్రుని కవిత్యతత్వ మిదియని నిర్ధారణచేసి చేతిలో నుంచుటకు సాధ్యముకాదు. అనుభవకవేద్యము. దానిపైన నీయొక్కవ్యాసమున సమర్పింపలేము. అతని కల్పనానైపుణ్యము, స్వభావజ్ఞానము, తద్విరచితమైన ప్రత్యక్షరమునంతును ఇవిడియున్నది.

భాషాభిమానులు తగినయవకాశము నొసంగినచో నాకుఁ దోచిననీతి రవీంద్రమహాశయుని గ్రంథవిషయముల నాంధ్ర పాతకమహాశయుల విన్నవించగలను.

శరీర నిర్మాణము

సృష్టినిర్మాణముందు అత్యద్భుతముగ ప్రజ్ఞాశక్తిని శరీర మంత్రము వెల్లిబుచ్చుచున్నది. ఈయంత్రమును చక్కగా పరి శీలించి గలుగు మానవుడు ఇద్దాని నిర్మాణకర్తను వేయిభం బుల తన మానసముందు కొనియాడుకుండ నుండడు. అట్టివాడు తనయొక్క చేతలకు సేవాశ్రమము గర్వపడక మానవశృషి యంతయును ఇట్టియింగితజ్ఞతతో పోల్చిత్యప్రాయమైయుండ నోవునని గ్రహించగలడు. మనచేతయిం దున్న గడియారమును జూడ వైకి రెండుముండ్లు మాత్రమే తిరుగుచుండినట్లును కొద్ది శబ్ద మేది యో వి న వచ్చు చుం డి న ట్లు ను మ న కు గోచరించును. బాహ్యగోచరముగనున్న యీరెండింటికి సహాయ భూతముగను అంతరమున నెంతయో పనితన మిమిడియున్నది. అద్దానిని విప్పిచూచు ప్రతివానికిని అందలి శీర్షన కెంతయో ఆశ్చర్య మొదవును. ఇదేవిధమున శరీరమందుగూడను అత్యద్భు తముగ పనితన మిమిడియున్నది. పాముల దృష్టికి వైకిగానిం చు ఈకరచరణములే సర్వముగ దోచుచున్నను శరీరకాస్త్రజ్ఞు లకిది జీవితప్రాయపుపరిశోధనయైయున్నది. పరిశోధించుకొని దిని నిర్మాణమునెడలను, నిర్మాణకునియెడలను మనకు గౌరవ ము యుండయింపకతప్పదు. శరీరమందలి యిట్టివైపుణ్యమును గాంచు నెవ్వరుగాని తనశరీరపోషణయెడలను, ఇతర శరీరముల గౌరవించుటయెడలను ప్రస్తుతము మనము గాంచునట్టిరీతికై భావమును జూపనేరరు. ఎట్టి మాంసభక్షకులైనను తాము చం చుభోవునట్టి జీవియొక్క శరీరమును చక్కగా యోచించి చూచి నయెడల అద్దానియొక్క సృష్టివైపుణ్యమునకు నాశ్చర్యము నొందకపోరు. సృష్టియందలి యత్యద్భుతము నొకదానిని తాము నిర్మూలనము చేయనంటిమని తలంపకపోరు. ఈశరీరవిషయ మగు పరిజ్ఞానముచక్కగా మనకుగలుగకుండుటచే మనము కాయ శైశములకు పాలగుచున్నాము. రోగగ్రస్తల మగుచున్నాము. వై ద్యుల సహాయమునకు వేచుచున్నాము. ఒకయంత్రమును నడుప నె. హాసించువానికి యంత్రముయొక్క పరిస్థితులన్నియును చ క్కగా తెలిసియుండవలయును. దానిని నడుపువారమును తా ను గుర్తించుకలయును. లేనియెడల తనసారధ్యమున తనకు ము ప్పగలుగును. మనశరీరయంత్రముల సహజమార్గముల నడుప నేరకుండుటచే పానయందనేకులు అనేకరోగములకు పాలగుచు న్నారు. వైద్యులనువైద్యాలుయములను కులదేవతలుగా పూజించు చున్నారు. ఇందుచే వైద్యులను వైద్యాలుయములను దూషించు టకాదు. మనజీవితమందలి సహాయకారులు వైద్యసహాయము మానవులు ఆరోగ్యవంతులుగా నుండుటకు నొకమార్గము. మా నవులు ఆరోగ్యవంతులగుటకు వైద్యసహాయ మొక్కటియే మార్గముగాదనియు, వేరుమార్గములు కలవనియు, అం దొకమార్గ ము సత్ప్రవృత్త మనియు తెలియజేయనున్నాను. ఇయ్యది వినుటకు వింతగానున్నను భారతదేశీయ ప్రాచీనకాస్త్రజ్ఞులు దీని నొకకాస్త్రముగ నిర్మించియున్నారు. వారు కరచరణన మేలనుగనట్టియు, పంచేంద్రియములచే కూడినట్టియు, ఈస్థూల శరీరమునకు దీనినిపోలియున్న నూత్నశరీరమునకు మారురూప మైయుండెనని తెలిపియున్నారు. శరీరము స్థూలము నూత్నము అని రెండ్రా జెప్ప పాశ్చాత్య నాగరికతావ్యామోహమున జక్కి యంత్రసహాయముచే విశేషకరింపబడి పంచేంద్రియములకు గోచరమగునట్టిదే జ్ఞానసాంప్రదాయకరమగునని తలంచు కొంద రికి వింతగా దోషమవును. బాహ్యమున కింత యార్భాటముగా దోచునట్టి పాశ్చాత్యకాస్త్రపరిశోధనము నంతయును చేర్చిచూడ మానవుని విషయమును శరీర నిర్మాణ విషయమును వీరికి గ లుగు పరిచయము పూర్ణమై యుండలేదని తోపకపోదు. శరీర నిర్మాణవిషయమును వీరికి గలుగు పరిచయము పూర్ణమై యుం డలేదని దోషకపోదు. శరీరవిషయ మగు వీరల పరిజ్ఞానము స్థూలపదార్థము లగు కండరములు ఎముకలు నరములను మించి చనియుండలేదు. వీరు శోధింపగలిగిన దంతయును ఇంద్రియా వరణముం దిమిడియున్న స్థూలవిషయజ్ఞానముమాత్రమే యైయు న్నది. ఇట్లుచెప్ప పాశ్చాత్యపరిజ్ఞానమును తేల్చిపలుకుటగాదు. శరీరకాస్త్రముందు వారలెంతవరకు జనగలిగి యుండిరో యంత వరకును ధైర్యముగా ముండజేసియుండిరి. కాని వారలకు పంచేంద్రియములను మించియు, స్థూలపదార్థమును మించియు త్రోవగానింపకున్నది. తాము నెడకున్న యున్నతాతయముల నన్నిటిని ఈ నియమితావరణమునందే శోధింప యత్నించు చున్నారు. అందుచే శరీరనిర్మాణముయెడ వారు తెలియజే యునది సత్యమైయున్నను, సత్యమంతయును అది మాత్రమే యైయుండలేదు.

మానవుని జీవితరహస్యముల నన్నిటిని శరీరరహస్య ధర్మ ముల నన్నిటిని చక్కగా విమర్శించి సత్యసిద్ధాంతములుగా నొన గూర్చిన కాస్త్రజ్ఞులు స్థూలశరీరమును మించి నూత్న శరీర మొకటి గలదనియును, మెదడు, హృదయము, క్యానకోశ ములకు స్థూలశరీరపదార్థమై యుండునట్లు, మానసము బుద్ధి చిత్తము అహంకారములతో గూడు అంతఃకరణము ఈనూ త్నశరీర పదార్థమై యుండెననియు తెలియజేసియున్నారు. ఇవి రెండును రకమునందు స్థూల నూత్నములుగా భేదించినను పదార్థమందు రెండును ఒకటియే యని చెప్పియున్నారు. మా నసమునకు కారణమగుచున్న భావన మొదలు ఖనిజములగు రా తివరకునున్న పదార్థమంతయును రకము భేదించినను వస్తు వొకటియే యని కాస్త్రము రుజువుచేయుచున్నది. మానవునికి మరణ మాసన్న మగునపుడు స్థూలశరీరమునుండి నూత్న శరీరము విడి పోవు చు న్నది. దేహి సజీవుడైయుండునంత కాలము ఇది కడుమైత్రిగా నుండును. ఈ రెండింటిమధ్య మైత్రి శీర్షరుచునది ప్రాణశక్తి. దేహికి మృత్యు వాసన్న మగునపుడు ఈప్రాణ శక్తిని నూత్నశరీరము. తనలోనికి లా గుకొని నూలదేహమును విడదాడును. స్థూలదేహము నాశనము నొంది పంచభూతములయం దైక్యమైనను నూత్నదేహము మా త్రము నాశనము నొందక స్థూలప్రపంచమును బాసినదై నూత్న స్థూలములందు చరించుచుండును.

స్థూలశరీరమందు సృగ్మజ్ఞానమును గ్రహించునవి హృదయ మును మెదడుభాగములును. చేతిపై దోమ కట్ట ఆ సందేశము మును నరములు హృదయమునకు జేర్చును. హృదయము ఈ యనుభవమును మెదడునందు జ్ఞాపకరూపమున దాచియుంచును. మెదడుపదార్థ ముండునంతవరకు ఈయనుభవము మనము మరచనేరము. ఇదేవిధమున నూత్నశరీరమందును సరములద్వార వచ్చు సందేశమును మా న స ము గ్రహించును. మా న స ము దా ని నీ త న యొ ద్ద నుం డి బుద్ధికి పంపనది విచక్షణ చేయును. ఈ విచక్షణవలన గలుగు జ్ఞానా నుభవము చిత్తమందు జ్ఞాపకరూపమున పదిలపరుపబడును. ఇయ్యది చిత్తమున్నంతకాలము నాశనము కానేరదు. ఈనూత్న శరీరముయొక జన్మము నుండి మరయొక జన్మమునకు మారుచుం డును. ప్రస్తుతము మనము అనుభవించుచున్న యాస్థూలశరీర ములంటి వాని నెన్నిటిలో యిదికాల్చియున్నది. అందుచే నూత్నశరీరమందలి చిత్తమందు జ్ఞాపకార్థములగు అనుభవపు గుర్తు లెన్నియో గలవు. ఈ గుర్తులను సంస్కారము లందురు. మానవుడు జీవితమార్గము నధిష్టించి యాత్రగడపునప్పుడు తాను యోచించునట్టియు, భావించునట్టియు తలంచునట్టియు నూ హలన్నియును చిత్త సంస్కారములగు మారుచుండును. ఈ సంస్కారముల ననువర్తించియే మనభావి జీవితము లేర్పడు చుండును. మనయొక్క ఆయురారోగ్యములనిర్వహణమందును.

ఆయురారోగ్యముల నిర్వహణమందు ప్రపంచమందు అనేకవిషయములగు చికిత్సావిధానములుగలవు. శరీరకాస్త్రజ్ఞులు ను రసాయన కాస్త్రజ్ఞులును ఈ చికిత్సావిధానములను బలప రుప యత్నించుచున్నారు. కాని వీరు శరీరమువిషయమై యో చింపవలెమిచ్చుచున్న స్థూలశరీరము మాత్రమే వీరబుద్ధికి పా డగట్టుచున్నది. నూత్నశరీరపు విషయమును దాని సహాయమున మన మెట్లు సుఖజీవితమును గడుపనగునదియును తెలియబర చేడను.

స్థూలశరీరపోషణార్థము ప్రాణశక్తి యెట్లువత్సకమై యున్నదో యటులనే నూత్నశరీరపోషణార్థము భావనా శక్తి యావత్సకమై యున్నది. సాల్పురుగు తననుండి గలుగు పదార్థములనల సన్ననిదారములచేని గూడునల్లి యందు తాను నివసించునట్లు మానసము తననుండి గలుగపదార్థములన భావన యను సన్ననిదారముల చేని యీనూత్నశరీరమునుగూటినట్లు కొనుచున్నది. ద్రవరూపమునందున్న నీరము ఖనిభవించిన మంచు గడ్డకు కారణమగునట్లు సున్నితావస్థయందున్న యీనూత్న శరీరము ఖనిభవించిన స్థూలశరీరమునకు కారణమగుచున్నది. నూ త్నశరీరావస్థలనుబట్టి స్థూలశరీరావస్థలకు మార్పుగలుగుచుం డును. ఇవి రెండును యన్యోన్యమైయుండుటచేత స్థూలశరీరావ స్థలగూడను నూత్నశరీరముపై ప్రతిఫలించుచుండును. స్థూల ము బాహ్యసంబంధముగ నీటిచేత ఇందలి మార్పును మనము వెంటనే కనుగొన గలుగుచున్నాము. నూత్నము అంతరపు సంబంధ మగుటచేత దానిని గాంచుటకు కొంతవ్యవ ధిగావలసియున్నది. దీనిని బాగుగా గ్రహించుటకు నీటివిషయ ము యోచించుడు. పాత్రయందున్న నీటియొక్క యవస్థల నన్ని టిని మనకునులు చూడ శక్తిమంతములగుచున్నవి. అనీరమే అవిరి గామారి యందలి యవస్థలు మనకున్నులకు గోచరింపకున్నవి. నీ

రును అవిరియు ఏకపదార్థమే యైయున్నను స్థూలనూత్న ములుగా విడివడి భేదరూపము లగుచుండుటచేత మనకెంతయో వ్యత్యాసమును దోషజేయుచున్నది. ఇంతియే గాక స్థూలము క న్న నూత్న మెక్కుడు శక్తిమంతమై యున్నది. నీటిరూపమున నుండి యేమియును చేయజాలని స్థూలపదార్థము నూత్నరూ పకమున నావిరిగా మార్చి యంత్రములు నడుపుటకు శక్తివంత మై యున్నది.

ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందము వీనికి వ్యతిరేకభావముల గు జడుపు, ఈర్ష్య, క్రోధము మొదలగునవి నూత్నశరీరసంబం ధములు రుచికరములగు ఆరోగ్యదాయకములగు పదార్థములను మనము భుజించిన స్థూలశరీరమెట్లు జనముగలిగి యుండునో య టులనే ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందముభావములచేత నూత్న శరీరము పుట్టికొందుచుండును. ఆరోగ్యదాయకములగు పదార్థ ములవలన స్థూలశరీరమునకు జనము గలుగుకారణ మేమన వాని యందు ప్రాణశక్తి యత్యధిముగా నుండును. ఇదేవిధమున ధైర్యము, ప్రేమ, ఆనందమును సద్భావములు పూర్ణముగ శక్తి పూరితములై యున్నవి. ఎవనియొక్క నూత్నశరీరము శక్తి పూరిత మై యా రోగ్య వం త ము గా నుండునో వాని స్థూల శరీర ము కూ డ నదేవిధముగా నుండును. స్థూల నూత్న శరీరములు రెండును యన్యోన్యమైయుండుటచేత నొక దానియందు జరుగుకార్యము వేరొకదానియందు ప్రతిఫలించు చుండును. ఇందులకు ఆరోగ్యవిషయ తార్కాణము నొకదానిని గమనింపుడు. శరీరము ఏకారణము చేతనైనను అస్వస్థత నొం దుట తటస్థించి వ్యాధిగ్రస్తమైన యట్టివాడు ప్రకృతి వైచిత్ర్య ములచే నిండియున్న యేపర్వతప్రాంతమునకైనను, నదీతీరమున కైనను, అటవీస్థలమునకైనను జని అచ్చటి ప్రకృతి వైచిత్ర్య ములచేత యీతని మానసము ఆహ్లాదము నొందును. అనీతియం దు యీతని శరీరముయొక్క రుగ్మతస్వస్థతగాంచుట తటస్థించు చున్నది. వైద్యులయొక్క ఔషధసేవలకు మీరి చనిన మొండి వ్యాధులు సహితము యీవిధమున నిమగ్నులించి యుండుట రెం దరి యనుభవమునకో తెలిసియున్నది. ఇట్లులేని ధైర్యము ప్రేమ మొదలగు భావములు గూడను నూత్నశరీరమును పదిలపరు చుటకును పెంపొందించుటకును కారణభూతము లగుచున్నది.

సద్భావములగుచున్న ప్రేమ ధైర్యము ఆనందము శరీర పోషణయందు యెట్లు ఆధారభూతములగుచున్నవో యటులనే యీభావములకు వ్యతిరేకములగు జడుపు, యీర్ష్య క్రోధము మొదలగునవి హానికరము లగుచున్నవి. ఇవి నూత్నశరీరమును కలతనొందజేయ నూత్నశరీరము ననుసరించి స్థూలశరీరము గూ డను కలతనొందును. కలత నొందిన శరీరమునకు శరీరస్వస్థత యను ఆరోగ్యమును కుదురనేరదు. శరీరమందు స్వస్థతలేకుం డుటయే వ్యాధికి కారణము అంతఃకరణభయముచే వేదనపడు చుండునట్టివానికి యెట్టి ఆరోగ్యకరముగ భోజనముగాని పెట్టి చూడుడు. అతనికిది జీర్ణమునకు రానేరదు. దీనివలన నూత్న శరీరావస్థనుబట్టిస్థూలశరీరావస్థయెట్లు మారుచున్నదో కనుగొన గలము. ఇక క్రోధవిషయమై యాలోచింప ఇద్దాని మూల మున కోపోద్దిప్తితుడైనవానికిని లోకమునకును యెట్టి యనర్థము సంప్రాప్తమగుచుండునో తెలియగలదు. మనయందలి ప్రతి వారలమును కడు స్వల్పవిషయములందు గూడను నిష్కారణ ముగా కోపమును వృత్తిని చిత్తమందు రేపుచున్నారము. స్థూల శరీరమందలి రక్తనాళములకు విషయమునం దిచ్చు. ఇది యెట్లు శరీర మంతటను వ్యాపించి ప్రాణహానిని చేయునో యదేవిధము చిత్తమందు రేపబడిన కోపమును సంస్కారము నూత్న శరీర మం త ట ను వ్యాపించి స్థూల శరీరముపై ప్రతిఫలించును. కోపము విషప్రాయమగునది. ఈ వాక్యము కవియొక్క వర్ణనాచమత్కృతి గాక కాస్త్రజ్ఞుని యొక్క పరిశోధనయై యున్నది. కడచిన శతాబ్దమందు హో యరుల యుద్ధమున యొకస్త్రీ తన భర్తపై నేదియొయొక కారణమున యధికకోపోద్దిప్తిమానసురాలై యుండెను. ఆపెకాక సంవత్సరపు శిశువు గలడు. ఈబాలుడు తన తల్లియొక్క మాన సము కోపమును అగ్నిచే ప్రజ్వలిల్లుసముమున పాలునకేడ్చెను. ఆయుర్రేకపూరితమై యున్న మానసముతో తల్లి పిల్లకు చన్నం దివ్య పాపమా శిశువు రెండుగ్రుక్కలు లాగునరికి మరణించెను. ఈపెయొక్క కోపోగ్ని చిత్త మంతటిని అత్యద్భుతముగా కలత నొందజేయ, యీకోపముయొక్క నూత్నశరీరమందలి కలత స్థూలశరీరముపై ప్రతిఫలించి యాపెచంటియందున్న పాలను రక్తమును విషముగా మార్చివైచెను. అందుచే బాలుడు మృతి నొందెను. నూత్నశరీరావస్థలనుబట్టి స్థూలశరీరావస్థ లెట్లు మారుచుండునదియు దీనినిబట్టి కనుగొనవగును.

సూర్యుని కిరణములు కెందును మనము పంచేంద్రియములచే కనుగొన నేరనంతటి యన్యోన్యమై యొకటిగా నున్నవి. సూర్యుని కిరణము భావనాశక్తిపై సాధారణముగా నున్నది. భావనాశక్తియొక్క స్వభావమును మనము చక్కగా గుర్తెరిగినయెడల, దాని సహాయముచే మనము సూర్యుని కిరణములను వశము చేసి కొని, సూర్యుని కిరణములను సూర్యుని కిరణములను చక్క బరుచుకొన నగును. ఆయన రాశోగ్యాభివృద్ధికి ఇది చక్కని రాచబాట. ఇట్టి మార్గము నధిష్ఠింప యత్నించు మానవునకు ఆరోగ్యమునకై వైద్యసహాయము తయారగును. లోకమునను ప్రతి పువ్వు నావరించి యేదియో యొకవిధముగా వాసన వెడలుచుండు రీతి ప్రతిమాన పునియొక్క సూర్యుని కిరణము నావరించి యొకవిధముగా భావనాశక్తి పెడలుచుండును. పువ్వుగా చేర్చబడియున్న పదార్థములలో సూర్యుని కిరణముల సంతతు యీ పువ్వును వీడి చనుచుండుటయే యిద్దానినందు. ప్రసరించు వాసనకు కారణము. ఇదే విధమున మానవుని చిత్తమునుండి యెల్లప్పుడును అంతఃకరణముగా మార్చబడిన పదార్థమునుండి భావనయన శక్తి వెడలుచుండును. మానవునియొక్క కార్యదీక్షనుబట్టి యీ భావనాశక్తి యత్యల్పముగనో, యత్యధికముగనో ప్రసరించుచుండును. మన భావనాశక్తినిబట్టి మనకారీరావధులు మారుటయేగాక ప్రపంచావస్థలనుగూడ మార్చి ఇది శక్తిమంతమై యున్నది. ఒక గదియందు సలసలకాగుచున్నట్టి కాగునంచ, అందుండి బయలు వెడలు ఆవిరి గదియంతయు ప్రసరించునట్లు మనచిత్తమునుండి బయలు వెడలు భావనాశక్తి ప్రపంచ మంతటను ఆవరించుచున్నది. ఆవిరినిగ్రహించు కాగునందే తీసివైచినను కొంతకాలమువరకు కాగునండి బయలు వెడలు నావిరి గదియందే యుండి గదియందు ప్రవేశించు ప్రతివారలకును వేడిమిని

గలుగజేయ కారణ మగుచున్నది. ఇదే విధమున మనము విడుచు భావనలన్నియును, తలంచు మామలన్నియును మనము ఈ ప్రపంచమునుండి వీడియున్నను ఈ ప్రపంచమునందు కొంతకాలమువరకు కార్యములను జరుప శక్తిమంతములై యుండును. చిత్తమునుండి బయలు వెడలు భావన ప్రతిదియును కొంత ప్రాణ శక్తిని చిత్తమునుండి గ్రహించి చనుచుండును. సూర్యునివీడి భావనమునకేతెంచు కరణము ప్రతిదియును దాని కేదియో యొక వస్తు వస్తుపదువరకును ఆకాశముందు సంచరించుచుండులాగున చిత్తమునుండి భావనమునకు నేతెంచు భావనయు తనకార్యమును నెరవేర్చునేరనిదే అంతమొందనేరదు. ఇట్టి భావనాసాగరమునందు మనము ముణిగియున్నాము. ప్రపంచమందలి మానవుల పరిణామావస్థనుబట్టి యీ సమద్రుమందలి భావనాతరంగములు మానవుని యభివృద్ధికి కారణమై యుండినదియు, తీరాత్మమునకు కారణమై యుండినదియు తెలియనగును.

నేడు పాశ్చాత్య దేశములందు భావనాశక్తియొక్క సామర్థ్యమును గుర్తెరిగిన కొందరు సైకోతెరపిస్ట్స్ అనునూత్పచిత్యాభిధానమును కనిపెట్టి మందు లేకయే లోగముల నిమగ్నంప సమర్థులగుచున్నారు. వారిసిద్ధాంతములకు ఆధారభూతమైయున్నది యీ భావనాశక్తి సామర్థ్యమే. వీరలను ఆదేశములందు “ఫైయర్ పీలర్స్, మైడ్స్ పీలర్స్, స్పిరిమ్యుయల్ వైబ్రేషన్స్ అనివించెదరు. వీరు ప్రత్యక్షముండున్న లోగులయొక్క లోగముల నివారణకేయటయేగాక వేలకొలది మైళ్లయందున్న లోగులలోగముల నివారణకేయటయు గలదు. ఇందేమియును వింతలేదు. భావనాశక్తి సర్వత్ర వ్యాపింపగలదను విషయముదెలిసినదియే ప్రస్తుతమునయొక్క వైద్యులుగూడను సూర్యుని కిరణములను గమనించి భావనాశక్తి సామర్థ్యముల నశేషరహితముగా తమయొక్క వైద్యవిధానములకు తోడ్పడవ లోకమున కెంత

యో మేలు చేయగలదు.

గొల్లపూడి లక్ష్మీనరసింహారావు,

వేపచెట్టుయొక్క మంచి
గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అండు జోషధనబంధమైన వస్తువులు

మర్కోజిల్లు:— కార్బాటిక్ ఇతర జోషధనబంధమైన నల్లు లన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమును తినివేయదు. మిక్కిలి మున్నితముగా వానినచేర్చబడినది. 8 బిల్లముగల పెట్టె 1 కి ధర రూ 0-12-0.

మర్కోజిల్లును దంతచూర్ణము:— శేతపుల్లలతో దంతభాదనము చేయుట అందరికిని తెలిసినవిషయమే. బ్రహ్మతో మర్కోజిల్లును దంతచూర్ణమును చేర్చి దంతభాదన న మాత్రే కి కొనుట చాలమంచిది. వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము లన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-8-0; చిన్న పొట్టు 1 కి 0-2-0.

మర్కో సాటాయిలెట్ పిండి యాభియనకు, చర్మమునకు వేపచెట్టు తగినవిండి.

డబ్బా 1 కి రూ 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0.

హిందూదేశమునందు హిందూదేశపు పరిశ్రమము, ధనము చేత యాదుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHER, 323 Thambu Chetty Street, MADRAS.

&

Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

బిడ్డకు తగిన ఆహారము తల్లికి సంతోషము

రాబిన్సన్స్ “వేటెంటు” బార్లిని ఆవుపాలు, గోదాపాలు, మేకపాలుకన్ డెస్సెడు పాలు లేక యితర పిండి పాలు తోచేర్చి యువయోగవరచిన బిడ్డలందరికి వీటిని ఆహారమును తీలుఅందరును వారి బిడ్డలకు తగిన ఆహారము యిచ్చుటకై మిక్కిలి ఆహారశోకుండును. సరియైన ఆహారమును ఏర్పాటుచేయు విషయమై తగు శ్రద్ధలీసుకావలెనుగాక హిందూదేశమునందు వసి బిడ్డల మరణాంశు చాల హెచ్చుగానున్నది. అన్నిరకముల బార్లినిని ఉపయోగించుకూడదు.

బార్లి తేలికమైన ఆహారమనెదరు. రాబిన్సన్స్ “వేటెంటు” బార్లిని మిక్కిలి కాస్త్రయొక్కముగాను అతి శ్రద్ధతోను తయారుచేయబడుచున్నది. రాబిన్సన్స్ “వేటెంటు” బార్లిని ప్రపంచమందు అంతటను బాగుగా వెల్లడియైయున్నది, మరియు యాపీంచుచు చున్నది. అన్నియొల్లులోను వైద్యులచే విశేషముగా శిష్యా చేయబడుచున్నది. ఇది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైన, అనలుబాది, రాబిన్సన్స్ “వేటెంటు” బార్లిని తప్పక తిను దేనిగాని దురాజములందు కొనకుడు ఇది అన్ని కాలాలలోను దొరకును.

రాబిన్సన్స్ “వేటెంటు” బార్లి

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది
అన్ని నెక్కులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతి మైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారుచున్న ప్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునందంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు, బెలుకులు, మొదలగుబాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన రాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును కేరింగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్నిమాపులో దొరకును
అమృతాంజనం డిపో,
మదరాసు - బొంబాయి

మోహినితైలము
వెండ్రుకలను వెంచి నిగనిగలాడించును
కండ్లకు చలువచేయును
స్త్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

తామరతైలము
తామర, తీట, గజ్జి మంచిది.

దంతచూర్ణము
పండ్ల పోటుకు తీపులకు మంచిబాడుము.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు నెల 1-వ తేది సోమవారము

(1) ఖాన్దములు

కనియలు రూ 1-కి రు 80.00 మొదలు 42.00 వరకు

వియ్యము బస్తా	మొదలు	వరకు
మనుమ తెనాలి	రూ 48 గలది	రూ 14.00 14.80
నెల్లూరి	రూ 16.80	17.00
శిల్పి	రూ 16.80	17.00
రాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి	రూ 8.12.0	9.00.0
మవ్వలు	రూ 20.00	22.00

(2) కన్య ఖాన్దములు

కంఠాలు బస్తా 1-కి రు 205	రూ 11.00	రూ 12.00
నెవగలు	రూ 12.40	12.80
నెవలు	రూ 12.12.0	13.00.0
మినుములు	రూ 13.00.0	15.40.0
జలములు రు 154	రూ 9.40	11.40

(3) నూనె వస్తువులు

మవ్వలు నూనె రూ 1-కి	రూ 170.00	175.00
నెయ్యి ను 1-కి	రూ 14.00	26.00
కొండాపురం శేరునెయ్యి రూ 1-కి	రూ 60.00	62.00
యితర ప్రదేశము	రూ 55.00	58.00
శేరునెయ్యి నూనె గానుగ రూ 1-కి	రూ 148 మినుగ నూనె 186	
అమడము నూనె రూ 1-కి	రూ 190.00	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయకనుపు రూ 1-కి	రూ 205.00	210.00
కూరకనుపు	రూ 140.00	160.00
మిరకాయలు (గుంటూరు) రూ 1-కి	రూ 105.00	140.00
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మునుగు 1-కి	రూ 45, 50	
కాళవస్త్ర పాయకట్టు	రూ 60, 70	
రెల్లు రూ 1-కి	రూ 85.00	60.00
శింకపండు రూ 1-కి	రూ 80.00	49.00

(5) ఇనుము

బట్టారఖం రూ 1-కి	రూ 82.00	82.80
చదరం	రూ 82.00	86.00
రవుండు	రూ 82.00	86.00

(6) లోహములు

నెండ్లి 100 కులంబు	రూ 78.00	81.12.0
బంగారము, కులము 1-కి	రూ 24 2.0	24.10.0
నకరను 1-కి		15.6.6
ఇత్తడి రూ 1-కి	రూ 265.00	270.00
రాసి డిటా	రూ 800.00	805.00
అస్కా చక్కెర రూ 1-కి	రూ 39.80	40.40

(7) రంగులు ఆలిజరైను

అక్షరము	20 డిగ్రీలు	రూ 78.00
కొట్టి కుప్పము	డిటా	"
సింహం	డిటా	"
గుండు	డిటా	"

(8) దూది

బొండా వెట్టు బొరువ 1-కి	రూ 820.00	
-------------------------	-----------	--

(9) నూలు

కోయిలమ్మ నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 9.12.0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 8.7.0	
పుక్కురు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 8.12.0	
అనామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రూ 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రూ 10.2.0	
మోలూరు నెం 20	రూ 12.8.0	
బహన్ నెం 20	రూ 12.4.0	
" " 40 ఏ తేలు అయినను	రూ 15.18.0	
గోకాకు నెం 12 1/2	రూ 8.15.0	
వద్దాక నెం 24 1/2	రూ 12.4.0	

డబ్బీ 1-కి కుప్పకు తైలము రు. 0-8-0

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తేలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

అమ్మతాంజనం డిటా, మదరాసు - బొంబాయి.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

చక్కని ముద్రణచేయు. ముందరమైన లైండు. సాగనైన గోదావరి సమాజముల వై ముద్రితము. మేల పదిలములు. ఈ ముద్రణ తైల వచన గ్రంథము దైవజ్ఞానమును సహజములను బెల్లుచు, ఎల్లప్పుడు సత్యంతోపయోగము కై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్య గ్రంథము.

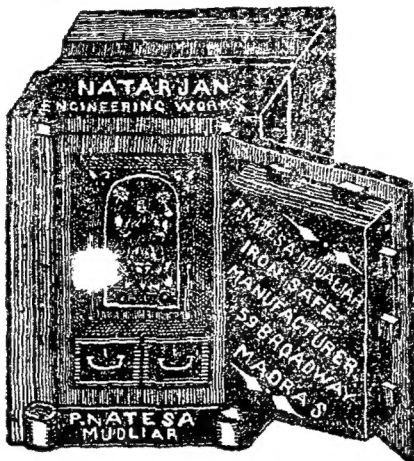
వైపు స్తకములు ఈ క్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యకర్త, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

నరనము

దృఢమైనది

నమ్మకమైనది.

యిప్పటికే ప్రస్తుత కారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన వారివద్ద ఆమృతమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

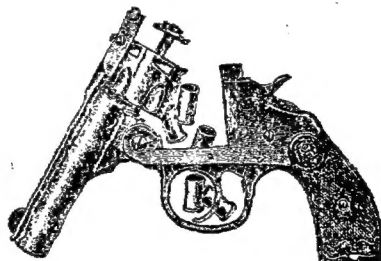
పి. న. శే. శ. మొదలియార్,

ఇనుప పెట్టెలు చేయువారు,

(ప్రాప్తి) 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండ్ బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషిన్ భాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రై నుమిలుకు కానలస్సి సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. ముబ్బరాయపిల్లె, నెడ్డునాయక్ పేట, మద్రాసు. మెషిన్లకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ లెక్కలు వ్రాసిన బదులు వ్రాయబడును.

రివాల్యూరు ప్రత్యేక ధరల చొప్పున ఇవ్వబడును

హెచ్. వి. ఆర్. సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు.

వివర్ బాన్ సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు.

55 మాత్రమే గలవు. హోంకాటన్ అండ్ రిచ్ డబ్ల్యు. నికల్ పేట్లుగలది, 5 హెల్లు .320 బోరులుగలవు.	
4" బారల్ గలది సెల్సు ఎక్స్ప్లొజింగు రివాల్యూరులు 1-కి ధర రూ 35	
45 " " 3" " " " " 1-కి ధర రూ 32-8-0	
50 " " 2" " " " " 1-కి ధర రూ 30	
40 " " 2" " హోమర్ లెస్ " " 1-కి ధర రూ 35	
80 " " 7 హెల్లుగలది .22 బోరు, 3" బారల్ గలది	
హోమర్ సెల్సు రివాల్యూరుగలది 1-కి ధర రూ 30	
25 " ఎంగు ఆమెరికన్ నికల్ పేట్లు గలది 5 హెల్లుగలది హోమర్ రివాల్యూరు .320 బోరుగలది 1-కి ధర రూ 25	
50 " వివర్ బాన్ సెల్సు నికల్ పేట్ల 5 హెల్లు హోమర్ రివాల్యూరు .320 బోరు, 2" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30	
25 " " 7 హెల్లు, హోమర్ లెస్ 3" బారల్ గలది 1-కి ధర రూ 30	

ఆర్డరుతో సహా లై సెన్సును పంపుకొనవలెను.

స్పెన్సరు అండ్ కో., లిమిటెడ్. మాంట్రోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

సత్యవత్సపాఖ్యానము-పద్య కావ్యము. కవిత్వము కడు రసవంతమై ముద్దులు మూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మొందు ఈ గ్రంథమును. శేషట్టిన పాఠకుల కొకపద్య మేని వదల మది జనింపదు.	1	0	0
తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా! సత్యనారాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4 0
హిందీ బాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీ నేర్చుకొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6 0
హిందీ మొదటివాచకము డిటా	...	0	6 0
హిందీ తెలుగు ప్యాక్షెట్లు డిక్షనరీ వెల 1—0—0 సంగీత శమంతకమణి	...	వెల	0—8—0
పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంటుకెట్టిపేటి, మద్రాసు.			

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబు శెట్టివీది మదరాసు.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన బోకానుయోగము కన్యూమర్లకు మొదటి రకం కన్యూ, దంకముపువ్వు, కచ్చకరూరము, అమృతమైన వనమాలికలచేర్చి రయారుచేయబడినది. హానికరమును కష్టతలండుచేయులేకు, విన్నము, పెద్దలు, మానలివారు, బాలింతలు మొదలగు వాగంవదల ఆకుపాకభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది. 250-800 ముత్రముల బుడ్డి 1-3 ధర రూ. 0.4-0 బుడ్డు 6-8 1.4-0

ఈ దీనుల తెలుగుబడినకొ మధ్యము లిప్పుక నుంచి గుణ మిచ్చును. కాచా పనోద్ధిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మ:తి గుణమిచ్చును. (64 పొట్టుములు గల) ప్యాకెటు 1-రూ. 1.0-0.

శివకాంతి తైలము:— చిద్దలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కాయస్థు ననుసరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన సుఖముగా విరేచనమును. కష్టము లేదు. గంకటము, అసహ్యము వుం డదు. బుడ్డి 1-3 ధర 0.8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, ట్రిప్లికోలో మున్నగు పానీయముల కహాలోగ్యమును చలువబడే గాక అనేక వ్యాధులకు కారణముగును. అట్లు లేక కేవలమునందు వ్యాధులకు పోగొట్టి చులబడకమును, లే: ఇకిరవ్యాధులకు పానీయక అటంకపరమును. అనేక కల దెబ్బలు ఖర్చుగుచున్నది.) దబ్బా 1-3 ధర 0.7-0.

మహా సాభాగ్య శొంతి:—(బాలింతల పాలిటి: మృతపాదము తంటిది. వినిష్కర్షణ, రుదవాత వారికి సంపైన కొవడములు యశ్యవంతుల వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కష్టక ముచున్నది. 20 కులంబుడ్డి 1-3 ధర రూ. 1.0-0 (594-3) సాభ్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారావువద్దెద్దశాల, మైసూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

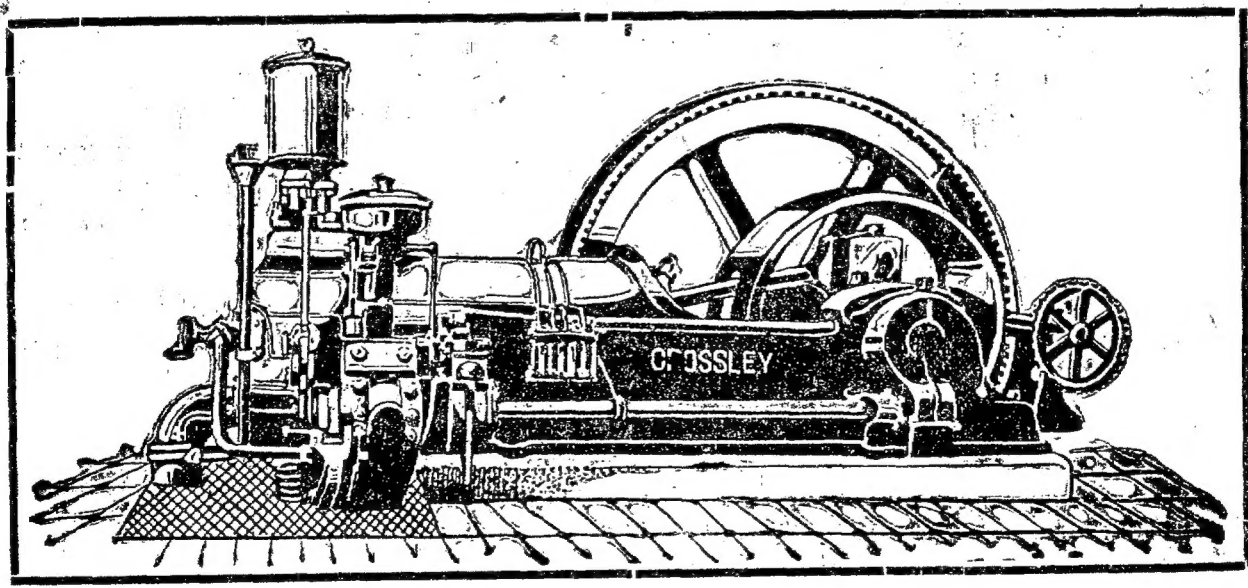
ఈ అపూర్వగ్రంథములో బర్మనీ గారడి, యోగద్యప్పి, కూస్తలానువము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రకాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లచేత భూతవైద్యము, కమా పాలు విచిత్ర విసోదవిద్యలు గలవు. ఇంగ్లీషు గాక మనుష్యుని మానుముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీముతో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట ధూమిలైన గజముయొక్కైన గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ ములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లా (211888-6 పి. ఆర్. జవార్దనం నాయుడు, బెంగళూరు, గురుజింట్లా.

రోమహరి దబ్బా 1-3 రూ. 0-8-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన రోమములుమా దునిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనికలన చర్మము నలు పెక్కదు, మంటయుండదు. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి, మదరాసు.

క్రాస్సిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ మైనరకము, ఇం టర్నల్ కంబస్టన్ ఎంజినులు త యారు చేయుట యందు 50 సంవ త్సరముల అను భవము గలదు.

సూతన ఎంజిని రింగు శాస్త్రము నందు తెలుపబడి నప్రకారము సరి యైన ప్రైము మూవరు మొద లగు వాటితో గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన క్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజినిర్లు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయ దారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్సిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14' బ్రాడ్వే, మద్రాసు